

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

TRABZON KONUTLARI ÖRNEĞİNDE ÇOCUK ODALARI MEKÂN VE
DONATI ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Mimar Filiz TAVŞAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde

"Yüksek Mimar"

Ünvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 31.7.1995

Tezin Savunma Tarihi : 18.8.1995

Tez Danışmanı : Prof.Dr.Kutsal ÖZTÜRK

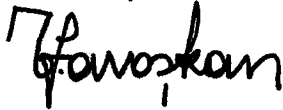
Jüri Üyesi : Prof.Dr.Sevinç ERTÜRK

Jüri Üyesi : Y.Doç.Dr.Ayşe SAĞSÖZ

Enstitü Müdürü : Prof.Dr.Temel SAVAŞKAN

TEMMUZ 1995

TRABZON

ÖNSÖZ

Çalışmamda beni yönlendiren değerli hocam Prof.Dr.Kutsal ÖZTÜRK'e, büyük yardımları ve desteklerinden dolayı Y.Doç.Dr. Ayşe SAĞSÖZ ve Doç.Dr.Sonay ÇEVİK'e, tezimin İngilizce özetini yapan Yrd.Doç.Dr.Hamiyet ÖZEN'e, çizimlerimde yardımcı olan Y.Mimar Havva KARA, Mimar Tülay ZORLU, Y.Mimar Şencan SAĞLAM, Mimar Mehtap ÖZBAYRAKTAR'a, tabloların ve tezin yazılımlımında Rabia ve Turan YAMAK'a sabırlarından ve desteklerinden dolayı eşime ve aileme teşekkür ederim. Ayrıca anket yapılan evlerdeki görüşmecilere beni geri çevirmeyip yardımcı oldukları için teşekkürlerimi bir borç biliyorum.

TRABZON

Filiz TAVŞAN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	II
TÜRKÇE ÖZET	IV
İNGİLİZCE ÖZET	VI
ŞEKİL LİSTESİ	VIII
TABLO LİSTESİ	X
SEMBOL LİSTESİ	XII
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Giriş	1
1.2. Çocuk Kavramı, Gelişimi, Mekân, Algı, Oyun, Renk, Donatı, Ergonomi, Resim.....	2
1.2.1. Çocuk Kavramı, Gelişimi, Algı	2
1.2.2. Çocuk ve Mekân, Renk, Oyun.....	9
1.2.3. Çocuk Donatısı, Tarihi, Özelliği, Büyüyen Donatı, Dar Mekânlarda Donatı.....	23
1.2.4. Çocuk Odasının Önemi, Gereksinimi, Niteliği, Eylem Alanları, Boyutları, Duvar Kaplamaları, İç Mekân Düzenleme İlkeleri.....	47
1.2.5. Çocuk ve Ergonomi, Antropometrik Boyutları, Kulla- nılmadığında Çıkan Sorunlar.....	62
1.2.6. Çocuk ve Resim.....	65
2. YAPILAN ÇALIŞMA.....	70
2.1. Sorunun Belirlenmesi.....	70
2.2. Çalışmanın Amacı.....	71
2.3. İzlenen Yol ve Yöntem.....	72
2.4. Alanın Tanıtılması.....	75
3. BULGULAR	77
3.1. Anket Çalışmasından Elde Edilen Bulgular	77
3.2. Bilgisayar Bulguları	85
4. İRDELEME VE TARTIŞMA	101
4.1. Anket Çalışmalarının İrdelenmesi	101
4.2. Bilgisayar Çıktılarının İrdelenmesi	109
5. SONUÇLAR	112
6. ÖNERİLER	115
7. KAYNAKLAR	116
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

ÖZET

Günümüzde çocuca her alanda ilgi artarken bazı konularda ihmal edilmektedir. Bunlardan biri halâ çocuklara uygun bir mekanın sunulmamasıdır. Bunun nedenlerinin ne olduğu, çocuk odasının olmasının ne kadar önemli olduğu odası olan veya olmayanları ne kadar etkilediği, uygun odanın büyüklüğü, rengi ve donatısının nasıl olması gerektiği, çocuklara hangi dönemlerde nasıl donatılar yapıldığı, çocuk odası kavramının ne zaman ortaya çıktığı, çocukların hayalindeki odanın nasıl olduğu, annenin istekleri ile çocukların isteklerinin nedenli bağdaştığı gibi sorular, soruların cevapları bu araştırma ile bulunmaya çalışılmıştır.

Çalışma yedi bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, genel literatür çalışması yapılarak, çocuğun gelişimi, algısı, oyunu, mekânı, renkleri, ergonomisi, antropometri boyutları ve resimlerinin özellikleri çocuk odası ile ilgili eylem alanları, boyutları, renkleri ve düzenleme ilkeleri, çocuk donatısının tarihi, özellikleri ve dar alanlardaki çözümleri incelenmiştir.

İkinci bölümde, sorun belirlenmiş, konuyu oluşturan nedenler saptanmış, çalışma amacı, çalışma alanı belirlenmesi ve izlenen yöntem belirtilmiştir.

Üçüncü bölümde, yukarıdaki bölümlerin anket ve bilgisayar bulguları verilmiştir.

Dördüncü bölümde elde edilen bulgular irdelenmiş ve tartışılmıştır.

Beşinci bölümde, bulguların genel sonuçları çıkartılmıştır.

Altıncı bölümde yukarıdaki bölümlerin ışığı altında öneriler verilmiştir.

Yedinci bölümde anket ve bilgisayar çalışmasının değerlendirilme tabloları, çocuk odasının fotoğrafları ve plânları, çocukların çizmiş olduğu hayalindeki odanın resimlerin bir bölümü sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Çocuk odası, donatılar, mekân, renk,

SUMMARY

A Research On Spatial and Furniture Characteristics of Nurseries Exemplified in Trabzon

Today, in many area, interest in child has been increase but in some areas children have not taken in to consideration. One of these areas is to give a private room to the child. One need to rouse following questions to determine. The reasons for this. What are the necessity and importance of children room in a house ? What are some impacts of this on children? What should be sizes, colours and furnitures of the children room. What type of furnitures of the children room. What type of furnitures had been built for children, and in what age? Historically, when did concept of child room develop, and became a part of planning? What is a dream room of the child? Many questions which mothers have to face in daily life will find answers with this research.

This research has eight chapter.

The first chapter is a literature review of development, perception, game, place, colour, ergonomics and anthropomorphic size, and characteristics of pictures, functional spaces, sizes, colours and principles of amangement history of the furnitures and characteristics, and analysis of limited size children room.

The second chapter defines the research problems reasons, aims of the study, field works ant the methodology of the research.

The third chapter provides documentation of surveys and computer works based on other chapter.

The fourth chapter discusses findings of the research.

The fifth chapter derives conclusions from the findings.

The sixth chapter gives recommendation for further study based on findings.

The seventh chapter presents evaluations of survey results on tables, photograph of child room and plans and some of the drawings which have done by children.

Keywords: Children room, furniture, space, color, size.

ŞEKİL LİSTESİ

- Şekil 1. Bebeklerle Yapılan Deney Odasının Plânı
Şekil 2. Kare ve Üçgenlerle Yapılan Algısal Deney
Şekil 3. Farklı Şekillerle Yapılan Algısal Deney
Şekil 4. Çocuğun Evde ve Evin Dışında Oyunu Engelleyen Etkenler
Şekil 5. Çocuğun Evin İçinde Oynadığı Yerler
Şekil 6. Mısır'lı Çocukların Yatağı
Şekil 7. Tek Mama Sandalyesi
Şekil 8. Ortaçağ Duvar Nişi Yatağı
Şekil 9. Ortaçağ Beşiği
Şekil 10. Rönesans Yatağı
Şekil 11. Barok Dönemi Duvar Nişi Yatağı
Şekil 12. "Empire" Stili Yatak
Şekil 13. Yakınçağ "Bauer" Stili Beşik
Şekil 14. "Jugendstil" özelliğinde Bir Çocuk Odası
Şekil 15. Sallanan Beşik
Şekil 16. 20.yy. Çocuk Ranzası
Şekil 17. Büyüeyebilen Modern Beşik
Şekil 18. Çocuk Odasındaki Eylemleri Birarada Çözümleyen Çocuk Donatısı
Şekil 19. Türk Beşiği
Şekil 20. Bütün İşlevleri Barındıran ve Değişebilen Yatak Ünitesi
Şekil 21. Gelişebilen Beşik
Şekil 22. Büyüeyebilen Beşik
Şekil 23. Gelişebilen Beşik
Şekil 24. Beşikte Kullanım Çeşitliliği
Şekil 25. Değişebilen Mama Sandalyesi
Şekil 26. Multi Sistemli Çocuk Odası
Şekil 27. 3 Çocuklu Yatak Çözümleri
Şekil 28. Dar Odaların Donatı Çözümü
Şekil 29. Oyun Olanı Kazandıran Donatı Üniteleri
Şekil 30. 4 Çocuklu Dar Mekânlarda Yatak Çözümü
Şekil 31. 3 Çocuklu Dar Mekânlarda Yatak Çözümü
Şekil 32. Minimum Yer Kaplayan Çocuk Donatısı
Şekil 33. Çocuk Odasının İçinde Yer Alan Eylem Alanlarının İncelenmesi
Şekil 34. Bir ve İki Yataklı Çocuk Odalarının Düzenlenmesi
Şekil 35. Çocuk Odasında Oyun ve Dolaşım Alanı Kazandıran Çözümler
Şekil 36. Çocuk Odasında Oyun Köşesi Yaratan Çözüm
Şekil 37. Yatak Odası Kullanım Saatlerinin Dağılım Grafiği
Şekil 38. Çocuk Odası Kullanım Saatlerinin Dağılım Grafiği
Şekil 39. Çocuk Odasının Toplumsal ve Samimi İlişkilerine İmkan Veren Çözümler
Şekil 40. Bel Kemiğinin Değişik Duruş Pozisyonları
Şekil 41. Farklı Sandalye Eğimlerine Göre Oturuş Pozisyonları
Şekil 42. Farklı Masa Yüksekliklerine Göre Oturuş Pozisyonları

Şekil 43. 6 Yaşındaki Bir Çocuğun Yapmış Olduğu Resim
Şekil 44. 9 Yaşındaki Bir Çocuğun Yapmış Olduğu Resim
Şekil 45. 13 Yaşındaki Bir Çocuğun Yapmış Olduğu Resim

- Ek Şekil 1. Çocuklarının Odası Olan Annelerin Anket Sonuçları
Ek Şekil 2. Çocuk Odası Olan Çocukların Anket Sonuçları
Ek Şekil 3. Çocuklarının Odası Olmayan Annelerin Anket Sonuçları
Ek Şekil 4. Çocuk Odası Olmayan Çocukların Anket Sonuçları
Ek Şekil 5. Çocuk Odası Olan Çocukların Renk Tercihleri ve Hayalindeki Oda Renklerinin Değerlendirilme Sonuçları
Ek Şekil 6. Çocuk Odası Olmayan Çocukların Renk Tercihleri ve Hayalindeki Oda Renklerinin Değerlendirilme Sonuçları
Ek Şekil 7. Çocuk Odası Olan Çocukların Yapmış Olduğu Resimler
Ek Şekil 8. Çocuk Odası Olan Çocukların Yapmış Olduğu Resimler
Ek Şekil 9. Çocuk Odası Olmayan Çocukların Yapmış Olduğu Resimler
Ek Şekil 10. Çocuk Odası Olmayan Çocukların Yapmış Olduğu Resimler
Ek Şekil 11. Çocukların Antropometrik Değerleri

TABLO LİSTESİ

- Tablo 1. Evde Oynanan Oyun Türleri ve Oynanan Yerler
Tablo 2. Çocukların Evin İçinde En Çok Oynadıkları Mekânlar
Tablo 3. Sıcak ve Soğuk Renklerin Mekân İçindeki Psikolojik Etkileri
Tablo 4. Çocukların Yaş Gruplarına Göre Renk Tercihleri
Tablo 5. Çocukların Belirli Yaşlardaki Renk Ayırımı
Tablo 6. Çocuk Donatısının Başlangıç Dönemleri
Tablo 7. Çocuk Donatılarının Gelişim (Değişim) Süreci
Tablo 8. Çocuk Odasının Eylem Alanlarının Eylem Bileşenlerine Göre Açılımı
Tablo 9. Bir Yataklı Çocuk Odasının Donatı Alan Gereksinmesi
Tablo 10. İki Yataklı Çocuk Odasının Donatı Alan Gereksinmesi
Tablo 11. 1-2 Yataklı Çocuk Odalarının Büyüklükleri
- Ek Tablo 1. Görüşmecilerin Meslek ve Gelir Gruplarının Dağılımı
Ek Tablo 2. Çocuk Odası Olan Konutların Değerlendirmesi
Ek Tablo 3. Çocuk Odası Olmayan Konutların Değerlendirmesi
Ek Tablo 4. Çocukların Cinsiyet ve Yaş Gruplarının Dağılımı
Ek Tablo 5. Çalışma Alanına Göre Çocukların Cinsiyet ve Yaş Dağılımı
Ek Tablo 6. Çocuk Odası Olan Çocukların Anneleriyle Yapılan Anket Değerlendirmesi
Ek Tablo 7. Çocuk Odası Olmayan Çocukların Anneleriyle Yapılan Anket Değerlendirmesi
Ek Tablo 8. Çocuk Odası Olan Çocuklarla Yapılan Anket Değerlendirmesi
Ek Tablo 9. Çocuk Odası Olmayan Çocuklarla Yapılan Anket Değerlendirmesi
Ek Tablo 10. Çocuk Odası Olan Annelerin Çocuğa Hazırlamak İste-diği Oda ve Hayallerindeki Çocuk Odası
Ek Tablo 11. Çocuk Odası Olmayan Annelerin Çocuğa Hazırlamak İsteddiği Oda ve Hayallerindeki Çocuk Odası
Ek Tablo 12. Çocuk Odası Olan Çocukların Renk Beğeni ve Hayalindeki Odasının Renklerinin Değerlendirmesi
Ek Tablo 13. Çocuk Odası Olmayan Çocukların Renk Beğeni ve Hayalindeki Odasının Renklerinin Değerlendirmesi
Ek Tablo 14. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Tablo 15. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Tablo 16. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Tablo 17. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Tablo 18. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Tablo 19. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Tablo 20. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Tablo 21. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Tablo 22. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları

- Ek Tablo 23. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Tablo 24. Çocuk Odalarının Resimleri ve Plânları
Ek Anket 1. Annelerle Yapılan Anket Formu
Ek Anket 2. Annelerle Yapılan Anket Formu
Ek Anket 3. Annelerle Yapılan Anket Formu
Ek Anket 4. Çocuklarla Yapılan Anket Formu
Ek Anket 5. Çocuklarla Yapılan Anket Formu
Ek Anket 6. Çocuklara Verilen Resim Formu

SEMBOL LİSTESİ

Annelerle yapılan anket sonuçlarında kullanılan semboller

OA - Çalışma alanı	
1A - Annenin mesleği	(F1)
2A - Babanın mesleği	(F2)
3A - Toplam gelir	(F3)
4A - Konut mülkiyeti	(F4)
5A - Konutun konumu	(F5)
6A - Konutun büyüklüğü	(F6)
7A - Konutun oda sayısı	(F7)
8A - Çocuğun kaldığı oda	(F8)
9A - Odanın metre karesi	(F9)
10A- Odayı paylaşan kişi sayısı	(F10)
11A- Odayı paylaşan kişi yakınlığı	(F11,12)
12A- Odanın ısıtılması	(F13)
13A- Odanın döşemesi	(F14)
14A- Odanın yönü	(F15)
15A- Odanın değerlendirilmesi	(F16,17)
16A- Çocuğun memnuniyeti	(F18)
17A- Donatıları seçen kişi, kişiler	(F19,20)
18A- Donatıları düzenleyen kişi, kişiler	(F21,22)
19A- Donatının uygunluğu	(F23)
20A- Donatının büyüyebilirliği	(F24)
21A- Metre karesinin yeterliliği	(F25)
22A- Oyun alanının yeterliliği	(F26)
23A- Odada gerçekleştirilen eylemler	(F27,28,29)
24A- Eylemin en çok gerçekleştirildiği mekân	(F30,31)
25A- Çocuk odasının kullanım süresi	(F32)
26A- Çocuk odasının sağladığı imkânlar	(F33,34,35,36,37)
27A- Dersin yapıldığı mekân	(F38)
28A- Oyun mekânları	(F39)
29A- Odanın olmamasından dolayı çocuğun etkileri	(F40,41,42,43,44)
30A- Şikâyet durumu	(F45)
31A- Şikâyetlerin nedenleri	(F46,47,48,49,50)
32A- Şimdiki gibi	
33A- Çocuğa hazırlanmak istenen odanın mekân durumu	
34A- Çocuğa hazırlanmak istenen odanın duvarın rengi	(F51)
35A- Çocuğa hazırlanmak istenen odanın donatı rengi	(F52)
36A- Çocuğa hazırlanmak istenen odanın halı rengi	(F53,54)

- 37A- Çocuğa hazırlanmak istenen odanın perde rengi (F55)
- 38A- Çocuğa hazırlanmak istenen odanın örtü rengi (F56,57)
- 39A- Çalışma alanı (F58)
- 40A- Annenin hayalindeki odanın duvar rengi (F59)
- 41A- Annenin hayalindeki odanın donatı rengi (F60)
- 42A- Annenin hayalindeki odanın halı rengi (F61,62)
- 43A- Annenin hayalindeki odanın perde rengi (F63)
- 44A- Annenin hayalindeki odanın örtü rengi (F64,65)
- 45A- Hayal etmiyor
- 46A- Çocuğa düşünölen oda gibi
- 47A- Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti (F66)

19A, 20A, 21A, 22A, anket sorularında kullanılan sembollerin anlamları:

- uygun, büyüyebilir, yeterli, yeterli
- orta
- uygun değil, büyüyebilmez, yeterli değil, yeterli değil

Çocuklarla yapılan anket sonuçlarında kullanılan semboller

- 0Ç - Çalışma alanı (F1)
- 1Ç - Çocuk odasının mevcudiyeti (F2,3)
- 2Ç - Boş zaman değerlendirmesi (F4,5,6)
- 3Ç - Tercih edilen oyunlar (F7,8)
- 4Ç - Dış çevrede kullanılan oyun alanları (F9,10)
- 5Ç - Evde oynanan oyun türleri (F11,12)
- 6Ç - Evde oyun için kullanılan mekânlar (F13,14)
- 7Ç - Oyun için yasak olan mekânlar (F15)
- 8Ç - Çocuk parkının mevcudiyeti (F15)
- 9Ç - Çocuk parkındaki donatı yeterliliği
- 10Ç- Oyun ve eylem açısından yeterliliği
- 11Ç- Evde özel köşelerin mevcudiyeti
- 12Ç- Çocuk odasının düzen ve donatı beğenisi (F16)
- 13Ç- Odası olan çocukların başka çocuk odalarına özenmesi (F17)
- 14Ç- Çocuğa imkân verilmesi halinde gerçekleşecek değişiklikler (F18,19)
- 15Ç- Sığınılan mekânlar (F20)
- 16Ç- Odası olmayan çocukların başka çocuk odalarına özenmesi (F21)
- 17Ç- Çocuk odasının olmaması halinde çocuğun şikâyetleri (F22,23,24,25,26)
- 18Ç- Çocuğun en çok sevdiği renkler (F27,28,29,30)
- 19Ç- Şimdiki çocuk odasının renkleri (F31,32,33)
- 20Ç- Hayalindeki odanın duvar rengi (F34)
- 21Ç- Hayalindeki odanın donatı rengi (F35)

22Ç- Hayalindeki odanın halı rengi	(F36)
23Ç- Hayalindeki odanın örtü rengi	(F37)
24Ç- Hayalindeki odanın perde rengi	(F38)
25Ç- Çocukların cinsiyetleri	(F39)
26Ç- Çocukların yaşları	(F40)

Anketlerin seçeneklerinde DİĞER' lerin açıklanması

- . Boş zaman değerlendirmesinde (müzik dinlemek, satranç, yürüyüş, sinema, bilgisayar, test çözmek, şarkı söylemek, yüzme)
- . Evde oynanan oyun türlerinde (misket, ebe, koşturmaca, silahlıcılık)
- . Evde oyun için kullanılan mekânlarda (hol, balkon, abinin odası, koridor, banyo)
- . Oyun için yasak olan mekânlarda (babasının odası, abisinin odası, koridor, banyo)
- . Odanın döşemesinde (taş üzeri halı, beton üzeri halı, marley üzeri halı)
- . Odanın ısıtılmasında (gaz sobası)
- . Çocuğun kaldığı odada (misafir odası, ablasının odası)
- . Derslerin yapıldığı mekândaki (mutfak)
- . Çocuğun sevdiği renklerde (bordo, kavuniçi, yavruağzı, kahverengi, eflatun, altınrengi, gri)
- . Odadaki mevcut renklerde (bordo, krem, bej, leylak, sarı, yavruağzı, kavuniçi)
- . Oyun, ders eylemlerinin en çok gerçekleştirdiği mekânlarda (çalışma odası, yemek odası, oyun odası)
- . Hayalindeki odanın duvar renginde (bordo, sarı, turuncu, kağıt, şampanya)
- . Hayalindeki odanın perde renginde (kırmızı, leylak, krem, yavruağzı)
- . Donatıları seçen kişilerde (nine, dede, abla)
- . Donatıları düzenleyen kişilerde (nine, dede, abla)
- . Annenin çocuğa hazırlamak istediği duvar renginde (süt kahve, lambiri, açık gri, yeşil, pastel renkler)
- . Annenin çocuğa hazırlamak istediği halı renginde (bordo, gri, bej, portakal)
- . Annenin çocuğa hazırlamak istediği perde renginde (lila, mor, bej, kırmızı)
- . Annenin çocuğa hazırlamak istediği örtü renginde (portakal, sarı, mor, yavruağzı)
- . Babanın meslek gruplarının açıklamasında memur (öğretmen, öğretim görevlisi, müdür, emekli, fırıncı, tekniker)
serbest (mühendis, matbaacı, yorgancı, kaloriferci, boyacı
soför, garson)

Bilgisayarda yapılan SPSS değerlendirme tablosundaki sembollerin açıklanması

F58/F3	. Çalışma alanı ile gelir dağılımı tablosu
F58/F8	. Çalışma alanı ile çocuğun kaldığı odanın karşılaştırma tablosu
F58/F16,17	. Çalışma alanı ile odanın değerlendirilmesinin karşılaştırma tablosu
F58/F19,20	. Çalışma alanı ile donatıları seçen kişileri karşılaştırma tablosu
F58/F21,22	. Çalışma alanı ile donatıları düzenleyen kişileri karşılaştırma tablosu
F58/33,34,35,36,37	. Çalışma alanı ile çocuk odasının sağladığı imkânları karşılaştırma tablosu
F58/F59	. Çalışma alanı ile annenin hayalindeki odanın duvar rengini karşılaştırma tablosu
F58/F60	. Çalışma alanı ile annenin hayalindeki odanın donatı rengini karşılaştırma tablosu
F58/F61,62	. Çalışma alanı ile annenin hayalindeki odanın halı rengini karşılaştırma tablosu
F58/F63	. Çalışma alanı ile annenin hayalindeki odanın perde rengini karşılaştırma tablosu
F58/F64,65	. Çalışma alanı ile annenin hayalindeki odanın örtü renginin karşılaştırma tablosu
F66/F51	. Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile çocuğa hazırlamak istediği odanın duvar rengini karşılaştırma tablosu
F66/F52	. Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile çocuğa hazırlamak istediği odanın donatı rengini karşılaştırma tablosu
F66/F53,54	. Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile çocuğa hazırlamak istediği odanın halı rengini karşılaştırma tablosu
F66/F55	. Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile çocuğa hazırlamak istediği odanın perde rengini karşılaştırma tablosu
F66/F56,57	. Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile çocuğa hazırlamak istediği odanın yatak örtüsü rengini karşılaştırma tablosu

- F66/F59 . Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile hayalindeki odanın duvar rengini karşılaştırma tablosu
- F66/F60 . Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile hayalindeki odanın donatı rengini karşılaştırma tablosu
- F66/F61,62 . Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile hayalindeki odanın halı rengini karşılaştırma tablosu
- F66/F63 . Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile hayalindeki odanın perde rengini karşılaştırma tablosu
- F66/F64,65 . Annenin çocukluğundaki çocuk odasının mevcudiyeti ile hayalindeki odanın yatak örtüsünün rengini karşılaştırma tablosu
- F1/F11,12 . Çalışma alanı ile evde oyun için kullanılan mekânların dağılım tablosu
- F1/F13,14 . Çalışma alanı ile oyun için yasak mekânların dağılım tablosu
- F1/F17 . Çalışma alanı ile odası olan çocukların başka odalara özenme tablosu
- F1/F18,19 . Çalışma alanı ile çocuğa imkân verilmesi halinde gerçekleşecek değişikliklerin dağılım tablosu
- F1/F20 . Çalışma alanı ile sığınılan mekânların dağılım tablosu
- F1/F21 . Çalışma alanı ile odası olmayan çocukların başka odalara özenme tablosu
- F1/F22,23,24,25,26 . Çalışma alanı ile çocuk odasının olmaması halinde çocuğun şikâyetlerinin dağılım tablosu
- F1/F27,28,29,30 . Çalışma alanı ile çocukların en çok sevdiği renkler
- F1/F31,32,33 . Çalışma alanı ile şimdiki çocuk odasının renklerinin dağılım tablosu
- F16/F17 . Çocuk odasının beğenisi ile başka çocuk odalarına özenme tablosu
- F16/F39 . Çocuk odasının beğenisi ile çocukların cinsiyetlerinin dağılım tablosu
- F16/F40 . Çocuk odasının beğenisi ile çocukların yaşlarının dağılım tablosu
- F39/F17,21 . Çocukların cinsiyetleri ile çocuk odası olmayan çocukların çocuk odalarına özenilmesinin dağılım tablosu
- F39/F27,28,29,30 . Çocukların cinsiyetleri ile en çok sevdiği renklerin dağılım tablosu
- F40/F27,28,29,30 . Çocukların yaşları ile en çok sevilen renklerin dağılım tablosu

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

Günümüzde hızlı kentleşme olgusunun beraberinde getirdiği en önemli sorunlardan biri yaşanan çevrelerdeki yoğunluk ve karmaşadır. Yoğun ve karmaşık yapılaşma sonucu giderek azalan açık ve yeşil alanlar artan trafik yoğunluğu, çevre kirliliği vb. gibi sorunların en çok etkilediği bireyler arasında çocuklar gelmektedir. Bir anlamda konut içine hapis olan çocuklar, geleneksel dokuya sahip eski kentlerin çocuklara sağladığı, sunduğu olanaklardan yararlanamamaktadırlar. Çocuklar bahçelerde, taşıt girmeyen ara sokaklarda, meydanlarda, açık ve yeşil alanlarda vb. yerlerde oynama imkânına sahip olamadıkları için her türlü eylemlerini evlerinde gerçekleştirmek zorunda kalmaktadırlar.

Ancak, dış çevrede gerçekleştiremedikleri eylemlerini (oynama, arkadaşlarıyla paylaşma vb.) konut içinde, kendine ayrılan mekânlarda ne derece gerçekleştirebildikleri ya da rahat edebildikleri de tartışılabilir bir konudur.

Çocuklara ayrılan mekânın (çocuk odası) çocuklar için ne kadar önemli olduğu, hangi özelliklere sahip olması gerektiği, çocuklarının algılama olayının nasıl geliştiği, çocuk donatısının özellikleri ve tarihi süreci, çocuklar ile ebeveynlerin hayalindeki odanın özellikleri ve arasındaki fark ve benzer yanlarının olup olmadığı, sosyo-ekonomik düzey ve konut büyüklüğünün çocuk odasını nasıl etkilediği yine incelenmesi gereken konular olarak ortadadır.

1.2. Çocuk Kavramı, Gelişimi, Algı, Mekan, Oyun, Renk, Donatı, Ergonomi, Resim

1.2.1. Çocuk Kavramı, Gelişimi, Algı

. Çocuk Kavramı

Çocuk bir çiçeğe benzer. Onu özenle yetiştirmek ve bakımını yapmak gerekir. Çiçek gibi hassasdır. Fazla güneşte kavrulur, susuz kaldığında solar gider. İyi bakıldığında şahlanır boy atar, yapraklanır ve sonra budak vermeye başlar. Fakat çocuk bundan daha fazlasına gerek duyar. O bütün ilginin ve sevginin üzerinde olmasını ister. Ayrıca sıcaklığa ve güven duygusuna ihtiyaç duyar. Çocuk istenildiği gibi kullanılacak ve istenildiği yöne çekilecek bir makina ya da yarış atı değildir. Duyguları, düşünceleri, istekleri, kendine özgü davranışları ve hayalleri vardır.

Yavuzer'e (1) göre çocuk istenildiği gibi yoğrulabilecek bir canlı hamur değildir. Çocuk yetişkinin küçültülmüş bir örneği hiç değildir. Çevresini algılayışı, yorumlayışı farklıdır. Çocuk bağımlıdır, bencildir ve beklemeyi bilmez. Duyguları iniş çıkış gösterir, tepkileri keskindir. Sürekli ve rilmek, desteklenmek ve anne babanın sağladığı güveni arkasında yaşamak ister. Onları kendine örnek alarak davranış ve tutumlarını benimseyerek kişilik kazanır.

Çocuk ayrıca özgür olmak isteyen, kendi başına deneme yanılma ve sürekli sorma ile öğrenen bir canlıdır. Oyun onun özgürlüğüdür. Konuşmaya, öğrenmeye beceriler kazanmaya kolay adapte olur. Çocuklar esnektir, kolay uyum sağlarlar ama yaralayıcı örseleyici koşullar uzarsa kişiliklerinde derin

izler kalabilir. Çocuklukta çekilen yoksunluklar, acılar, erişkinlikte kolay onarılamaz. Bu nedenle çocukların gereksinimleri ertelenemez, (2).

Bu büyük dünya içinde çocuk küçük bir alemdir. Çocuğun kendine ait dünyasında kendine has kuralları vardır. Onlar için oluşturulacak tasarımlarda başarılı olmanın tek yanı sıra öncelikle bu küçük nesnelere dünyasının kurallarının zihinlerde canlandırılması gerekmektedir, (3). Bir anlamda çocuğu ailenin bir bireyi olarak görmek, onunla ilgili verilecek kararlar için dünyasına girebilmek ve en önemlisi ona haklar tanımak çocuk için çok önemli bir noktadır.

. Çocuk Gelişimi

Piaget çocuğun gelişim evresini 4 grupta toplamıştır. Bunlar (0--1,5/2), (1,5/2--4), (4--7/8), (7/8--11/12) yaş gruplarıdır.

1. 0--1,5/2 yaş grubu (duyusal hareketler evresi)

Bu evrede çocuk vücut reflekslerini koordine etmesini öğrenir. Olaylara neden olduğunu hissettikçe aynı hareketleri tekrarlar. Bireysel oyunlar seçer. İlgisini çeken nesnelere ağzına götürerek inceler. Anneye çok bağımlıdır, yakın çevresinden başka yere gitmek istemez, (4).

2. 1,5/2--4 yaş grubu (kavrama öncesi evresi)

Bu dönem soru sorma dönemidir. Çok meraklıdır. Herşeye dokunmak, öğrenmek ister. Başka çocuklarla oynamaya başlar. Dış tasarım çevre ilgisini çok çeker, eve girmek istemez. Oyuna doyamaz. Bencildir, paylaşmak istemez. Bütün ilginin üzerinde olmasını ister. Bağımsız olmak ister, (5)

3. 4--7/8 yaş grubu (sezgisel evre)

Mantık henüz gelişmemiştir. Olayları daha çok sezgi ile kazanır. Bu evrede fantaziden gerçeğe geçiş başlar. Cinsiyetine göre oyunlar oynamaya başlar. Hayal gücü çok fazladır. Kendi kendine oyunlar üretir. Taklit yeteneği ve hafızası çok gelişmiştir, (4).

4. 7/8--11/12 yaş grubu (belirli somut hareket evresi)

Bu evrede çocuk kavramları anlamaya başlar. Oyun kurallarına, grup etkinliklerine ve ekip çalışmalarına yoğun ilgi duyar, (4). Cinsel konular ilgisini çeker. Bu yaşlarda kıskançlık ve rekabet duyguları ön plana çıkar. Kafalarının dikine gitme inatçılık ve karşı gelme olayları artar, (5).

. Çocuklarda Algı

İnsanlar bir çevrede yaşayabilmek, yaşamını sürdürebilecek o çevreyi tanımak zorundadır. Çevreyi tanımak, kavramak algılama olayı ile başlayan bir sürecin sonucudur, (6). Algı, insanın duyuları yoluyla gerçekten aldığı şeylerdir, (7). Erkman'a (8) göre algılama, kişilere göre değişen bir olgudur. Kişinin algılama sistemlerine, kişiliğine, yaşadığı sosyal gruba, kültüre ve çevresine bağlıdır. Algılama, duyu organları yoluyla beyne iletilen uyarımların duyular haline dönüşüp çeşitli bakımdan örgütlenip anlam kazanmasıdır, (9).

Algı psikolojisi ile ilgilenen birçok modern psikologlar algıya kişi tarafından yapılan bir varsayım serisi olarak bakarlara, (10).

Lang (10) algıyı iki başlık altında toplamıştır,

1. Duyuma dayalı algı,
2. Bilgiye dayalı algı,

Çocuklarda algılama olayı daha anne karnındayken başlamaktadır. Bebekler doğmadan önce yüksek şiddetli ses dalgalarını algılamaktadırlar. Ancak doğumdan sonra orta kulağın içindeki sıvının boşalması ve dış kulağın açılması sonucu sesleri daha iyi işitebilmektedir. İşitme keskinliği doğumdan başlayarak 10 yaşına kadar gelişmektedir.

Koku alma duygusu da doğumdan önce gelişmiştir. Ancak bu duyunun burun boşlukları hava ile doluncaya kadar normal olarak çalışmamaktadır.

Bebek doğar doğmaz emme refleksinde bulunmaktadır. Tat alma duygusu tatlı, ekşi, tuzlu ve acı tatlarına tepki vermektedir.

Dokunma duygusu fazla gelişmemiştir. Vücudundan daha soğuk uyarıcılara karşı kuvvetli tepki vermektedir. Ancak sıcak uyarıcılar bebeği daha az etkilemektedir.

Göz kaslarının ve sinirlerinin fazla gelişmemiş olmasından dolayı bebek gözlerini sabit tutamaz, bilinçsiz bir biçimde bakmaktadır. 2 aya kadar ışığı ve hareket eden büyük cisimleri algılar. Retinanın üzerinde perde olması onun siyah beyaz görmesine neden olur. Bebek 2 aydan sonra yüzü benzeyen bir nesneye gözlerini dikmekte ve ona gülümsemektedir. Yüzün dostça bir ifade taşıması, hatta güzel olması bile önemli değildir. Profilden değil önden görünmesi şarttır ve aynı zamanda hareket etmesi ve belirli büyüklükte olması şarttır, (10). 3 aydan sonra çevresini yarı bilinçli bir şekilde incelemeye başlar. Canlı kırmızı rengini ve hareketli cisimleri algılayabilmektedir. 6 aydan sonra canlı temel renkleri görebilmektedir. Anne, babayı ve odasını tanıyabilir. Yeni mekânlara geçişte, her yeri tek tek inceler. Yabancı kişilere ve mekânlara tepki vermektedirler.

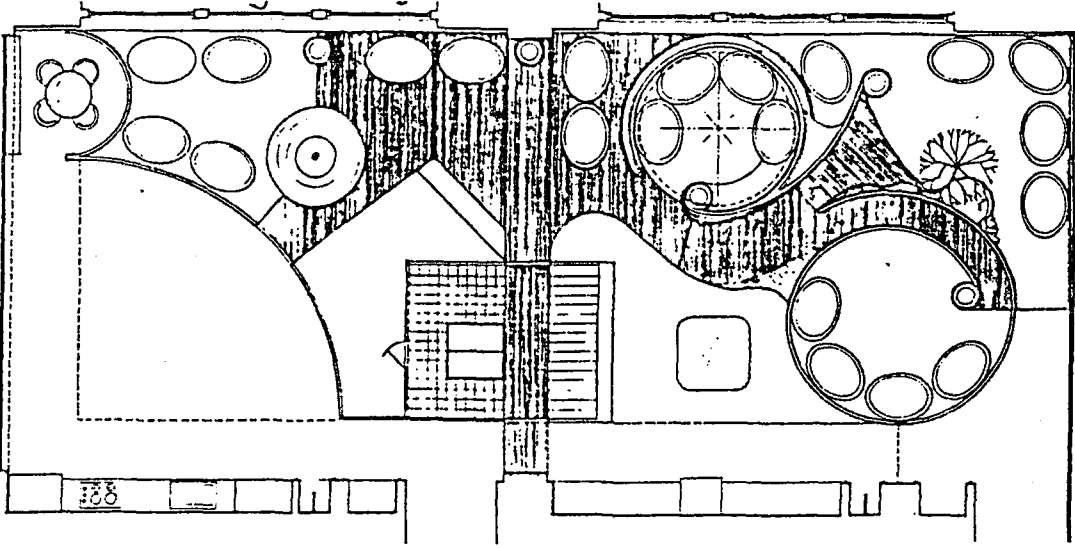
. Çocuklarda Mekân Algısı

Charles Burnette bir araştırmasında 20 tane 18 aylık bebekle deneysel bir çalışma yapmıştır. Çalışmanın amacı bebeklerin yapay bir mekan içindeki hareketlerini ve çevresini nasıl algıladığını gözlemlemektir. Bu deney 4 hafta süresince 20 bebek ve bakıcı ile yapılmıştır, (11).

Burnette mekanı tasarlarken şehirci Kevin Lynch'ın kent algısına ilişkin 5 ilkesinden yararlanmıştır. Bunlar başlıca şöyledir, (11).

- . Vurgu noktaları,
- . Bölgeler,
- . Yollar,
- . Düğüm noktaları,
- . Kenarlar.

Bu mekânı küçük ölçekteki bir kent olarak düşünmüştür. Odanın içine 20 tane ayrı yerde beşikler koymuştur. Bakıcının odasını ve yatma bölümlerini yer yer kotlarla ayırmıştır. Simgesel olarak küçük bir ağaç ve su ögesi koymuştur. Bakıcı odasının önüne sivri yüksek bir kule yerleştirmiştir, (Şekil 1). Bebekler beşiklerini benimsedikten sonra onları ayrı ayrı alıp gözlemlemişlerdir. Yatağından çıkan bebeğin ilk hedefi bakıcının yanına sığınmak olmuştur. Ona ulaşmak için ilk başlarda her tarafı dolaşmıştır. Tesadüfen bakıcıyı bulmuştur. Bu deney defalarca yapılmıştır. Sonunda bebek yatağın dan çıkarıldığında direk bakıcının odasına ulaşmaya başlamıştır.

Şekil 1. Bebeklerle Yapılan Deney Odasının Plânı

Bebeğin bu mekân içinde ilk algıladığı ve en önemli vurgu noktası beşiği olmuştur. Beşiğin yeri kendi mekânı olarak algılayıp kendini güvende hissetmiştir. Hedefine varmak için birçok rota çizip en güvenli yolu bulmuştur. Bakıcının odasına ulaşırken karşılaştığı düğüm noktalarındaki özellikli nesnelere hafızasına yerleştirmiştir. Tekrar o yoldan geçtiğinde o nesnelere tanıyıp daha kısa zamanda bakıcının odasına ulaşmıştır. Bebeklerin ilk algıladıkları mekân beşikleridir. Onlar için beşiğin anlamı yuva ve güvendir. Sonra çevresini algılamaya başlarlar. Yüksek, renkli, hareketli parlak cisimler onların ilgisini hemen çekmektedir ve zamanla onların bir yeri çağrıştırdığını öğrenmektedir, (11).

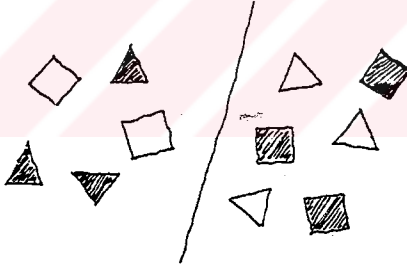
. Çocuklarda Biçim Algısı

Gestalt psikoloğu David Katz geometrik şekillerle çocuk ve yetişkinlerle deneyler yapmıştır. Bu deneylerde çocukların bir objeyi algılayışında, o objenin basitliği ve özelliklerin az olmasına değil, daha dolgun ve özellikli olmasına bağlı olduğu saptanmıştır. Örneğin, daire çizgiden daha belirgindir

küre de daireden daha belirgindir.

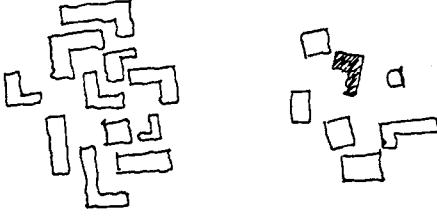
Bu deneylerde çocukların iki daire arasındaki özelliklerden çok, iki küre arasındaki küçük farklılıkları ayırt edebildikleri ortaya çıkmıştır. Çocuklar farkları ayırt etmede yetişkinlerden daha hassasiyet göstermişlerdir. Çocukların ayrıca görsel algı yanılması yetişkinlerden daha kuvvetli olduğu saptanmıştır, (12).

Katz'ın başka bir deneyinde, bir tarafa kırmızı üçgen, diğer tarafada kırmızı kareler ve beyaz üçgenler konuluyor, (Şekil 2). Kırmızı beyaz şekiller kapatılıyor. Çocuktan kırmızı üçgen şeklinin karşı taraftaki karşılığını bulunması isteniyor. Çocukların çoğu kırmızı üçgen şeklinin karşılığı olarak kırmızı kareyi seçiyorlar. Bu deneyde rengin biçimden önce algılandığı ortaya çıkmaktadır.

Şekil 2. Kare ve Üçgenlerle Yapılan Algısal Deney

İkinci bir deneyde aşağıdaki şekil 3'de görüldüğü gibi ard arda dizilmiş ve karıştırılmış aynı şekil kümeleri arasından aile simgelenmiş biçimi aralarından bulmaları istenmiştir. Çocuklar bu deneyde düzenli dizilmiş şekiller arasından a biçimini bulurken, karışık şekiller içinden a biçimini bulmakta zorlandıkları görülmüştür, (12).

Şekil 3. Farklı Şekillerle Yapılan Algısal Deney

1.2.2. Çocuk, Mekân, Renk, Oyun

● Mekân Kavramı

Barınma gereksinimine bağlı olarak, insanlar ilkçağlardan günümüze değin, birtakım yerlere sığınmak, mekânlar oluşturmak ve bu mekânları kendi yararlarına uygun bir biçimde kullanmak durumunda kalmışlardır. Mekân insanın, insan ilişkilerinin ve bu ilişkilerin gerektirdiği donatıların içinde yer aldığı, sınırları kapsadığı, örgütlemenin yapı ve kurallarına göre belirlenen bir boşundur, (13).

Gür'e (13) göre mekân; insanın insanla, nesnenin nesneyle olan aralıklarının, uzaklıklarının ve ilişkilerinin, bizi saran evrenin üç boyutlu bir uzantısıdır.

Piaget'in, çocuğun mekân algılaması üzerine yapmış ve yapmakta olduğu pek çok araştırması vardır. Piaget'e (14) göre insanoğlunun zihinsel gelişimi bir çocuğun dünya ile ilişkiye girdiği andan itibaren geçireceği zihinsel gelişime paraleldir. Bu zihinsel gelişim;

- Duyusal devinimsel (0-2 yaş)
- İşlem öncesi (2-6 yaş)
- Somut işlemler (6-12 yaş)
- Formal işlemler (12-+ yaş) olarak dört ana dönemde toplanmaktadır.

Çocuğun ilk iki yılda görülen duysal-devinimsel mekân anlayışı, o dönemin en önemli zihinsel kazanımlarından biridir. Mekân algısına ek olarak mekân kavramı pratikte yaşanmış, düzenlenmiş, eylem ya da davranış düzeyinde dengelenmiştir, ama zihinsel olarak canlandırma evresine henüz ulaşmamıştır.

Mekân kavramı 2 yaşında başlar ve yetkin bir biçime ancak oniki yaşlarında, yeni işlemsel düşüncesinin yer aldığı somut işlemler dönemine girer. Bu dönemde mekânın hatırlanması değil, zihinde yeniden oluşturma, yeniden üretme ve canlandırma yer alır. Buradan anlaşılacağı gibi, duysal geçiş uzun, yavaş ilerleyen ve eylemden işleme doğru soyutlanan bir süreçtir, (15).

Piaget mekân çözümlemesine ilişkin üç tür saptama yapmıştır:

- . Metrik mekân
- . Projektif mekân
- . Topolojik mekân

. Metrik mekân; temelde uzaklık kavramına dayanan ve şekillerin eşdeğerliliğinin, matematiksel eşitliğe bağlı olan ilişkilerdir.

. Projektif mekân; ilişkilerinin temelini düz çizgi oluşturur. Şekillerin benzerliğini, perspektif görünüş ya da bu görüşünün dönüşümleri sağlar.

. Topolojik mekân; tamamen belli bir biçimin içersinde varolan niteliksel ilişkilerdir, (15).

Piaget'in önemle üzerinde durduğu nokta çocukta mekân kavramının, tahihsel olarak matematiğin ortaya çıkışında görülen aşamalara ters yönde geliştiğidir. Her ne kadar matematikçiler tarafından en son keşfedilmişse de, topolojik

ilişkiler mekân kavramının temelini oluşturur. Perspektif ve Euclidic yapılar, topolojik yapılar üzerine kuruludur. Piaget ve Inhelder'in çocuklarla yaptığı deneyde, topolojik mekânın zihinsel olarak yeniden canlandırılmasının önce ortaya çıktığı bunu projektif ve euclidic mekânlarına ilişkin işlemlerin izlediği görülmektedir, (14).

Çocukların bu dönemlerde mekânı nasıl algıladıklarının onların yaptıkları çizimlerden, resimlerden anlayabiliriz. Çocuk resmi, çocuğun duygu ve düşüncelerinin penceresidir, (16).

Çocuklar toplumların gelecekleridir ve tek başına bu özellik bile çocuklarla ilgili her konuyu çok önemli bir hale getirmektedir. Kendi uğraş alanımız içinde, doğrudan ya da dolaylı olarak çocuklar ile ilgili mekânlar ihmal edilmektedir.

Çocukta bir ait olma duygusunun, bağlılıklar ağının ve mekânsal bir aile gerçeğinin oluşabilmesi için, evin, çevresinin ve çocuğun denetimi altındaki yakın mekânlar, ona toplumun birarada tutan nirengileri sağlamaktadır, (17).

Gelişen kentlerimizde çocuklara göre mekânlar gitgide azalmaktadır. Eskiden yeşil alanlar çoğunlukta idi, araba girmeyen dar sokaklar, parklar evin arka bahçesi vb. alanlar çocuk için ideal mekânlardı. Hatta çocuk evde bile istediği yerde bulunup, oynayabiliyordu. Ancak, zaman içinde yeşil alanlara bloklar dikildi, dar sokaklar genişletilip taşıtlara sunuldu, parklar küçültülüp zeminler betonlaştırıldı, evlerin bahçeleri ya araba parkı yapıldı ya da evin yerine apartman oldu. Evlerin içindeki mekânlar küçülmesine rağmen değişen gereksinimlere bağlı olarak lüks eşyalar dolayısıyla çocuklara getirilen yasaklar, kısıtlamalar da arttı.

Çocuk yuttuğu, dokunduğu, kokladığı ve gözlemlediği her şeyi kullanarak çevresini keşfetmek ister. Hiç bir hareketi denemeye elvermeyen, girintisi, çıkıntısı, köşesi bucağı, düşmesi kalkması olmayan tek düze mekânları çocuk neylesin? Oysa çocuk ve mekân deyince ilk akla gelen oyun mekânları olmaktadır. Oyun çocuğun ayrılmaz bir parçası ve temel ihtiyacıdır, (17).

● Çocuklarda Oyun

Çocuğun toplum ve ahlâk kurallarına uyum göstermesinde oyunun rolü büyüktür. Çocuk oyun aracılığı ile gerek dünyayla hayal dünyası arasında anlamlı bir bağ kurar. Anlaşılmaz ve karışık olayları oyun içinde elde tutulur duruma getirerek kendince anlamlı sonuçlar çıkarır. Piaget'e (4) göre oyun bir uyumdur.

Yavuzer'e (1) göre, oyun çocuğa hiç kimsenin öğretmeyeceği konuları kendi deneyimleriyle öğrenmesi yöntemidir ve sonucu düşünülmeden eğlenmek amacı ile yapılan harekettir.

Diğer bir tanıma göre oyun, çocuğun içten gelen bir dürtüsü ve davranış çokluğudur, (18).

Çocuk oynadıkça duyguları keskinleşir, yetenekleri serpilir, becerisi artar, çünkü oyun çocuğun en doğal öğrenme ortamıdır. Duygularını, gördüklerini sınıyıp denediği, öğrendiklerini pekiştirdiği bir deney odasıdır. Kısaca oynayan çocuk, kendi küçük dünyasındadır. O dünyaya kendisi egemendir. Kuralları kendi koyar, kendisi bozar. Fakat çocukların oyunlarını yasaklar ve çevre engeller. Aşağıdaki tablo 1'de evde oynanan oyun türleri ve oyun yerleri çocukların cinsiyeti ve yaşlarına göre tercihleri verilmiştir, (3).

Tablo 1. Evde Oynanan Oyun Türleri ve Yerleri

4-5 yaş	<p>Cinsiyet farkı yok.</p> <p><u>Oynanan oyunlar:</u> Bisiklete binme, tozun toprağın içinde oyun taşla toprakla, kova ve küreklerle oyun, çeşitli top oyunları, oyuncak at, oyuncak arabaya binme, saklambaç gibi oyunlar oynarlar.</p> <p><u>Oynadıkları yerler:</u> Bağımsız olamadıkları için evin yakın çevresindeki açık alanlarda, güvenli apartman girişlerinde, arkadaşının evinin önünde. (Oyun alanlarında bağımsız kullanamadıkları için genellikle evin yakın çevresinde oynarlar).</p>	
6-9 yaş	<p style="text-align: center;">KIZLAR</p> <p><u>Oynanan oyunlar:</u> Fantazi oyunları (evcilik...) seksek, mendil kapmaca, bebeklerle ve oyuncaklarla oynanan oyunlar, top oyunları (yakantop, istop...)</p> <p><u>Oynadıkları yerler:</u> Yakın konut çevresindeki yaya yollarında, ortak konut alanlarında, çimenlerde, küçük su birikintileri etrafında, çıkmaz sokaklarda, sitenin aralarında oynarlar. Kızlar oyun alanlarını daha çok kullanırlar. Kızların grup halinde gezmeyi tercih ettikleri görülmektedir.</p>	<p style="text-align: center;">ERKEKLER</p> <p><u>Oynanan oyunlar:</u> Çeşitli top oyunları (futbol, hentbol...), oyunlar (kovboyculuk, askercilik...) hayvan yakalama, ağaçlara tırmanma.</p> <p><u>Oynadıkları yerler:</u> Konut uzak çevresindeki keşfedilmemiş (vahşi) alanlarda (dere, tepe, dağ, orman, çalılık, depo, dükkanlar...) tercih ettikleri görülür. Erkekler kızlara oranla daha uzaklarda oynarlar. Erkekler uzak alanlara grup halinde gittikleri gibi tek başlarında gidecek cesarettediler. Erkekler sahiplenmemiş alanları kızlardan daha fazla kullanır. Kızlara göre daha bağımsızdırlar.</p>
9-12 yaş	<p><u>Oynanan oyunlar:</u> Ev çevresinde bisiklete binme, gezme, yürüme grup halinde çeşitli oyunlar.</p> <p><u>Oynadıkları yerler:</u> Kızlar açık ortak alanlarda</p>	<p><u>Oynanan oyunlar:</u> Daha uzak alanlarda koşma, yarışma. gezme, bisiklete binme gibi oyunları oynarlar.</p> <p><u>Oynadıkları yerler:</u> 6-9 yaşla aynı</p>

• Çocuk ve Yasak Mekânlar

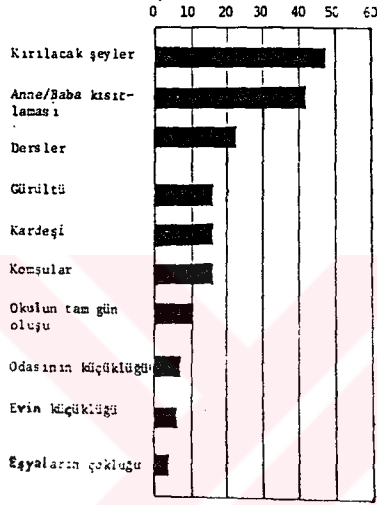
Eskiden çocuklar geniş aileler içinde büyür, taşıtı az olan sokaklarda ve mekanlarda oynardı. Oyun engeli ve yasaklar çok azdı.

Küçük bir özel mekân ve serbest bir genel mekân arasında yer alan bir dizi yer ve kişi, birey ile toplumu, aile ile kenti birbirine bağlıyordu. Günümüz kentlerinde yaşayan çocuklar bu ilişki biçimlerine ve bu yerlere tümüyle yabancılaşmışlardır, (19).

Günümüzde genellikle en küçük oda çocuğa verilmektedir. Birkaç donatıdan sonra fazla bir yer kalmayan küçük odalar ise yatmadan yatmaya kullanılmaktadır. Diğer mekânlarda da çocuğa genelde oyun için izin verilmemektedir. Çocuk böylece sokağa itilmektedir. Fakat burada da yasaklar ve engellerle karşılaşmaktadırlar; gürültü yasağı, oyun yasağı, etrafı kirletme yasağı, boyama yasağı vb. evin yakın çevresinde karşılaşılan yasaklar sokakta duran veya geçen taşıtlar oyunu engellemektedir. Bahçede az kalmış yeşil alandaki çiçekler ve çimler yüzünden bu alanlar da yasaklanmıştır. Uzakta bulunan spor sahalarında büyükler oynamalarına izin vermemektedirler. Çocuk parkına ya anne izin vermez ya da bir iki paslı park salıncak için oraya kadar gitmeye değmemektedir. Bu da çocuklar enerjisini nerde boşaltacaklar sorusunu akla getirmektedir. Evde 5-6 saat ders yaparak mı yoksa TV seydederek mi? Sonuçta daha emniyetli olan evlere, yani kapalı mekanlara dönülmektedir.

Bozkaya'nın araştırmasında evde ve evin dışında oyun oynamayı engelleyen etkenler sorulmuştur, (3). Aşağıdaki şekil-4'de görüldüğü gibi Türk hanımların salonlarında her tarafa

süs eşyalarla donatmaları oyunu en çok engelleyen nedenlerin başında gelmiştir. Anne-babanın ev içinde oyun oynamayı kısıtlamalarının başında çocuğun oyuncaklarını her tarafa yayılıp dökülmesini istememeleri gelmektedir.

Şekil 4. Çocuğun Evde ve Evin Dışında Oyununu Engelleyen Etkenler

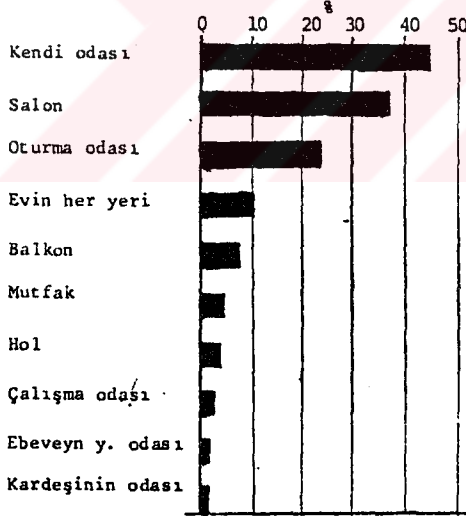
Almanya'da yapılan bir araştırmada çocukların evin hangi mekânlarında en çok buldukları ve oyun oynadıkları tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlarda, çocukların çocuk odası olmayan küçük dairelerde genellikle mutfak ve yatak odasında oynadıkları, çocukların yarısından çoğuna salonda bulunmalarına izin verilmediği, çocukların % 30'a okul ödevlerini salonda yapmalarına izin verildiği, büyük dairelerde ise genelde salon ve yatak odasında oynanmalarına izin verilmediği saptanmıştır, (20).

Bachtold'un yaptığı araştırmada, 96 deneğe çocukların hangi mekânlarda oyun oynamalarına izin verildiği sorulmuştur, (20), (Tablo 2).

Tablo 2. Çocukların Evin İçinde En Çok Oynadıkları Mekânlar

Oda	%
Çocuk odası	93
Balkon	48
Koridor	39
Salon	31
Mutfak	15
Ebeveyn Yatak odası	2
Evin diğer köşesi	9

Bozkaya'nın yaptığı araştırmada evin hemen hemen tüm birimleri kullanılmaktadır. Çocuk en fazla kendi odasında oynuyorsa da, tek kendi odası çocuğa yetmemekte çocuk diğer mekânlarda aktivitelerini gerçekleştirmektedir, (3).

Şekil 5. Çocuğun Evin İçinde Oynadığı Yerler

Bu iki araştırmada görüldüğü üzere Bachtold'un araştırmasında çocukların çoğunun odası için kullanım oranı çok daha fazla çıkmıştır. Ayrıca Almanya'da yapılan balkonların ve koridorların daha geniş olması oyun mekanlarını çoğaltmaktadır. Bizde yapılan dar ve uzun balkon ve koridorlar buna imkan tanımamaktadır.

• Çocuk ve Renk

Renk, ısı, ışık, nem, ses, koku gibi insan çevresini meydana getiren öğelerinden biridir, (21). Bir başka tanımda, renk, muhtelif cisimlerden yansiyarak gelen ışınların görsel algıda meydana gelebilmesi için bir cismin göze ışık göndermesinin yanısıra, gelen ışık konusunda normal çalışan bir göz ve beyinde kusursuz bir görme merkezi gerekmektedir. Bir görme olayında ışınların göze gelmesi fiziksel ışınların karşısında gözde meydana gelen işlemler toplam fizyolojik ve cismin beyinde algılanması psikolojik bir olaydır, (22) olarak tanımlanmaktadır.

Renk, insanın ara sıra karşılaştığı ya da zaman zaman akla gelen bir garip öge değil, insan gözü var oldukça her an var olan ve insanı sürekli olarak etkileyen çok önemli bir öğedir, (23).

Renkler 3 grupta toplanmaktadır.

1. Temel Renkler (mavi, kırmızı, sarı)
2. Ara Renkler (turuncu, yeşil, mor)
3. Nötur Renkler (tam mor, tam sarı, gri), (23).

Bu renkler sıcak ve soğuk renkler olarak ikiye ayrılmaktadır.

1. Sıcak renkler (kırmızı, turuncu, sarı)
2. Soğuk renkler (mavi, yeşil, mor)

. Mekânda Renk Kavramı ve Psikolojik Etkileri

Mekânlar düzenleme sanatı olarak da tanımlanan mimarlık, içinde eylemler gerçek uzay parçalarını sınırlarken, yüzeylerin ve nesnelere boyut, biçim, doku ve renk özelliklerinden yararlanarak ve onları yorumlayarak mekânsal nitelikler

oluşturmayı amaçlar. Böylece renk, görsel olan herşeyin olduğu gibi mimarlığında vazgeçilmez bir ögesi olarak karşımıza çıkar ve illüzyon ve estetik değerleriyle görsel algıyı etkilemektedir, (24).

İnsan özellikle kendini saran çevrenin uzay içindeki konumunu, sınırlarını ve diğer özelliklerini algılamaya yönelik gözlem ve değerlendirmeler yapar. Bunların sonucunda, sınırları belirlenmiş bir uzay parçası olan mekân algılamasıdır, (21). Mekânın görsel algılaması üç alt algılama türünün bütünleşmesiyle ortaya çıkar.

- . Işık algılaması,
- . Mekânsal organizasyon algılaması,
- . Renk algılaması.

Görsel çevrenin renk algılamasını doğurması fiziksel, fizyolojik ve psikolojik olguların, birbirleriyle bağıntılı olarak meydana gelmesi sonucunda ortaya çıkar.

Renk ile ilgili fiziksel algılamamanın başında ışık gelmektedir, (25).

Renkler mekânın algılamasında büyük rol oynamaktadır. Kişi mekanın içindeki uzaklıkları çeşitli cisimlerin ve renklerin aracılığıyla algılamaktadır. Küçük, alçak, yüksek, dar, uzun, büyük odalar renklerin duvarlarda, tavanda ve zeminde kullanılmasıyla görsel olarak istenilen boyutlarda algılabilmektedir.

Renk düzeninin en büyük tehlikesi aşırılık ve yanlış rengin duvarlarda, tavanda, zeminde kullanılmasıdır. Basit bir odanın tavanını koyu renkle boyanırsa, oda büsbütün basılmış olarak algılanmaktadır.

Mekânlarda sıcak ve soğuk renklerin, açık ve koyu renkler birarada kullanıldığında farklı farklı psikolojik etkileri olmaktadır. Aşağıda tablo 3'de görüldüğü üzere bunların tavanda, duvarda ve zemindeki etkilerini göstermektedir, (26)

Tablo 3. Sıcak ve Soğuk Renklerin Mekân İçindeki Psikolojik Etkileri

Yüzey	sıcak ve açık renkler	sıcak ve koyu renkler	soğuk ve açık renkler	soğuk ve koyu renk
tavan	ruhsal olarak etkileyici	ağır, kapatıcı	rahatlatıcı yükseltici aydınlatıcı	iç karar tıcı ürkütücü tehdit edici üzüntü verici
duvar	yakınlaştı- rıcı sıcaklaştı- rıcı aktifleştiri- rici	güçlü kapa- tıcı	uzaklaştı- rıcı serinletici dışa yönel- tici	soğuk üzüntü verici iç sıkıcı
zemin	hafifleştiri- rici yükseltici	sağlam, sarıcı emin oturaklı	kaygan koşmak için heyecan ve- rici	ağırlatıcı kendine çekici

• Çocuklarda Renk Kavramı ve Gelişimi

Çocuklar belirli yaşlarda belirli renkleri fark edebilmektedirler. Doğumdan hemen sonra bebekler henüz gözlerin gelişimi tamamlanmadığından dolayı renkleri göremezler. İlk önceleri siyah ve beyaz olarak görmektedirler. 3 yaşından sonra mavi ve sarıyı birbirinden ayırt edebilmektedirler. 4 yaşından sonra yeşil ve kırmızının arasındaki farkı anlayabilmektedirler, (27).

Rengin, çocuklar üzerinde büyük etkileri olmaktadır. Çocuğun davranışlarını belirli ölçüde değiştirmektedir.

Schüpach'a (27) göre yeşil 9-12 yaşlar arası çocuklarda yuva imgesini yansıtmaktadır. Çocuklardaki rengin psikolojik etkisini daha iyi görebilmek için çocuk kliniğinde deneysel çalışmalar yapılmıştır. Kliniğin bazı odalarının duvarları yeşile ve kırmızıya boyanmıştır. Pencere doğramalarına güneşi andıran canlı sarı kullanılmıştır. Yeşil rengi çocuklarda yuva sıcaklığı hissini vermiştir. Çocuk kendisini evde gibi hissetmiştir. Daha sonra alındıkları kırmızı odalarda çocuklar daha canlı ve aktif hissetmelerine yol açmıştır, (27).

Bebek bölümünün duvarlarında embriyoyu örten pembemsi dokunun rengi bir pembe kullanılmıştır. Pembe, rahim yatağı ve örtüsünü yansıtmaktadır. Bebekler bu ortamda kendilerini, huzurlu, güvende ve anne sıcaklığında hissetmişlerdir, (27).

Steiner'in yaptığı bir deneyde, oyun odalarının bir iki duvarı kırmızıya boyandığında, çocukların oyun aktifliğinin arttığı görülmüştür. Yatak odalarında ise duvarlar açık maviye boyandığında çocuğun daha rahat ve çabuk uyuduğu gözlenmiştir, (27). Buradan da anlaşılacağı gibi çocuk yatak odalarında özellikle uyuma bölümünde pastel (açık mavi, açık pembe vb.), oyun bölümlerinde ise enerji verici, canlı (kırmızı, sarı vb.) renkler tercih edilmelidir.

- Çocuk Odalarında Renk Seçimi ve Çocuklarda Renk Beğenisi

Çocuklar için de renk çok önemli bir unsurdur. Kıyafetlerinde, oyuncaklarında ve okul malzemelerinde çok çeşitli ve canlı renkler birarada kullanılmaktadır. Son yıllarda çocuk donatılarında renklenme başlamıştır. Eskiden çok yoğun olarak ahşap malzeme kullanılırken, şimdi yeni ve renkli malzemelerden üretilmektedir. Bebek odalarında beyaz ve pastel renkler

kullanılmaktadır. Çocuk odalarında kız ve erkeklere ayrı ayrı hitap eden renkler üretilmektedir.

Odaların boyutlarına bakılmaksızın genelde beyaza, sarıya ve açık maviye boyanmaktadır. Oysa boyama odanın boyutlarına ve çocuğun psikolojisine göre yapılmaktadır.

Çocuk odaları, içinde yaşayacak çocukların yaşlarına göre boyanması gerekmektedir. Küçük çocuklarda genel olarak canlı kırmızı tonları ağır basmalıdır. İlkokul öncesi çocuklarda gri ve pastel renkler kullanılmalıdır. İlkokula giden çocukların odalarında mavi tonlar büyük etki yapmaktadır, (26).

Birçok bilim adamı Luscher, Phister, Heiss ve Friedling gibi araştırmacılar renk karakterleri üzerinde deney ve araştırmalar yapmışlardır.

Bilindiği gibi renklerin yetişkinler ve çocuklar üzerinde fizyolojik ve psikolojik etkileri olmaktadır. Her insanın renk beğenisi farklıdır. Renk beğenisini etkileyen etkenler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır, (27).

- . Gözün rahat görmesi,
- . Rengin konuya uygunluğu,
- . Moda, stil, toplumsal yargılar,
- . Kültür düzeyi, yaş ve cinsiyet,
- . Alan, doku ve biçim,
- . Alışkanlık, eski tecrübelerdir.

İnsanlar bazı renkleri çok benimserken bazıları da ilgisini çekmemektedir. Yapılan renk testlerinden insanların karakter ve psikolojik durumlarına bağlı olarak değiştiğini vurgulamaktadır. Renkler ruhsal durumlarının bir nevi göstergesi olmaktadır, (27).

İlkokul öncesi çocuklar genelde en çok kırmızıyı sevmektedirler. Zamanla bu renk büyüklerde olduğu gibi maviye dönüşmektedir. Çocuklar renk seçimi konusunda büyüklerden daha cesur davranmaktadırlar. Başlarda bütün canlı renkleri seçerken, zamanla gri ve pastel tonlarda seçilmeye başlanmaktadır. Bu renklerin seçilmesinde sıralanmasında nesneye göre farklılık göstermektedir. Örneğin arabalarda kırmızı seçilirken manto da gri tonlar ağır basmaktadır, (28).

Okul sonrası çocukların sevdiği renklerin genel değerlendirmesi mavi, kırmızı, yeşil, sarı, mor, pastel gri, siyah, beyaz, kahverengi renkler şeklindedir. Aşağıda tablo 4'te Friedling'e (28) göre çocukların renk tercihleri verilmektedir.

Tablo 4. Çocukların Yaş Gruplarına Göre Renk Tercihleri

Yaş grupları	Sevilen renkler	Sevilmeyen Renkler
5-8 yaşlar	erguvan pembesi kırmızı pembe leylak limon sarısı	siyah beyaz gri koyu kahverengi
9-10 yaşlar	kırmızı erguvan pembesi turkuaz kırmızımsı portakal kahverengi	gri koyu kahverengi siyah pastel yeşil pastel mavi
11-12 yaşlar	yeşil açık mavi kırmızı erguvan	zeytin yeşili pastel yeşil mor leylak
13-14 yaşlar	açık mavi (erkeksi) zyan mavi(kadınsı) kırmızı yeşil portakal koyu portakal	Pastel yeşil kahverengi koyukahverengi

Çocuklar ergenlik çağına girdiklerinde yavaş yavaş renkleri dişi ve erkek olarak farkına varmadan ayırmaktadırlar.

Yaşlara göre renklerin dişi ve erkek renkleri olarak ayrılması aşağıda Tablo 5'deki gibi olmaktadır, (27).

Tablo 5. Çocukların Belirli Yaşlardaki Renk Ayırımı

Yaş	Dişi renkleri	Erkek renkleri
10 yaşları	pembe	açık mavi
13-14 yaşları	Zyan mavisi	açık mavi pastel yeşil
15-16 yaş	beyaz pembe violett gri kırmızımsı portakal	siyah portakal sarısı yeşil

1.2.3. Çocuk Donatısı, Tarihi, Özelliği, Büyüyen Donatı, Dar Mekânlarda Donatı

. Donatı Tarihi

Genel olarak donatı üzerinde oturduğumuz, yatıp uyuduğumuz ya da yemek yediğimiz yararlı ve genellikle dekoratif eşyalarıdır, (29).

Bu tanımdan anlaşıldığı gibi donatı salt bir kullanım aracı olmanın ötesinde, bir süsleme ve aynı zamanda donatım aracıdır.

İnsanların her türlü yapıtlarında farklı amaçlarla donatma ve süsleme eğilimi tarihten önceki çağlarda başlamıştır. Donatı sanatı mimari anlayışın mobilyaya yansımalarıdır. Başka bir deyişle donatı, mimarinin bir iç donatım aracı, bir aksesuarıdır, (30).

Donatı dediğimiz mobilyalar her çağda, dini inançlara, yaşayış biçimlerine, ekonomik sosyal durumlara ve mimari akımlara göre değişmiştir. Donatı tarihine genel olarak kısaca değinilmektedir.

. Çağımız Donatısı

Endüstrinin gelişmesiyle tarım dönemi yavaş yavaş gerilerde kalmıştır. Endüstrinin getirdiklerinden dolayı toplumun beğenilerinde de farklılıklar olmuştur. Sanatçılar eski usulları taklit etmeye başlamışlardır, (31).

Gelişen endüstri ve yeni üretim teknikleri, yeni malzemeler, daha çok ve çabuk üretim için olanaklar tanımıştır. Bu gelişmenin büyük eksikliği yaratıcılığın endüstrinin gelişmesine paralel olmamasıdır. Daha kolay olan Eklektisizm'e başvurulmuştur. Sonuçta donatılar gösterişli ancak rahatlıkla ters orantılı olmuştur.

Michael Thonet 1856'larda ahşabı buhar altında yumuşatarak yeni biçimlerin oluşturulmasına olanak sağlamıştır. İlk kez bu dönemde patentli üretim Thomas Sheraton tarafından gerçekleştirilmiştir, (32).

Eklektisizm'e karşı 1896 yıllarında Münih'te Jugendstil adlı bir dergi çıkmaya başlamıştır. Bu stilde geçmişin süslü, karmaşık ve tuntuaklı sanat anlayışına, romantizmin yaşamın gerçeklerini yansıtan içe dönük, donuk, renksiz yapıtlarına bir tepki görmüştür.

Aynı yıllarda Fransa'da Art Nouveau diye yeni bir sanat akımı çıkmıştır. Bu akımda düz çizgiler, geometrik biçimler ve renk egemen olmuştur, (30). Art Nouveau'nun amacı sadece sadeleştirmek değil, bunun yanında geleneksel formlardan kurtarıp dizayncılara yeni bir özgürlük vermek olmuştur, (33).

20.y.yılın başlarında farklı gruplar, tasarımcılar ve tasarım okulları değişik akımları ortaya koymuştur. Bunlardan biri olan Art Deco Avrupa ve ABD'de egemen olan bir akım olmuştur. Mimarlıktan seramiğe dokuma tasarımından mobilyaya, gündelik kullanım eşyalarından grafik sanatlara, resim, heykel ve giysi tasarımlarına kadar etkilemiştir. Art Deco sayesinde, batı dünyasında gizli olan bilincin baskısıyla geriye atılan yok sayılmaya çabalanan tüm gerçekler, yüze çıkıp ifade edilmeye çalışılmıştır. Donatılar ender bulunan tropik ahşaplardan, aksesuarlar fildişi ve bromdan yapılmıştır,(34).

Diğer akımlardan olan "Uluslararası Modern" akımında ilk donatı tasarımı De Stijl grubunun üyelerinden Thomas Rietveld, Mondrian'ın soyut geometrik formlarını donatıya aktararak gelmiş geçmiş en rahatsız oturma donatısını yapmıştır.

Buna tepki olarak Bauhaus grubu, kullanım olarak fonksiyonun yerine getiren dayanıklı, ucuz ve güzel donatı tasarlamayı amaçlamışlardır.

1930'larda Lamine ahşap donatı tasarımlarına yönelinmiştir. Bunu ilk kez deneyen Thonet olmuştur, (32).

İkinci Dünya Savaşından sonra mobilya üretimi malzeme azlığı ve satın alma gücünün düşmesiyle oldukça etkilenmiştir. Bu nedenle mobilyadan her türlü fazlalık atılmış, ancak kullanım ve konstrüksiyon için gerekli öğeler kullanılarak standartdasyona gidilmiştir. 60'lı yıllarda yepyeni malzemelerden donatı üretilmeye başlanmıştır. Neopren kaplı naylonlardan şişme donatılar, strofhor taneciklerinden de çuval tipi koltuk ve yataklar üretilmiştir, (35).

1380'li yıllarında Milano'lu mimar ve tasarımcı bir grup "Memphis" grubunu kurmuşlardır. Mağazalarda bol bol satılan

günlük hayatta rahatça kullanılan donatı üretmek istemişlerdir. İlk defa donatılarda plastik kaplama kullanmışlardır. Motiflemeyle öne çıkarılan nesnelere yapılarını bozmadan biçimi ve imajı yeniden yansıtmışlardır, (36).

. Türk Donatısı

Selçuklu ve Osmanlılarda Lale Devrine kadar batıdaki gibi donatılar kullanılmıyordu. Yere serilen yataklar sabahları toplanıp "yüklük" adı verilen gömme dolaplara kaldırılırdı. Alçak sedirlerde oturulur yer sofralarında yemek yenirdi. Batı tarzında yaşama yöneliş ilk kez Lale Devrinde görülmeye başlanmıştır, ama yaygınlaşmadan son bulmuştur. 19.yy. batılaşma yolundaki atılımlarla birlikte mimarlıkta görülen değişimler batı tarzı mobilyasında yaygınlaşmasına yol açmıştır, (32).

Osmanlıların son dönemlerine kadar masa, sandalye, büfe, komodin gibi alışılmış türden mobilyanın pek geniş kullanım alanı olmamıştır. Yeniçağın başlarında saraylara ve konaklara giren ve daha çok batıdan ithal edilen mobilya sonraları toplum yaşamında piring, topuzlu metal karyolalar, kırma sandalyeler gibi türleriyle yer almıştır, (30).

Tanzimattan sonra sarayda kullanılmaya başlanan masa, iskemle ve koltuk gibi eşyalar, daha sonra devlet dairelerine oradan da evlere yayılmıştır.

Cumhuriyetten sonra gözler, ticaret ve sanayinin gelişmesi eğitimi yaygınlaşması gibi etkenlerle geleneksel yapıyı korurken ve yaşam biçimini değiştirirken, batı tarzı mobilyayı da egemen kılmıştır.

. Çocuk Donatı Tarihi

Çocuk donatısına yatak, beşik, dolap, çalışma masası, mama sandalyesi bez değiştirme masası, komidin, konsol ve sandalye girmektedir. Geçmiş zamanlarda günümüzde olduğu gibi çocuklara ait özel donatı yapılmamıştır. Var olanlar zamanla aşınıp atılmıştır. Ancak çok azı belgelenebilmiştir. Bazı donatıların varlığını eski dönemlerde yapılmış resimlerden çıkarılabilmektedir. Tablo 6'da çocuk odası donatılarının başlangıç dönemleri verilmektedir.

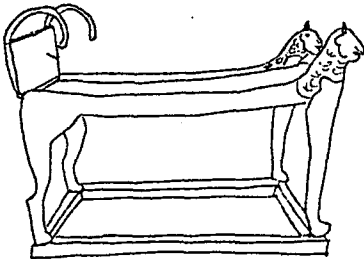
Çocuk donatılarından en çok beşik ve yataklara rastlanmaktadır. Tablo 7 'de dönemlere göre beşik, yatak ve mama sandalyesinin gelişim süreçleri verilmiştir. Aşağıda dönemlere göre çocuk donatısına kısaca değinilmektedir.

. İlkçağ Çocuk Donatısı

İlkçağlarda çocuklar anne ve babaları gibi keçi postu, kum ve yaprak üzerinde yatmışlardır. Bebekler ise derilere sarılıp annelerin yanında kıvrılmışlardır. Güzel havalarda ise ağaca yapılan ilk ilkel sallama beşiklerde yatmışlardır, (37).

. Antikçağ Çocuk Donatısı

Mısırlılarda çocukların büyüklerin divanlarına benzeyen daha küçük boyutlarda ve az süslemeli yataklar kullanmışlardır, (Şekil 6). Eşyalarını annelerin sandıklarında saklamışlardır ve küçük basit iskemlelerde oturmuşlardır, (37).

Şekil 6. Mısır'lı Çocukların Yatağı

Yunanlılarda çocuklar tekerlekli 'kline'lerde yatmışlardır. Ayrıca bebekler için pişmiş topraktan ilk mama sandalyeleri yapmışlardır. İki koniyi ters çevirip bacakların geçmesi için delikler açılmıştır, (37), (şekil 7).

Şekil 7. İlk Mama Sandalyesi

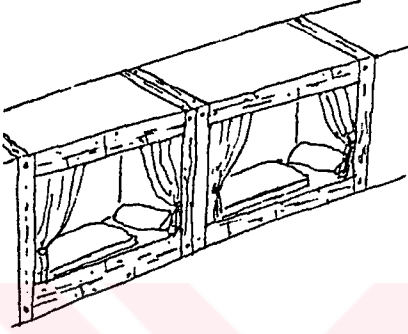
. Ortaçağ Çocuk Donatısı

Roman döneminde köylüler soylulara ve kiliseye harç vermekten iyice fakirleşmişlerdir. Köylülerin çocukları basit işlemez sandık yatakları kullanmışlardır. Genelde ebeveynlerle aynı mekân içinde ve kardeşler tek bir yatağı paylaşmışlardır. Bebekler için tavanda tutturulan asma basit beşikler kullanmışlardır. Soylularda ise çocuklar ebeveynlerin yataklarına benzer yataklarda yatmışlardır. Bebekler ise yerde sallanan veya tekerlekli beşiklerde yatmışlardır, (37).

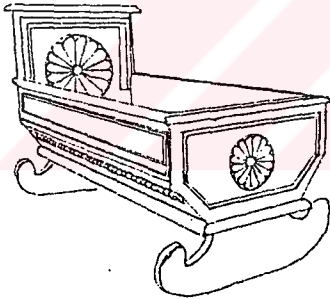
Gotik döneminde Almanya'da çocukların odalarını cinsiyetlerine göre ayırmaya başlamışlardır. Yataklar giriş holündeki bir duvar nişin içine yerleştirilmiştir. Bu kutu yataklar basamakla çıkılıp geceleride perde ile örtülmüşlerdir. Bu nişler çocuk sayısına göre yan yana, yada kızlar ve erkekler ayrı ayrı duvarlarda yerleştirilmiştir, (37), (şekil 8). Daha soylu kesimlerde çocukların yatakları erişkinlerinin

boyutunda yapılmıştır. Yatakların direkleri ahşaplarla yükseltilerek perdelerle örtülmüştür. Bu dönemde bebekler yivli bordürlü, gül motifli, masif sallanan yer beşiklerde yatmışlardır, (Şekil 9). Çocuklar dersleri için yemek masasını kullanmışlardır, (38).

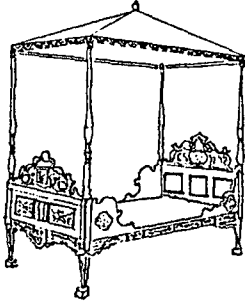
Şekil 8. Ortaçağ Duvar Nişi Yatağı

Şekil 9. Ortaçağ Beşiği

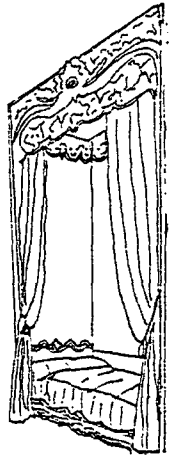
. Rönesans Dönemi Çocuk Donatısı

Bu dönemde saray kesimindeki çocuklar üstü kapalı şayban türü yataklarda yatmışlardır, (39). Yatakların direkleri incelmış, yatak üzerindeki örtü hafiflemiştir, (Şekil 10). Yine yatakların boyutları tek kişilik erişkinlere eşit yapılmıştır, (40). Rönesans'a kadar çocuklar giysilerini sandıklarda saklamışlardır. Bu dönemden sonra tek ve çift kapılı duvar için giysi dolapları kullanmışlardır, (41). Donatıların süslemeleri azalmış, narinleşmiş ve hafiflemiştir.

Şekil 10. Rönesans Yatağı

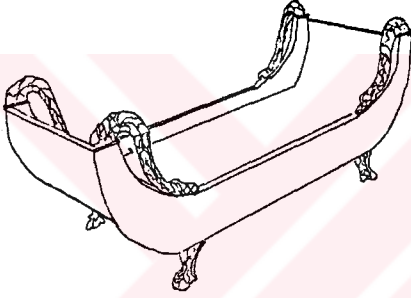
Barok döneminde ilk defa donatılar odalarına göre yatak odası, salon, banyo, tuvalet, çocuk odası diye sınıflama yapmışlardır, (41). Barok ve Rokoko dönemlerinde çocukların yatakları duvara bitişik veya duvar nişlerinin içlerine yapılmıştır. Ayrıca tüller perdelerle üzerileri örtülmüştür, (Şekil 11). Süsleme fazlalaşmış ve Rokoko dönemindeki gibi abartılmıştır. Beşikler ülkeler arası farklılık göstermişlerdir. Henüz bir ülkede Rönesans geç benimsendiğinden bu dönemlerde İngiltere'de Ortaçağ tipi daha sade beşiklerde yapılmıştır. İtalya'nın kuzeyinde bol süslemeli, oymalı, rozet güllü motifler kullanılmıştır. Bu dönemde ayrıca çocuklar çalışma masasına kavuşmuşlardır.

Şekil 11. Barok Dönemi Duvar Nişi Yatağı

. Yeniçağ Çocuk Donatısı

Neoklasik dönemde beşiklerde sadeleşme görülmekle birlikte yere oturan sabit beşikler gündeme gelmiştir. Beşikler üstü kapalı, birkaç yeri süslemeli ve köşeli olarak yapılmıştır, (42). Yataklar sağlam, kübik ve masiftir, yan kısımları dairesel oyulmuştur. Bu yatakları "Empire" stili adı verilmiştir, (43), (Şekil 12). Bu dönemde de soylu kesimlerdeki çocukların dolapları, çalışma masaları, komidinleri ve konsolları mevcuttur.

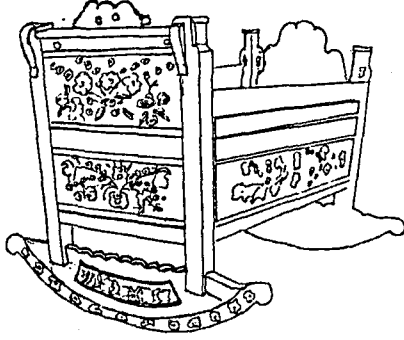

Şekil 12. "Empire" Stili Yatak

. Yakınçağ Çocuk Donatısı

Bu dönemde Almanya, Avusturya ve Danimarka gibi ülkelerde "Biedermeier, Bauer, Provincial" diye adlandırılan taşra donatısı yaygınlaşmıştır. Donatılar daha da sadeleşmiştir. Çocukların yatakları direklerle yükseltilmiş üstü kapalı, perdesiz az süslemeli olarak yapılmıştır. Zengin kesimlerdeki çocuklar özel çalışma masası, komidin, konsol ve dolapları çiçek desenlerle süslenmiş sade biçimli yataklar kullanılmıştır. Bebekler ise çiçek motifleri ile süslenmiş sallanan beşiklerde uyumuşlardır, (44), (Şekil 13). Ayrıca bu dönemde mama sandalyesi kullanılmıştır. Ayaklar düz, sade, oturma yeri ipe örülmüş, arkalık çiçekle süslenmiştir. Bu dönemdeki

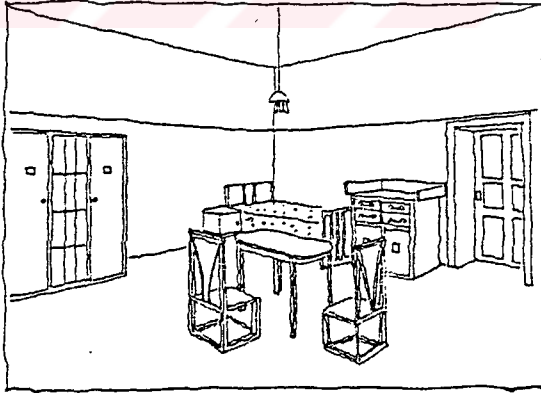
dolaplar ayırık, çift kapılı ve kapaklar çiçeklerle bezenmiştir, (45).

Şekil 13. Yakınçağ "Bauer" Stili Beşik

. Çağımız Çocuk Donatısı

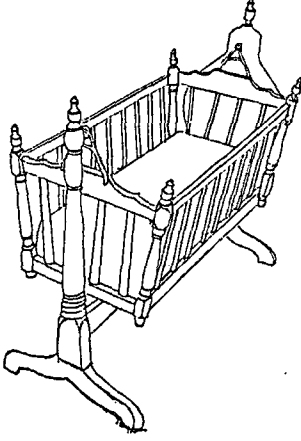
19. y.y.da çocuk odasının önemi artmıştır. Çocuklara özel mekânlar sunulmaya başlanmıştır. Çatı katı ve küçük odalar çocuklara verilmiştir. Odalarda yatak, çalışma masası dolap ve sandalye yerleştirilmiştir, (Şekil 14).

Şekil 14. "Jugendstil" Özelliğinde Bir Çocuk Odası

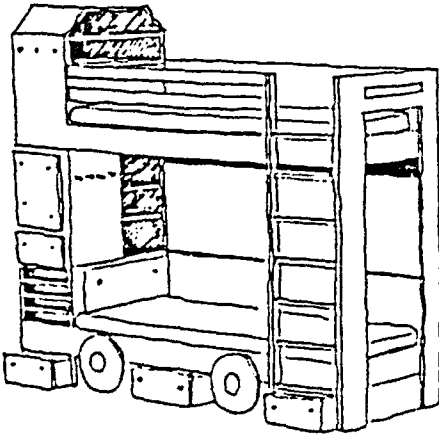
Çocuk donatıları çok sadeleşmiştir. Bu dönemde "Jugendstil" tarzı hakim olmuştur. Yatak, dolap ve masalar düz, sade geometrik desenli yapılmıştır, (46). Sallanır ve sabit beşiklerin yeni formları çıkmıştır. Birincisi kare veya

dikdörtgen formlu, çevresi ahşap dikmelerle çevrilmiş, sabit beşiktir. İkincisi iki sabit dikmeler arasına sallanabilir yatak kısmı yerleştirilmiştir, (47), (Şekil 15).

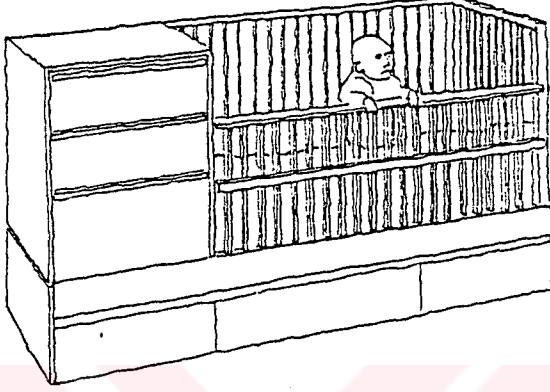
Şekil 15. Sallanan Beşik

20.y.y.da çocuk donatılarına daha da önem verilmiştir. Çocuk donatı tasarımları için özel yarışmalar açılmıştır. Bu dönemin başlarında donatılar daha da kübikleşmiştir. Süslerden gereksiz takılardan arındırılmıştır. Donatılarda yeni malzeme ve renkler kullanılmaya başlanmıştır. Çocuk yatakları ikili veya üçlü ranza şeklinde kullanımı yaygınlaşmıştır, (Şekil 16).

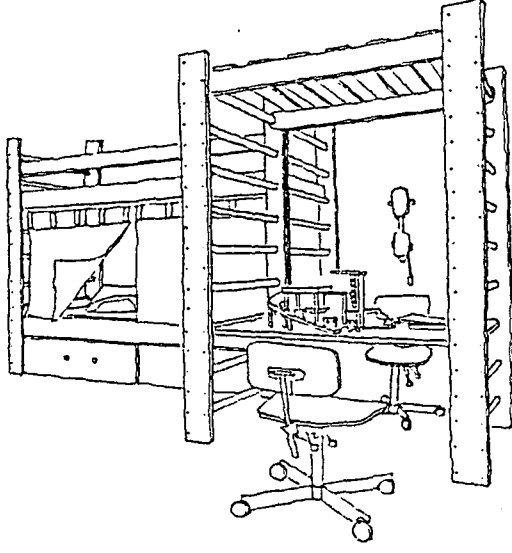
Şekil 16. 20.y.y. Çocuk Ranzası

Beşiklerde ahşap hariç, Aliminyum alaşım, plastik ağırlıklı malzemeler kullanılmaya başlanmıştır. Ayrıca bazı beşiklerin çocukla birlikte büyümesine olanak tanımıştır, (48), (Şekil 17).

Şekil 17. Büyüeyebilen Modern Beşik

Günümüze doğru çocuk donatıları daha da gelişmektedir. Malzeme ve renk kullanımı ilerlemiştir. Pastel tonların yanında canlı renkler kullanılmaktadır. Çocuk odasındaki gereksinimleri bir yerde toplayan donatılar üretilmiştir. Yatakları dereklerle kaldırarak altına çalışma masası, dolap, raf, oturma grubu konmaktadır, (49), (Şekil 18). Çocuğun hayal gücünü destekleyecek ve macera duygusunu teşvik edecek donatılarla ekler yapılmıştır. Ranzaya kaydırak, halatlar lastik tekerlek gibi elemanlar eklenmiştir, (50).

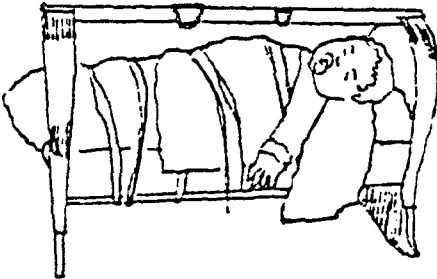

Şekil 18. Çocuk Odasındaki Eylemleri Birarada Çözümleyen Çocuk Donatısı

. Türk Çocuk Donatısı

Göçebelik zamanlarında ve daha sonrada ebeveynler ve çocuklar gece serilip gündüz kaldırılan yer yataklarında yatmışlardır. Daha sonraları ebeveynler karyolada yatarken çocuklara yine yer yatakları serilmiştir. Bebeklerde ahşap veya demirden yapılan süslü, eğmeçli ayaklı, yerde sallanan beşiklerde yatmışlardır, (Şekil 19).

Günümüzde bazı kırsal kesimlerde halen devam etmektedir. Şehirlerde ise günümüzde yaygın olan ceviz, meşe kaplı modern çocuk odaları kullanılmaktadır, (31).

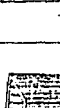

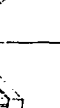
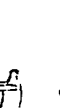

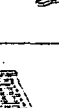

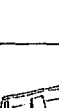

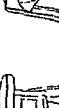

Şekil 19. Türk Beşiği

Tablo 6. Çocuk Donatısının Başlangıç Dönemleri

ZAMAN	MILATTAN	
	ÖNCE	SONRA
DONATI	Mısır Yunan Roma	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
YATAK		↑
SANDALYE		↑
SANDIK		↑
MASA		↑
MASA SANDALYESİ		↑
BEŞİK		↑
DOLAP		↑
ÇALIŞMA MASASI		↑
KOMİDİN.		↑
KONSOL		↑
RAF		↑
RANZA		↑

Tablo 7. Çocuk Donatılarının Gelişim (Değişim) Süreci

İLKÇAĞ	ARKAİKÇ	ANTİK ÇAĞ		ORTA ÇAĞ		KLASİK ÇAĞ		YENİ ÇAĞ		YAKIN ÇAĞ		ÇAĞIMIZ	
		Mısır	Yunan	Roma	Roman	Gotik	Rönesans	Barok	Rokoko	Neoklasik	19. Yüzyıl	20. Yüzyıl	
													
													
													
													

YATAK

BESİK

MAMA SANDALYE

. Çocuk Odası Donatısının Özelliği

Büyüklerin çocuk odası seçiminde ilk aradıkları özellik, sağlam ve uygun fiyatta olmasıdır. Mobilyanın koyu renklerde, cansız, tek düze ve haraketsiz olması onlar için fazla önem taşımamaktadır. Sağlamlığın yanında donatılar kullanışlı değiştirilebilecek ve çocuğun hayal gücünü geliştirebilecek yapıda olması gerekmektedir.

(51)'e göre "Blaich, Çocuk mobilyası kırılmaz, kullanışlı ve su geçirmez özelliklerden ziyade çocuğun hayal dünyasını geliştirici nitelikte olmalıdır".

(51)'e göre "Niedergöker, Çocuk mobilyası sağlam olmalı, çocuk büyümeli ve çocuğa özgü olmalı. Fakat çocuk mobilyası sadece renk ve form bakımından değerlendirilmemeli. Çocuk mobilyası çocuk için, kendi öz dünyasına ilk giriştir.

Avrupada çocuk odası mobilyası gün geçtikçe gelişmektedir. Özel kataloglarda değişik seçeneklerde alıcılara sunulmaktadır. Bebek ve çocuk mobilyası için çam ağaçlı ve değişik renkli kaplama malzemeleri kullanılmaktadır, (52).

Çocuk odası mobilyası çok seçenekli tek tek alınabilen ve değişik renklerde üretilmektedir. Çocuk odalarına hareket vermek için canlı renklerde aksesuarlar kullanılmaktadır, (53).

Dar ve küçük odalarda yatakları yukarı kaldırıp altlara dolap, yatak ve çalışma masası konulmaktadır. Bunun yanında katlanabilen yatak ve masalar oyun alanı kazandırmaktadır, (54).

(51)'e göre Almanlar mobilya üreticileri çocuklar için mobilya üretmiyorlar. Bunu değiştirmek amacı ile Design Arena çocuklara özel yarışmalar düzenlemektedir. Bu yarışmalar

sonucunda elde edilen yeni tasarımlar çocuk mobilyaları odalara hareket, canlılık ve farklılık getirecektir.

Ünlü yazar La Fontane, eğlenceli geçen çocukluk yıllarındaki hatıraları tamir edilmesi gereken bir çocuk odasına borçludur. Odasının ortasında büyük bir döşeme tahtası eksikmiş. Evin temeli kum üzerine atılmış ve inşa edilmiş olduğundan döşemedeki delikten içeriye kum girermiş. Böylece kötü hava koşullarında çocuklar için ideal bir ortam kendiliğinden oluşmuştur, (51).

Özet olarak çocuk odası için tasarlanan mobilyalar oynamaya, boyamaya, yazmaya, dans etmeye, kurcalamaya, uyumaya ve hayal kurmaya uygun olmalıdır. Ayrıca çok fonksiyonlu değiştirilebilir, sade, estetik, orijinal, gelişebilir sağlam ve sağlıklı malzemeden üretilmiş olması gerekir. Öte yandan çocuk odası mobilyaları tercihen dayanıklı, kolay temizlenebilir malzemeden olmalıdır. Bu karakterde malzeme için ilk akla gelen sunta ve laminat'dır. Gerek sağlamlık, gerekse bir çocuk odasında bulunmasını isteyeceğimiz renkler açısından zengin seçenekler sunan bu malzemeler nitelik ve fiyatlarıyla da kaplama mobilyaları tercih edilmektedir.

Çocuk mobilyaları, kişiliklerine uygun tasarımlarının yanında, beden sağlıkları açısından malzemenin kalitesi ve kullanımındaki rahatlığı da önemlidir, (55).

. Çocuklarla Büyüyen Donatı

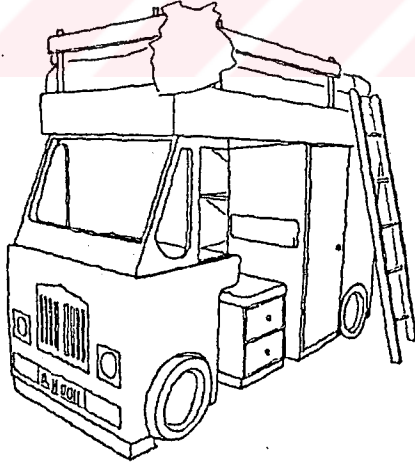
Doğumdan itibaren kullanılmaya başlanan ürünler, çocuğun büyümesiyle yetersiz kalmaktadır. Bebeklikte alınan beşik ortalama olarak 5 yaşından sonra küçük gelmektedir.

O yaştan itibaren kullanılmaya başlanan ürünler çocuğun büyümesi ile ilerdeki gereksinmelerine ayak uydurabilmelidir. Önceden alınan donatıya yeni eklerle, farklı bir görünüm ve işlev kazandırılmalıdır. Böylece aileye hem kolaylık hem de ekonomik açıdan yarar sağlamaktadır.

Çocukluktan gençliğe geçildiği dönemlerde ister istemez zevkler de değişmektedir. Çocuk 6-7 yaşında kullandığı oda takımını 14-15 yaşında kullanmak istemeyecektir. Bunun için yerleri değiştiğinde farklı görünümler teşkil eden mobilya tasarlanmalıdır, (55).

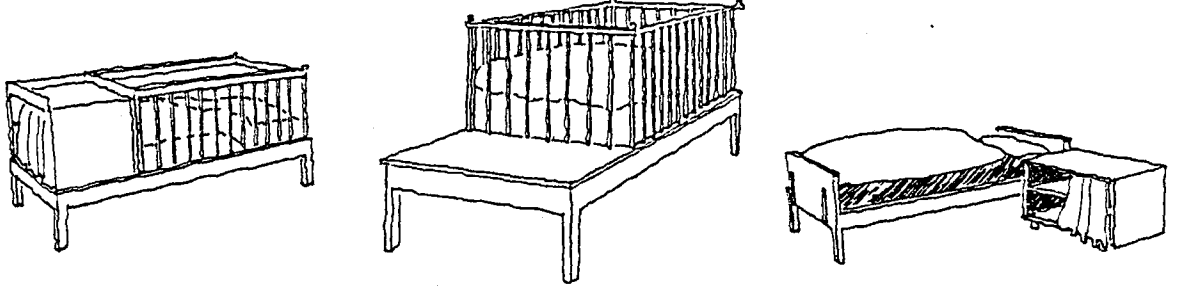
Aşağıda görüldüğü üzere büyüyebilen ve değişebilen donatıya örnekler verilmektedir.

1. Çocuğun 6-10 yaşları arasında kullandığı kamyon şeklindeki yatak ünitesi daha sonra modüllere ayrılarak genç odası şekline dönüşebilmektedir, (55).

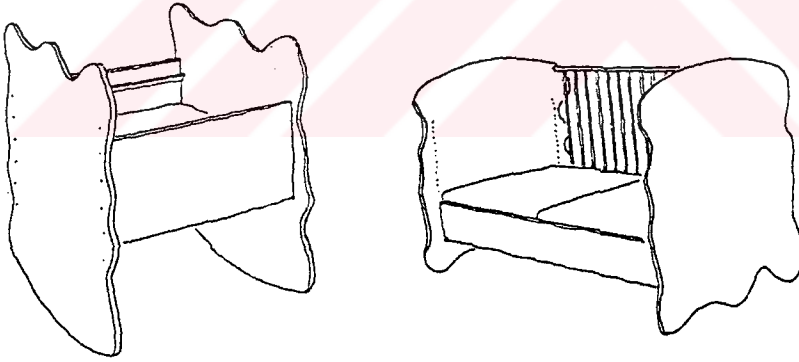
Şekil 20. Bütün İşlevleri Barındıran ve Değişebilen Yatak Ünitesi

2. Bebeklikten ergenlik çağına kadar rahatlıkla kullanılabilen bu yatak, ilerde korkulukları ve etejerleri yerinden kaldırılınca 170 cm boyunda bir yatak meydana gelmektedir, (48).

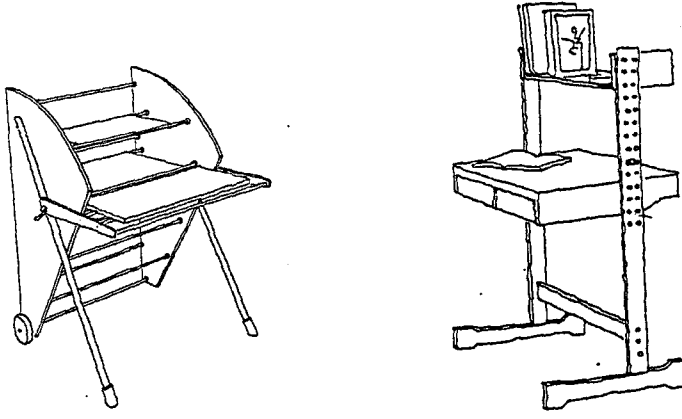
Şekil 21. Gelişebilen Beşik

3. Bir başka örnekte, kenarlar ilk konumda olduğunda sallanabilen bir bebek beşiği olmaktadır. Kenarları ters çevrilip orta kısım büyütülünce, bir kişilik genç yatağı olmaktadır, (51).

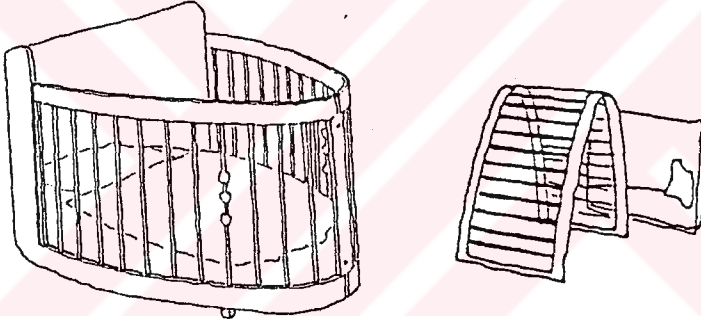
Şekil 22. Büyüeyebilen Beşik

4. Aşağıdaki çalışma masası çocuğun boyuna göre ayarlanabilmektedir. Yanlarda açılan delikler sayesinde masanın yüzeyi çocuğun çalışma seviyesine göre aşağı yukarı getirilebilmektedir, (51), (56).

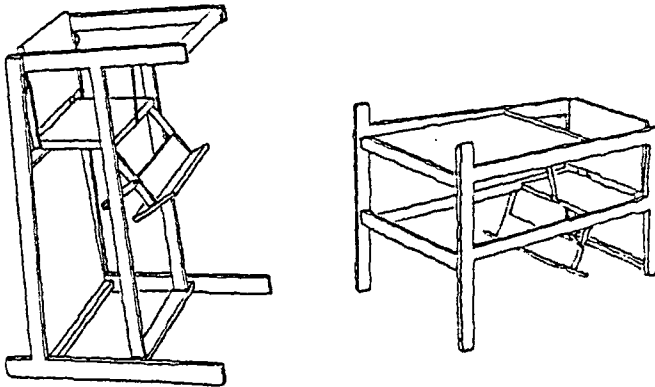
Şekil 23. Gelişebilen Çalışma Masaları

5. Bu formlu beşik çocuk biraz daha büyüdüğünde parçalara ayrılarak tırmanma merdiveni ve oturma köşesi oluşturmaktadır, (57).

Şekil 24. Beşikte Kullanım Çeşitliliği

6. Aşağıda görülen mama sandalyesi, çocuk biraz daha büyüdüğünde, ters çevrilerek masa ve sandalye ünitelerine dönüşmektedir, (58).

Şekil 25. Değişebilen Mama Sandalyesi

. Çocuk Odası Donatısının Genel Özellikleri

Çocuk odası donatılarının sahip olması gereken özellikler kısaca aşağıdaki gibi sıralanabilir, (51):

- . Sağlam ve dayanıklı olmalı,
- . Kullanışlı ve değiştirilebilir olmalı,
- . Su geçirmez ve boya atmaz olmalı,
- . Sağlıklı malzemedен üretilmeli,
- . Hayal dünyalarını genişletmeli,
- . Çocuğa özgü olmalı,
- . Çok seçenekli ve eklenebilir olmalı
- . Renk çeşidi çok olmalı,
- . Kazalara karşı güvenli olmalı,
- . Varyasyonlu ve modüler olmalı,
- . Fonksiyonlu olmalı,
- . Kolay temizlenebilir olmalı,
- . Uygun fiyatlarda olmalı.

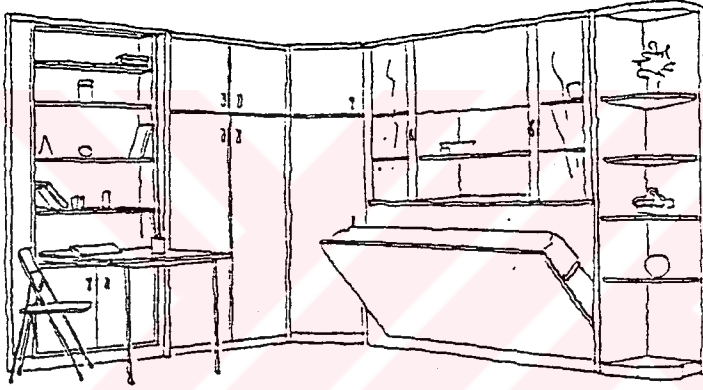
. Küçük ve Dar Mekânlarda Çocuk Donatı Çözümleri

Küçük veya büyük konutların iç mekânlarında tüm yaşamsal gereksinimlere cevap verecek işlevsel çok amaçlı mobilyalarla döşenmesi büyük önem taşımaktadır.

Küçük odalar bile çocuğun ihtiyacına cevap verecek şekilde düzenlenmelidir. Odada yatak, çalışma masası, dolap, raflar ve arkadaşlarını kabul edebileceği bir oturma gereçleri bulunmalıdır. Çocuğun ayrıca odasında rahat hareket edebileceği oyun oynayabileceği bir alana ihtiyaç vardır. Hareket alanını kısıtlayan mobilya yerine çok amaçlı ve işlevsel modüler mobilya üretimi gerekmektedir.

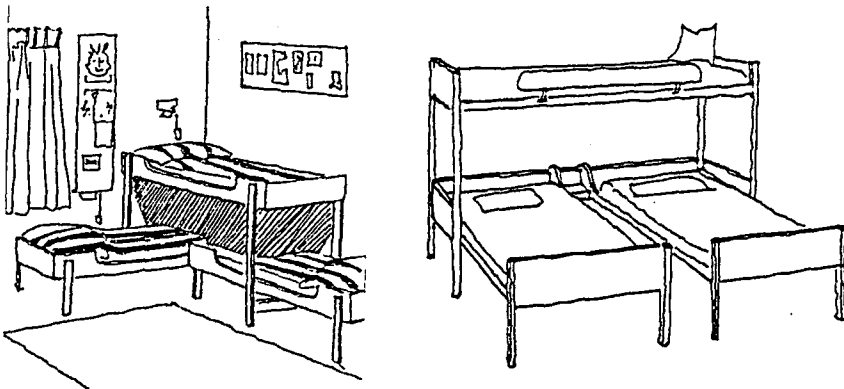
Aşağıda örneklerde küçük metre kareli veya normal büyüklükteki odalarda bile kullanılması önerilen örnekler verilmektedir. Bu çözümlerde küçük bir odada bütün gereksinmelere cevap vermesi ve oyun alanının kalması amaçlanmıştır.

1. Döner yataklı multi sistem denilen mobilyalar gündüzleri çalışma masası, kütüphane ve raflı vitrin olarak hizmet verirken, akşamları oturma seti, geceleri ise yatağa dönüşebilmektedir, (55).

Şekil 26. Multi Sistemli Çocuk Donatısı

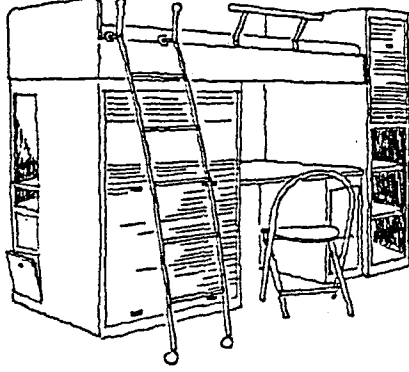
2. İki yatak sığabileceği alana üç yatak sığması gereğinde, iki yatağı ayaklar üzerine kaldırıp bir yatağın içine geçirecek biçimde yerleştirilmiştir, (59).

Şekil 27. Üç Çocuklu Yatak Çözümleri

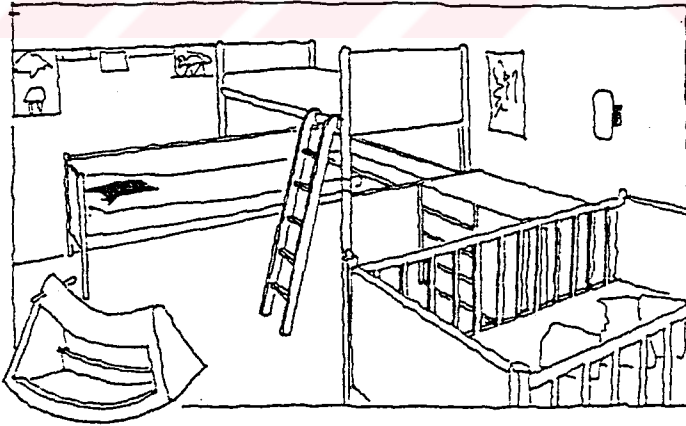

3. Bir kişilik küçük bir odaya bütün donatıları sığdırmak için yatak yukarı kaldırılarak altına dolap, raf, masa ve oturma grubu gibi elemanlar konulmuştur, (60).

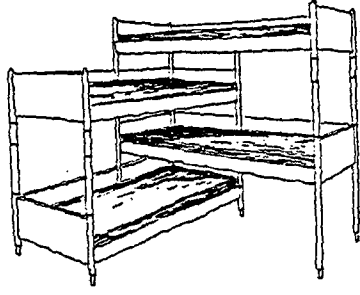
Şekil 28. Dar Odaların Donatı Çözümü

4. İki kişinin yatacağı küçük bir odada oyun alanı kazanılması için bir yatak yükseltilip, diğer yata dikine yerleştirilmiştir, (61), (62).

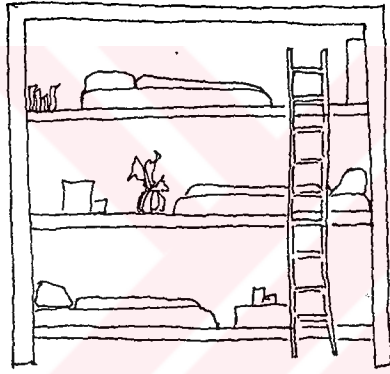
Şekil 29. Oyun Alanı Kazandıran Donatı Üniteleri

5. Çocuk odasında dört çocuk yatması gerektiğinde yataklar çapraz yerleştirilerek ilginç bir görünüm vermekte ve ayrıca çocuklar için oyun köşeleri oluşmaktadır, (54).

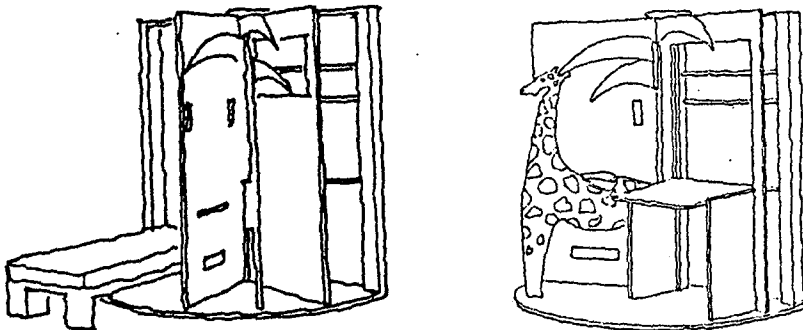
Şekil 30. Dört Çocuklu Dar Mekânlarda Yatak Çözümü

6. Ranzanın daha gelişmiş biçimi olan üçlü yatak ünitesi sadece bir duvar yüzeyini kaplayarak fazla alan kaybını önlemektedir, (63).

Şekil 31. Üç Çocuklu Dar Mekânlarda Yatak Çözümü

7. Aşağıda şekil 32'de görülen çocuk donatı çok az yer kaplamaktadır. Yukarı doğru katlandığında kanatlı duvarla dönüşen bir masa, kanatlar çevrildiğinde her duvardan değişik objeler çıkmaktadır, (51).

Şekil 32. Minimum Yer Kaplayan Çocuk Donatısı

1.2.4. Çocuk Odasının Önemi, Gereksinimi, Özelliği, Eylem Alanları, Boyutları, Duvar Kaplamaları, İç Mekân Düzenleme İlkeleri

• Çocuk Odasının Önemi

Çocuğun gereksinimleri karşılanmadığında toplumsal ve samimi ilişkiler kurabilmesi uygun olmadığında çocuk, faaliyetlerini destekleyecek ve güçlendirecek fiziksel çevreyi bulamadığından gerilim içinde olacaktır. Bölge savunusu ve mahremlik iç güdülerini doyuma ulaştıramayan çocuklar, bu mekânda kusursuz ve saldırgan olacaklardır. Ayrıca, belli bir mekân parçası üzerinde denetim elde edemeyen bu çocuklarda kişilik gelişmesi de ağır olacaktır, (64).

Hayal ile gerçek arasındaki ince çizgi belki de çocukluğumuzu yaşadığımız odalarda gizlidir. Bireyin sosyal, ruhsal ve moral gelişimi, dolayısıyla geleceğini doğrudan etkileyen bu mekânlar büyük önem taşımaktadır, (55).

Çocuk odasının sıradanlıktan uzak, renkli ve hareketli olması, düşünce özgürlüğü olan yetenekli bireyin yetişmesinde ilk adımı teşkil etmektedir.

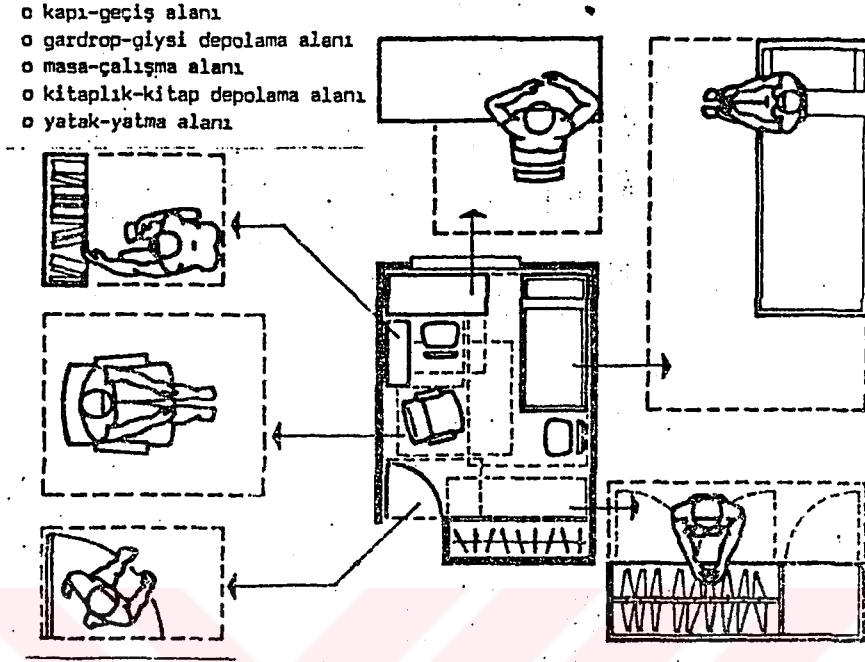
Çocuk psikolojisinin gelişimi ve sağlıklı bir bireyin gelişmesi açısından, çocukların hayal gücünün desteklenmesi ve yaşadıkları mekânları sevmeleri gerçekten önemli etkenlerdir, (55).

• Çocuk Odasının Gereksinmesi

Çocuk çok erken yaşlarda rahatsız edilmediği bir mekâna ihtiyaç duymaktadır. Daha henüz bebekken sessiz bir ortam istemektedir. Oyun çağına geldiğinde ise, oyuncaklarını istediği gibi yayıp döküleceği bir alan istemektedir. Okul çağına geldiğinde dersini yapabileceği, arkadaşlarını

ağırlayabileceği ayrı bir odayı tercih etmektedir.

Günümüzde çocuklara ayrılan odalar genellikle evin en küçük veya dar odasıdır. Bu böyle olunca çocuk odasına iki yatak veya ancak bir ranza, dolap bazende küçük bir masa sığabilmektedir. Durum böyle olunca çocuk oraya sadece yatmadan yatmaya gitmek istemektedir. Oysa çocuk odası, çocuğun sadece uyuma eylemini gerçekleştirdiği mekân olmayıp aynı zamanda günlük yaşantısını sürdürdüğü, çalıştığı, oynadığı bir alandır. Kısaca, çocuğun kendi bireysel gereksinimleri doğrultusunda düzenlenen ve kullanılan bir mekân durumundadır. Bireysel gereksinimler, çocuğun gelişip büyümesi ile değişen gereksinimlerine paralel olarak mekânın kullanılış biçimi de devamlı değişir. Küçük çocuk zamanın çoğunu uyuyarak ve oynayarak geçirirken, annesi ile görsel, işitsel ve psikolojik bağlar içindedir. Bu bağlamda anne ve çocuk arasındaki ilişkiler, bebeklik dönemindeki beslenme ve bakımı için annesine oldukça yakın durumda olmasını gerektirir. Büyüdükçe kendisine bakan annesinden başka insanlarla da ilişki bağları kurmaya başlar. Çocuğun toplumsal kişiliğini oturabilmesi için anne bakımından çıkması, arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesi ve etkinliklerinin çeşitlenerek artması nedeniyle, oda içinde çeşitli eylem alanlarına gereksinme göstermektedir. Çocuk odasının çocuğun gereksinimi boyunca ona cevap verecek biçimde düzenlenmiş olması ya da çeşitli düzenleme değişikliklerine olanak verecek şekilde tasarlanması gerekmektedir, (65). Bu eylem alanları şekil 33'deki gibidir.

Şekil 33. Çocuk Odası İçinde Yer Alan Eylem Alanlarının İncelenmesi

Çocuk odasındaki eylemleri şöyle sıralayabiliriz:

- . yatma-uyuma
- . soyunma-giyinme-depolama
- . oyun oynama
- . çalışma
- . hobi (özel uğraşlar)
- . dolaşım, (66).

Yatma bölümü konutun diğer bölümü ile ayrılır, ancak bu durum işlevsel açıdan tamamen tatmin edici olmamaktadır. Bu bölümde yatan çocuk için bir bütün gün, genellikle okul çağına kadar ya konut içinde ya da aile büyüklerinin devamlı gözetimi altında geçmektedir. Bu nedenle çocuk odaları ev kadınının gözetimi altında geçmektedir. Bundan dolayı çocuk

odalarının normal yatak odası gibi ek almaması gereğini ortaya koymaktadır. Aşağıdaki tablo 8'de çocuk odasının eylem alanlarının eylem bileşenlerine göre açılımı görülmektedir.

Tablo 8. Çocuk Odasındaki Eylem Alanlarının, Eylem Bileşenlerinin Açılımı

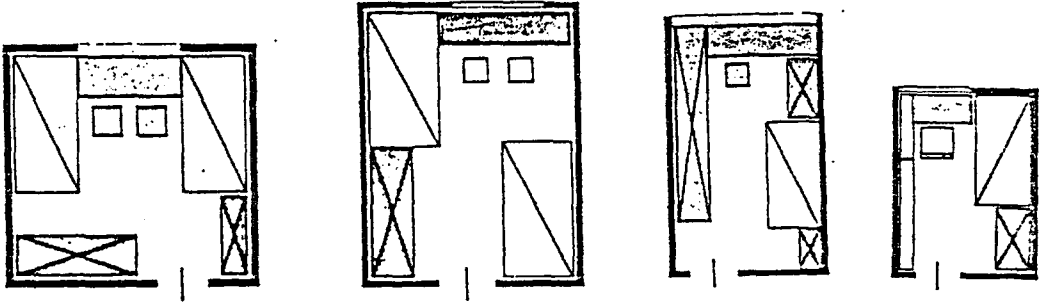
Eylem Alanları	Eylem Bileşenleri
Yatma	yatma-uyum-bakım
Dinlenme	yatak hazırlama-çarşaf değiştirme
Çalışma	kitap okumak-kitaplık
	yazı yazma, oturma, sohbet
Oynama	oyun, satranç, bilgisayar, oyuncak
Depolama	depolama, elbise asma, elbise giyim
Boş zaman değerlendirme	Maket, müzik, koleksiyon, bedensel hareket TV. seyretme
Dolaşım	kapı açma, odaya girme

• Çocuk Odasının Eylem Alanları

. Yatma-Uyuma Eylem Alanları

Yatma-uyuma eylemi diğer yatak odalarında olduğu gibi gerçekleştirilir. Eylem alanları, zaman içinde çocuğun yetişkin bir birey olacağı göz önünde tutularak gerekli boyutlarda tasarlanmalıdır, (57).

Yatakların düzeni mekânın büyüklüğüne ve boyutlarına bağlı olarak düzenlenmeli, yataklar farklı farklı yerleştirilebilmelidir. Aşağıda şekil 34'de görülen düzenlemeler alan kaybına neden olmayan yerleştirmelerdir.

Şekil 34. Bir ve İki Yataklı Çocuk Odalarının Düzenlenmesi

Çocuk sayısı arttığıında, ranza şeklinde yataklar kullanılmalıdır. Bu uygulama yatma dışındaki kullanım alanlarının arttırdığı için iyi bir çözümdür. Genelde bir odayı iki çocuktan fazla kişi kullanmamalıdır. Fakat ailelerin ekonomik durumları, çocuk sayısının fazlalığı veya odanın az olması bir odada iki çocuktan fazlasını zorunlu kılmaktadır.

. Giyinme-Soyunma Depolama Eylem Alanları

Çocuk odası içinde gerçekleşen bu eylemleriğin gerekli olan depolama alanları ve elemanları (gerekli dolaplar) nedeniyle çok olursa çocuğun kıyafetlerini, oyuncaklarını, kitaplarını, eskilerini vs. ortalıktan toparlayıp temiz alanlar kalabilmesi sağlanır. Dolaplar kapakları açıldığında herhangi bir yere çarpmadan işlevini göreceği şekilde yerleştirilmeli, giyinme soyunma için rahat bir alan bırakılmalıdır. Rafların rahatlıkla açılıp kapanabileceği kadar yer olmalıdır.

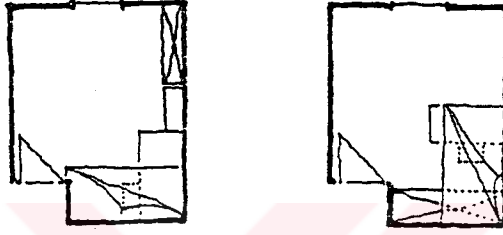
. Oyun Oynama Eylem Alanları

Çocuk tarafından en çok kullanılan bu eylem alanı mümkün olduğunca çok bırakılmalıdır. Oyun eylemi doğal bir ihtiyaçtır. Çocuk zamanının büyük bölümünü oyun oynamakla geçirmektedir. Bazen etrafa oyuncaklarını yayarak, bazen de küçük kardeşiyle boğuşarak, arkadaşları ile oyun oynayarak geçirmektedir. Bu nedenle oyun oynama alanı ona bu imkanları sağlayabilecek büyüklükte olmalıdır.

. Dolaşım Eylem Alanı

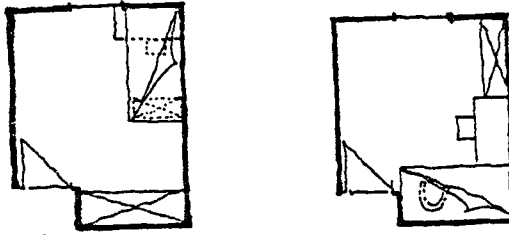
Çocuğun mekân içinde eylem alanlarını birbirine bağlayan, dolaşabilmesi-ulaşabilmesi için gerekli olan eylem alanıdır, (57).

Bu örnekteki gibi mekânı oyun hobi, dolaşım alanını genişletmek için yatma, giyinme ve çalışma eylem alanlarını bir yerde toplayarak çözmek mümkündür.

Şekil 35. Çocuk Odasında Oyun ve Dolaşım Alanı Kazandıran Çözümler

Yatak ayaklarını yükselterek, uzatarak altına dolap, masa, sandalye, raf yerleştirilebilir ya da altı boş bırakılarak çocuğun oyun alanı olarak bırakılabilir.

Şekil 36. Çocuk Odasında Oyun Köşesini Yaratan Çözümler

• Çocuk Odasının Boyutları

Ebeveyn yatak odaları ve çocuk odaları insanların bireysel mekanları içine girer. Bu mekanların büyüklükleri içinde gerçekleştirilecek eylemlere olanak sağlanabilmelidir. Çocuk

odasındaki eylemlerin içine yatma, giyinme, depolama, oyun, çalışma hobi ve dolaşım eylemleri girmektedir. Bu eylemleri gerçekleştirebilecek donatılar başlıca şunlardır: Yatak, çocuk yatağı, dolap, ders masası, etejer kitap ve oyuncak rafı, sandalye. 1 ve 2 yataklı çocuk odası için donatı alanı gereksinmesi aşağıdaki gibidir, (20), (Tablo 9, 10).

Tablo 9. Bir Yataklı Çocuk Odası Donatısının Alan Gereksinmesi

1 yataklı çocuk odası	adet	donatı başına alan gereksinmesi
. Yatak	1	210x200
. Çocuk yatağı	1	130x70
. Etejer	1	50x45
. Dolap	1	120x60
. Ders masası	1	120x60
. Kitap ve oyuncak rafı	1	90x45
. Sandalye	1	40x40
. Oyun alanı		120x180

Tablo 10. İki Yataklı Çocuk Odası Donatısının Alan Gereksinmesi

2 yataklı çocuk odası	adet	donatı başına alan gereksinmesi
. Yatak	2	210x200
. Çocuk yatağı	1	130x70
. Etejer	2	50x45
. Dolap	1	120-180x60
. Ders masası	2	120x60
. Kitap ve oyuncak rafı	1	90x45
. Sandalye	2	40x40
. Oyun alanı	-	120x180

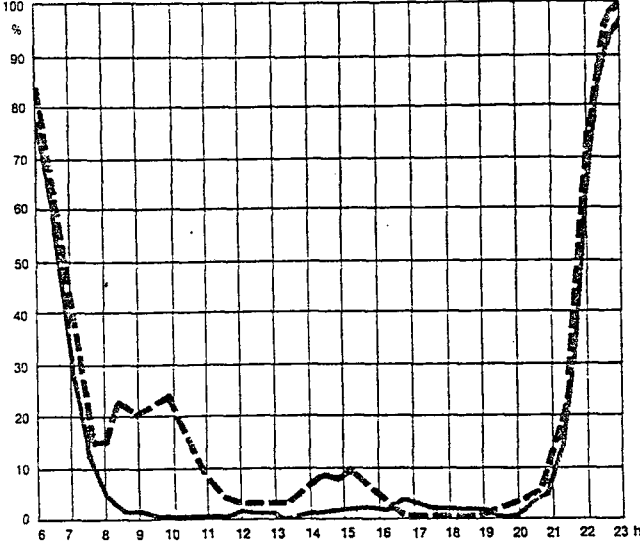
Günümüzde mimarlar ve müteahhitler proje yapılan alana ellerinden geldiğince çok daire sığdırabilmek için, odaların boyutlarını, küçük tutmaktadırlar. Genellikle yatak odaları en minimum boyutlarda çıkarılmaktadır. Özellikle çocuk odası

diye ayrılan alanlar 6-8 m²'leri geçmemektedir. Bu mekânlara 2 yatak ve bir dolaptan başka eşya girdiğinde dolaşım alanı kalmamaktadır. Böyle olunca da çocuklar yatmadan yatmaya odaya uğramaktadırlar. Çoğu derslerini, oyunlarını salonda veya oturma odasında gerçekleştirmektedirler. Oysa uygun büyüklükteki odalarda çocuklar bütün gereksinmelerini gerçekleştirmektedirler. Bunun sonucunda çocuklar günün büyük bölümünü odalarında geçirebilmektedirler.

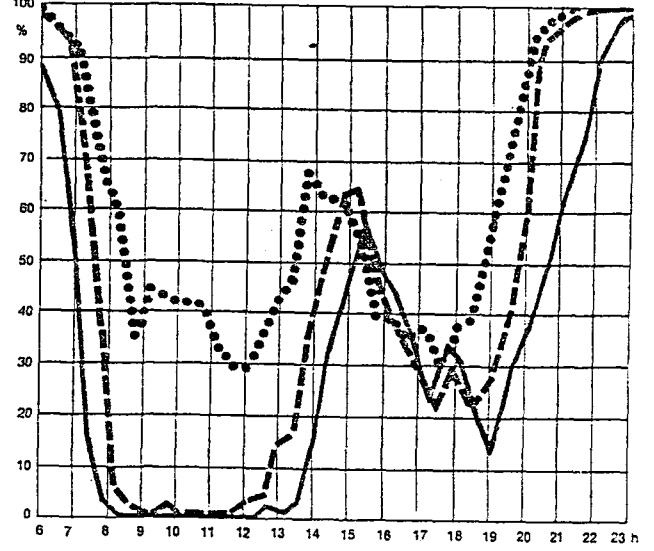
Çocuğun gereksinme duyduğu eylemleri gerçekleştirmek için çocuk odasının büyüklüğü ne olmalıdır sorusu akla gelmektedir. Bu soru çocuğun odasında ne kadar zaman geçirdiği sorusunu da peşinde getirmektedir. Bu süre odanın büyüklüğü ile ilişkilidir. Odada çalışma hobi ve oyun alanları yeteri kadar ise çocuk başka mekânlarda yayılma gereksinimi duymayacak, zamanın çoğunu odasında geçirebilecektir.

Günümüzde çoğu aileler m²'si fazla olan yatak odalarını ebeveyn yatak odaları olarak düzenlenmektedirler. Oysa gün boyu en az kullanılan bu odalar, sadece uyumak, temizlik yapmak, giyinmek için kullanılmakta yani atıl alanlar durumunda kalmaktadırlar.

Çocuk ve ebeveyn yatak odasını kullanım grafiğine bakıldığında bu fark açıkça görülmektedir, (66), (şekil 37), (şekil 38).

Şekil 37. Yatak Odası Kullanım Saatlerinin Dağılım Grafiği

Şekil 38. Çocuk Odası Kullanım Saatlerinin Dağılım Grafiği

Almanya'da yapılan bir araştırmada 8 m² alanlı 1 yataklı çocuk odası dar ve küçük bulunmuştur. Aynı şekilde genişliği 240 cm genişliğinde ve 12 m² alanda 2 yataklı çocuk odası da yeterli büyüklükte bulunmamıştır, (20).

İsviçre'de yapılan başka bir araştırmada 240-270 cm genişliğinde ve 10 m² büyüklüğündeki 1 yataklı çocuk odası yeterli büyüklükte bulunmuştur. Bu büyüklükteki odalarda donatı yerleştirdikten sonra çok az oyun alanı kaldığı görülmüştür, (63).

Silvia Huser'in yaptığı kendi araştırmasında 255 cm genişliğinde ve 11 m²'li bir çocuk odasını, 203 denekten %50 si yeterli büyüklükte bulunmuştur, (20).

Thiersch'e (65) göre 1 yataklı çocuk odası için 8.5 m² alan çocuğun zamanla değişen gereksinmelerine uygun olmaktadır. Ayrıca mekân soba ile ısıtılacaksa en az 1 m.'lik bir ek

alana gerek olduğunu vurgulamaktadır.

Huser, Grandjean ve Suchanthe'ye göre çocuk odalarının büyüklükleri Tablo 11'deki gibidir, (20).

Tablo 11. 1-2 Yataklı Çocuk Odalarının Büyüklükleri

Oda	Oda alanı min. m ²	istenilen m ²	Odanın genişliği minimum
1 yataklı çocuk odası	8	10	240
2 yataklı çocuk odası	12	14	280

Yukardaki araştırmacılar 2 yataklı çocuk odası için genişliği 280 cm ve 12 m² büyüklüğünde bir oda önermektedirler. Fakat araştırmada elde edilen sonuçlar 14 m² büyüklüğünde odalar arzu edildiğini göstermektedir.

Günümüzde 14 m²'li alanlar ancak ebeveyn yatak odası olarak kullanılmaktadır. Bu büyüklükte ebeveyn yatak odası bile her zaman bulunmamaktadır. Çoğunlukla 12 m² civarındadır. Çocuğun büyüyüp yeni bir aile olacağı ve bu nedenle gideceği düşünülürse, gerektiğinde ebeveyn veya aile büyüklerinin yatak odası olarak da değiştirilerek kullanılabilmesi, odaya yeni bir işlev verilebilmesi açısından önemli olmaktadır, (65).

. Çocuk Duvar Kâğıtları ve Kaplamaları

Ülkemizde duvar kâğıtları fazla yaygın olmamasına karşın, varlıklı kesimlerde daha sık kullanım alanı bulmuştur. Günümüzde ise kullanımı azalmıştır. Yağlı boya veya saten boyaların daha hesaplı ve kullanışlı olması bu malzemelerin yaygın kullanımına neden olmaktadır. Buna karşın duvar kâğıdı

imalatçıları yeni özelliklere sahip duvar kâğıtları üretmektedir. Zevklerin zamanla değişmesi duvar kâğıtlarının da değişmesine neden olmaktadır.

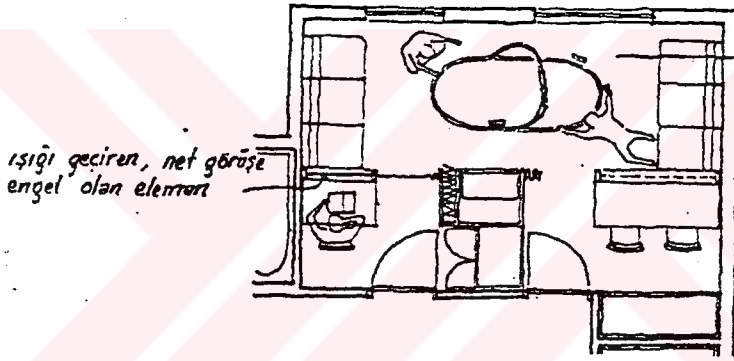
Geçmişte salon, mutfak ve yatak odalarına ağırlıklı üretim yapılırdı. Şimdi çocuk odalarına ağırlık verilmektedir. Daha dayanıklı ve silinebilir plastik ağırlıklı özel duvar kâğıtları ve duvar kaplamaları üretilmektedir. Geniş yüzeyli olmaları daha kolay ve çabuk kaplanmalarına neden olmaktadır. Çocukların özel kâğıtları ve kaplamaların üzerine resim yapmalarına yazı yazmalarına ve istediği gibi karalamalarına imkan vermektedir. Bu yüzeyler sonra ilaçlı veya sabunlu bezlerle silinebilmektedir, (67).

Bunun yanında sonsuz renk ve desende, çocuğun zevkine göre seçenekler sunulmaktadır. Bebek ve çocuk odaları için ayrı ayrı desenler üretilmektedir. Bebeklerde daha pastel renkli ve balon, fil, tavşan, bulutlar gibi desenler kullanılırken, daha büyüklerinde yine pastel ve bunun yanında canlı renklerde, araba, hayvanlar, uzay kahramanları, kovboy karikatür ve çiçek gibi desenlerde üretilmektedir. Duvar kağıtlarının yanında bant şeklinde desenli kâğıtlar üretilmektedir. Duvar yüzeylerinin yatay bantlarla bölüp üst ve alt kısımları uygun iki farklı desenli duvar kâğıdı uygulanmaktadır. Çocuğun görsel olarak duvarları alçak görmesine neden olmaktadır, (52), (53).

● Çocuk Odası İç Mekân Düzenleme İlkeleri

Kızıl'a (64), göre, çocuk yatak odalarında birden çok çocuk yatırıldığı durumlarda bile mekân içinde her çocuk için elbiselerini, kitaplarını, koleksiyonlarını, oyuncaklarını yerleştirebileceği çalışabileceği bir mekân parçası fizik

yapılarına, yaş ve cinsiyetlerine uygun düzenlemelidir. Yataklar, gerektiğinde katlanıp kalkabilen veya bir oturma öğesi durumuna gelebilen donatılar olarak tasarlanmalıdır. Çocuk odalarındaki çalışma-hobi bölümünü yatma, toplumsal ve samimi ilişkilerin kurulabilmesine uygun tasarımlarının yatma bölümünden katlanabilen veya sürme kapılarla soyutlanabilmelidir, (Şekil 39). Çocukların yatak odası ise, toplumsal ve samimi ilişkilerin kurulduğu ana mekâna direkt açılmamalıdır, (64).

Şekil 39. Çocuk Odasının Toplumsal ve Samimi İlişkilerine İmkan Veren Çözümler

Çocuğun odasının olması ona farklı imkan ve yararlar sağlayacaktır. Bu özellikler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- . Çocuk odasının derli toplu kalması onun sorumluluğunda olacaktır. Kendini rahat edecek şekilde mobilyanın yerlerini düzenleyebilmek,
- . Arkadaşları ile rahatsızlık vermeden ve olmadan istedikleri oynayabilmek,
- . Misafirin gitmesini beklemeden uyumaya gidebilmek,

- . Misafir ve kardeşlerin gürültüsünde kapıyı kapatıp rahat rahat ders yapabilmek,
- . Kendi mekânında kendi efendisi olabilmek (Özgür hareket edebilecek mekâna sahip olmak),
- . Kendine özgü özel köşeler kurabilmek,
- . Kişiliğini dışa vuran durumda dolapta, yatakta, masada, düzenlemeler yapabilmek,
- . Kendi kendiyile olmak istediğinde yalnız kalabilmek.

Tasarımda çocuğun psikolojik gelişimini de göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuğun yapısını belirlediği andan itibaren diğer olgular kendiliğinden oluşacaktır. Yâni renk biçim yerleşim planı gibi konularda çocuğun düşüncelerini hafife almak gerekir, (55).

Yetişkinler çocuğun evde kendine ait bir yeri olduğunu hissetmesine önem vermelidirler. Çocuğa ayrılan oda ise, onun dünyasını yansıtmalı, çocuğun mutlaka tercih hakkı olmalıdır.

Çocuğun odasında yaşamını kolaylaştırmak amacıyla oyuncaklarını toplayabileceği hareketli oyuncak kutuları, kendi ölçüsüne uygun hafif ve kolay temizlenebilen oturma elemanları istediği zaman yerini değiştirebileceği çalışma masası ve erişebileceği ölçülerde dolabı ve rafları olmalıdır.

- . Çocuk odaları, ebeveyn yatak odasından daha fazla kullanıldığı için güney, geney batı, güney doğuya bakmalıdır, (57).
- . Çocuk odasından banyo temizlik, yaşama mekanına geçerek ulaşılmamalı. Küçük çocuğun denetimi açısından en az bir çocuk odası ebeveyn yatak odasına yakın olmalıdır.

- . Çocuk odası yaşama mekânından ayrılmış tuvalet ve banyoya yakın olmalıdır, (67).
- . Gürültü kontrolü sağlanmalı, ışık-güneş ışınları teras ve balkon aracılığı ile, çalışma ve uyumayı engellemesi için kontröllü bir şekilde alınmalıdır, (65).
- . Çocuk odaları aile büyüklerinin kontrolünün olabileceği yerlerde düzenlenmelidir, (66).
- . En fazla 3-4 çocuğun kullanabileceği boyutta bir mekân verilmelidir.
- . Havalandırma çocuğu rahatsız etmeyecek biçimde ve güvenlik kontrolü açısından vasistas tipi pencerelerle yapılmalıdır, (55).
- . Odanın köşeli kısımları yuvarlatılarak gelebilecek kazalara önlem alınmalıdır.
- . Çocuk odası toplumsal ve samimi ilişkilerin kullanıldığı ana mekâna direkt açılmamalıdır.
- . Çocuk yatak odaları arasında sürme veya katlanabilen kapılar kullanılarak, odaların birbirleriyle içten ilişkili olması sağlanmalıdır.
- . Çocuk odasındaki yatma ve çalışma bölümleri birbirinden soyutlanmalıdır.
- . Olanaklar elveriyorsa her çocuğun kendi odası olabilmesi,
- . İki kişilik odalarda ise, en azından rahatsızlığı önlemek açısından görsel bir ayırım sağlanmalı,
- . En erken 6 yaşında en geç 12 yaşında çocuklar cinsiyetlerine göre ayrılmalı, (66),
- . Her çocuk için ayrı ayrı donatım elemanları sağlanmalı,
- . Oyun alanları olabildiğince rahat ve serbest olmalı,

- . Çocuk odalarında eşyalar değişik yerleştirme biçimlerine olanak tanınmalıdır. Çocuktan gençliğe geçiş sürecindeki gereksinmelerine uygun olabilmeli, (65)
- . Yataklar mümkün olduğunca dış duvara yaslanacak biçimde düzenlenmemelidir, (20).

1.2.5. Çocuk ve Ergonomi, Antropometrik Boyutlar, Kullanılmadığında Çıkan Sorunlar

● Ergonomi ve Antropometrik Boyutlar

Berman'a (68) göre Ergonomi, "insan-araç" ilişkisini işlevlere bağlı olarak çalışma oranla insanın verimliliğini ve kullanılan araçların insana uygunluğu yönünde incelenmektedir.

Başka bir deyişle mekân ve araçlar, insanın kullanımında, herhangi bir zorlama-rahatsızlık ve yorgunluk yaratmayacak şekilde düzenlenmiş olmalıdır, (57).

Mimari ve mobilya tasarımlarında, insan gereksinmelerini karşılamak amacıyla düzenlenen mekân ve donatılar insanın antropometrik boyutlara bağlı kalmaktadır.

Çocuk odalarının ölçüleri Avrupa standart ölçülere dayanarak yapılmaktadır. Fakat çocukların ölçüleri bölgelere, ırklara, yaşlara, cinsiyetlere göre değişmektedir. Böylece dış ülkelerle Türk toplumunun çocuklarında büyük farklar bulunmaktadır. Yanlış ölçülendirilmiş mobilyalar çocuklarda rahatsızlıklara ve kullanım zorluklarına neden olmaktadır.

Türkiye'de şimdiye kadar çocukların boyutsal ölçülerinin belirlenmesine yönelik farklı bir çalışma yapılmamıştır.

Güven'in 1979'da yaptığı bir araştırma da yapı ve donatıma yönelik verilerin hepsini içermediğinden yabancı ülke çocuklarının boyutsal ölçüleri, yapı-donanımında kullanılan ölçüleri oluşturmaktadır, (68).

Berman'a (68) göre donatım boyutları Türk toplumu antropometrik özelliklerini taşımaları ve tasarlanmalıdır. Berman bir araştırmasında yanlış boyutlandırılan masa ve sandalyeler sonucunda çocuklarda çıkan rahatsızlıkları ele almaktadır.

. Çocuklarda Ergonominin Önemi ve Kullanılmadığında Ortaya Çıkan Sorunlar

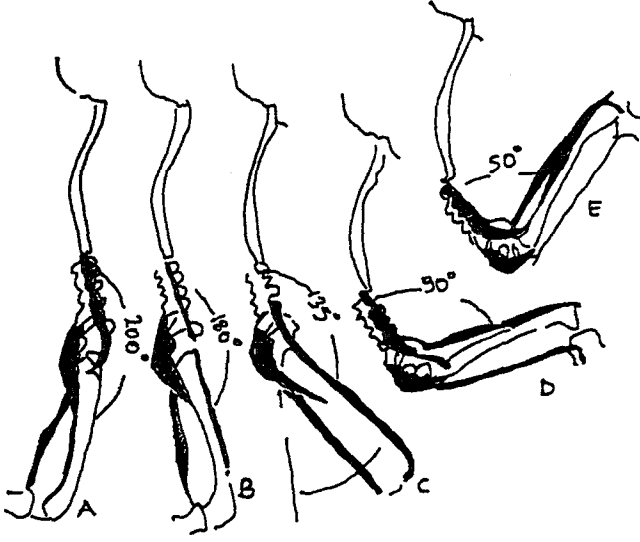
Çocukların boyutsal ölçülerini ve biyomekanik özelliklerine göre tasarlanmaması sonucunda ortaya bir takım sorunlar çıkmaktadır.

Berman'a (68) göre bu sorunların başlıcaları şu şekildedir.

1. İskelet sisteminden kaynaklanan,
2. Kasal yorgunluktan kaynaklanan,
3. İç organlar, dolaşım, solunum sisteminden kaynaklanan sorunlardır.

1. İskelet Sisteminden Kaynaklanan Sorunlar

Çocuk ve buluş çağındaki gençler çalışırken, yaşarken, dinlenirken vb. hatalı duruş ve oturuşları zamanla bel kemiğini oluşturan omurlar ve omurlar arasındaki disklerin zedelenmesine gereğinden fazla basınç altında kalmalarına yol açmaktadır. Bel kemiğinin eğimi belirlenirken en önemli etken, baldırlar ile gövdenin duruşudur. Bel kemiğinin eğimi, gövde ile baldırlar arasındaki açı 130-135 olduğunda normal kabul edilmektedir.

Şekil 40. Bel Kemiğinin Değişik Duruş Pozisyonları

Şekil 40/k' da görüldüğü gibi, gövde ile baldırlar arasındaki açı 135 olduğunda, pelvisin önünde ve arkasında kalan kasların tam bir dengede olduğu ve gövdenin ağırlığının bel kemiği yardımıyla dengeli olarak kalçalara indiği Ray fotoğrafları ile belirlenmiştir.

Şekil 40/D,E, pozisyonlardaki duruşlar ise öğrencilerde kamburluğa neden olmaktadır. Bu da özellikle uzun boylu çocuklarda boyutlarına uymayan alçak masaları kullanırken gözlenen vücut pozisyonudur.

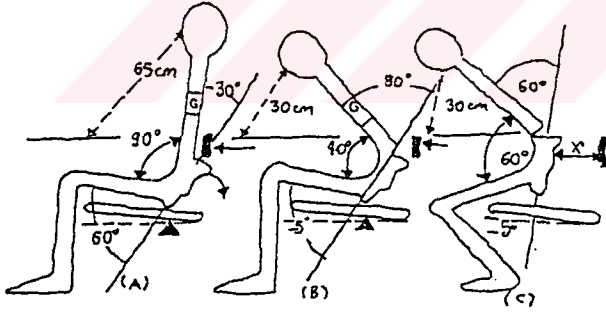
2. Kassal Yorgunluktan Kaynaklanan Sorunlar

Çocuklar abanarak, yüksek bir sırada çalıştığı zaman üst kol, boyun, omuz ve sert kasları sürekli statik kasılmayla bel kemiğinin normal eğimini korumaya çalışmaktadırlar. Kaslar sürekli hareket halindeyken dokuları besleyen damarlar kanın akışı, dolayısıyla oksijen iletilmesi gerçekleştiği halde, statik kas kullanımından yeterli kan dolaşımı olmadığından dokular oksijensiz kalmakta ve daha çabuk yorulmaktadır, (68).

Masa, raf, dolap, sandalye gibi donatı tasarımlarında çocukların ayakta veya oturarak uzanma, kavrama mesafelerinin ele alınması, gereksiz kas kullanımını da engelleyerek daha rahat ve fonksiyonel çalışmalarına imkân vermektedir.

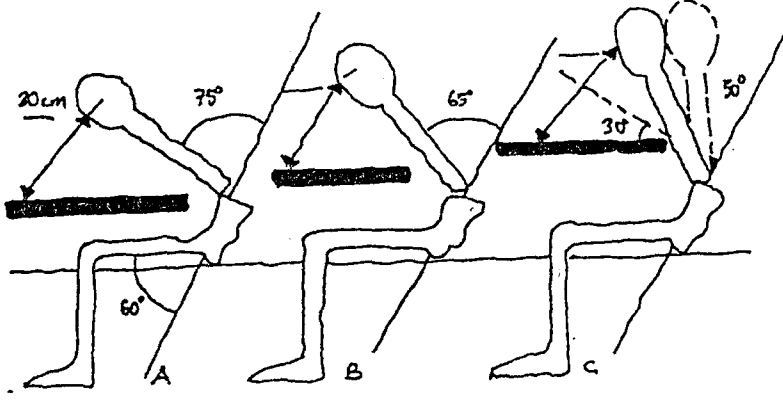
3. İç Organlar, Dolaşım ve Solunum Sisteminden Kaynaklanan Sorunlar

Çocukların pelvis el ve ayaklarından sonra vücudun ağırlığı en kolay alışan ve basınca dayanıklı bölgesidir. Otururken, toplam vücut ağırlığının %75'i alan sadece 25 cm olan pelvis üzerinde yoğunlaşmaktadır. Son derece küçük bir alana yayılan bunca ağırlık, özellikle kalça ve baldırları sürekli basınç altında tutarsa, arterlerin venlerin ve yumuşak dokularının sıkışmasına dolayısıyla dolaşım bozukluklarına dokularda uyuşmaya neden olmaktadır.

Şekil 41. Farklı Sandalye Eğimlerine Göre Oturma Pozisyonları

Şekil 41/B'de görüldüğü gibi böyle bir duruşta, gövde ile baldırlar arasında 40' lık bir açının kalması, iç organların dolaşım, solunum sisteminin çalışmasını engellemektedir.

Şekil 42. Farklı Masa Yüksekliklerine Göre Oturma Pozisyonları

Şekil 42'de görüldüğü gibi kalça ekleminin 60°'den fazla bükülmesi tüm iç organlara basınç yapmaktadır. Sıra yüksekliği 45 cm olduğunda çocuklar sürekli boyun ve sırt kaslarını zorlayarak vücut ekseninden 35°, 55 cm olduğunda 25° ve 65 cm olduğundan ise 10° uzaklaşmaktadır.

Bu sorunları engellemek için çocuk mobilyalarında yükseklikleri ayarlanabilen sandalye, kitaplık, çalışma masası, yatak, dolap rafları ve askılıklar üretilmesi gerekir.

1.2.6. Çocuk ve Resim

Çocuklar resim çizmesini bir oyun türü olarak görürler. Yanlış oldukları zaman oyuncaklarını ve eşyalarını gösterdikleri ilgiyi çizimde gösterirler. Onların düşüncelerini, duygularını ve çevreyi nasıl algıladıklarını yaptıkları resimlerden anlayabiliriz. Çocuk bir tür çizgiyi resimde kendini, dünyasını yansıtır.

1885-1920 yılları arasında çocukların yaptıkları resimlere büyük ilgi duyulmuştur. Bu dönemde birçok değişik ülkelerde, kendiliğinden çizilmiş olan çocuk resimlerini biriktirme,

onları betimleme ve sınıflama çabaları görülmüştür. Belki de çocuk resmiyle ilgili yapılan ilk araştırmaların elde etmiş olduğu en büyük başarı çocuk resminin gelişim aşamalarına temel olarak sınıflandırma girişimidir. Çocuk resimlerinin bu gelişim aşamalarını tanımlama konusunda özellikle Kerschensteiner, Rouma ve Luguët'nin önemli katkıları olmuştur, (16). Rouma (1913) okul çocuklarının resimlerini zaman içinde incelemiştir ve insan figürünün resmedilmesinde birbirinden farklı 10 evre belirlenmiştir. En önemlisi Luguët (1913-1927) tarafından yapılan incelemelerdir, Luguët bu inceleme sonucunda 5 gelişim evresinden oluşan bir sınıflama yapılmıştır. Bu sınıflamanın önemi Piaget'nin daha sonraki çalışmalarını etkilemiş olmasıdır. 1940'dan sonra çocuk resimlerine karşı ilgi doğmaya başlamıştır. Bu ilgi çocukların resimlerine duygularını ve güdülerini yansıttıkları varsayımından kaynaklanmaktadır. 1950'li yıllarda ise testlere olan ilginin azalmasına paralel olarak çocuğun çizimi onun zihinsel ve duyuşal durumuyla ne ölçüde ilişkili olduğu araştırmaya başlanmıştır, (16).

Luguët'e göre dönemlere göre resimlerin özellikleri, (16).

1. Şema Öncesi Dönem (3-6 yaş)

Bu dönemde çocuğun en önemli göstergesi esnekliğidir. Hep aynı simgesinin tekrarından başka birşey yapmayan çocuk çizimin arkasına saklanır ve coşkusal duyarlılığını sanat yapısında gösterir. Çizdiği resimlerde coşkusal olarak kurduğu şeyleri abartılmış olarak gösterir. Örneğin aşağıdaki çizimde görüldüğü gibi yağmurdan sonra çıplak ayak yürüyen çocuk resiminde ayakların ıslak zeminle teması sonucu oluşan zevk, abartılarak çizilmiş, ayak parmaklarına yansıtılmıştır.

Şekil 43. 6 Yaşındaki Bir Çocuğun Yapmış Olduğu Resim

2. Şematik Dönem (7-9 yaş)

Yaklaşık 7 yaşlarında başlayan bu dönemde, gerçek bir objenin herhangi bir şekilde çizimi, şema ya da sembol olarak nitelendirilmektedir. Bu dönem çocuk sürekli aynı kompozisyonu tekrar eder ve hiç kimse görüşünü etkileyemez.

Çocuklar çizimlerinde bol bol insan, ev, ağaç ve çiçek gibi nesnelere çizmektedirler. İnsan figürü çizimlerinde beden parçaları kendi aktif bilgisine dayanarak betimlenmektedir. Resimde sadece baş, gövde, kollar ve bacakları değil aynı zamanda gözler, burun, ağız gibi organları da çizmektedirler. Fakat bu yaşta bu organlar gerçekte olduğu gibi değildir.

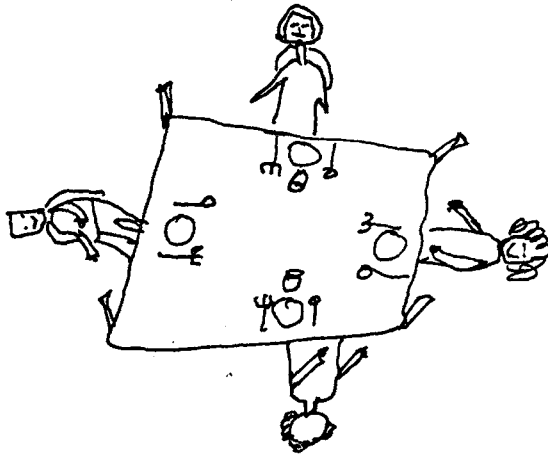
Çocuk kendine göre bu organlara semboller seçer. Çoğunlukla gövde yerine elbise çizilir. Ovaler, üçgenler, kareler, daireler, dikdörtgenler ya da düzensiz şekiller vücut sonrası için kullanılır. Bu şekillerde kolları bacakları giysileri yerine kullanmaktadır.

8 yaşından sonra nesnelere arasındaki ilişkilerde derinliği vermeye çalışmaktadır. Bu yaşlarda mekânsal ilişkilerde belirli bir düzen oluşmuştur. İlk kez resimlerde yer ve gök çizgisi kullanılmaya başlamıştır. Nesnelere yerleştirmesinde

çocuk belli bir plan geliştirmektedir. Okul öncesi dönem çocuğun yer ve gök çizgisini kullanmaya başlaması, onda kavram ve form arasındaki ilişkilerinde erkence oluşmasının bir belirtisidir. Resimde henüz algısal açıdan renk ve obje ilişkisi oluşmamıştır. Çocuklar resimde uzakta duran bir objenin resminin daha küçük çizilmesi gereğini henüz kavrayamamışlardır, (16).

3. Gerçekcilik Dönemi (9-12 yaş)

Bu yaşlardaki çocuk artık toplumun bir üyesi olduğundan haberdardır ve bu haberdar oluşu çizgilerini yansıtmaya başlamıştır. Daha önceki çalışmalarına oranla daha ayrıntılı ve daha gerçekçi çizmektedir. Artık renkler gelişmiş güzel seçilmek yerine, gerçeğe uygun bir biçimde seçilmeye başlamıştır. Kız ve erkek ayırımları gösterilmeye başlanmıştır. Figür ve diğer öğeler arasındaki ilişki düzenleme bakımından kurallara uymaya başlamıştır. Mekân ve perspektif artık kendini göstermeye başlamıştır, (16).

Şekil 44. 9 Yaşındaki Bir Çocuğun Yapmış Olduğu Resim

4. Görünümde Doğalcılık Dönemi (12-14 yaş)

Ergenliğin başlangıcında olan bu çocuklar giderek doğal çevrelerinden etkilenmektedirler. Bu dönemde yakın çevresinde gördüğü objelerin mekânlarını, boyutlarını, derinliklerini çizgilerine yansıtmaya çalışmaktadır. İnsan figürleri çok ayrıntılı çizmektedir ve cinsel özelliklerinden haberdar olunmaya başladığı bu dönemde bunlar resme yansıtmaktadır. Rengi en iyi biçim ayırtmaktadır ve kullanmaktadır, (16).

Şekil 45. 13 Yaşındaki Bir Çocuğun Yapmış Olduğu Resim

2. YAPILAN ÇALIŞMA

2.1. Sorunun Belirlenmesi

Çocuklar yaşadığımız dünyanın en güzel ve en temiz varlıklarıdır. Dikkatle büyütülüp özenle bakılan, çocuklar için her zaman en iyisi ve en güzeli istenir. Ancak, ebeveynlerin genelde çocukların isteklerinden çok kendi istek ve beğenileri ile hareket ettikleri görülmektedir; çocukların giyecekleri kıyafetten, odaların düzenine, arkadaşlarının seçiminden, oyuncaklarına kadar... Yani çocukların istekleri ve beğenileri bir anlamda da düşünceleri ve duyguları arka plâna itilmekte ya da pek fazla dikkate alınmamaktadır.

Özellikle günümüz kent konutlarında gerek mekânların küçüklüğü ve gerekse de aile bireylerinin kalabalık olması nedeniyle çoğu çocuğun ders çalışabileceği, arkadaşlarıyla oynayabileceği ya da yalnız kalabileceği bir mekânı sahip olmadığını görmekteyiz. Çocuklar bu eylemlerini ya misafir odasında ya salonda ya da mutfakta gerçekleştirebilmektedirler.

Oysa, yine özellikle vurgulamak gerekir ki günümüz kentlerinde çocuk bahçesi, yeşil alan, konut bahçesi, taşlık vb. olmayan çocukların en azından kendi yaşlılarıyla bir arada olabilecekleri bir mekâna yani odaya sahip olmaları gerekir. Bu mekân aynı zamanda çocuğun rahatça ders yapabileceği, istediği gibi dağıtabileceği, arkadaşları ile ya da kendisi ile yalnız kalabileceği ve istediği gibi düzenleyeceği yerdir. Bir anlamda çocuğun kendi benliğini bulduğu veya dışa vurduğu "Benim" diyebileceği bir mekânın olması önemlidir.

Günümüz konut plânlarına baktığımızda çoğunlukla bir odanın çocuk odası olarak adlandırıldığını görmekteyiz. Oysa aile büyüklüğüne ve özellikle çocuk sayısına göre değişebilecek olan mekân büyüklüğü ve sayısı gözardı edilmektedir. Yâni bir çocuklu bir ailede bir yatak odası yer alırken dört çocuklu bir ailede de aynı sayıda ve büyüklükte çocuk odası yer almaktadır. Mekân sayısı kadar önemli olan bir konu da mekân büyüklüğüdür. Çocuk sayısına, yaşına kadar değişken olan büyüklük için verilen ortalama değerler ne yazık ki plânlamalarda gözönüne alınmamaktadır.

Aile büyüklerinin kendi kararlarına, zevklerine ve isteklerine göre donattıkları çocuk odalarının yerine, çocukların kendi istek ve beğenilerini ortaya koyabildikleri, eylemlerini rahatça gerçekleştirebilecekleri donatılar, mekânlar tasarlanabilmelidir. Mekânların küçüklüğünde ortaya konabilecek çözüm portatif, çok işlevli varyasyonları olabilen, çeşitli tür ve renkte donatılar üretmektir. Çocukların yaşlarına göre değişebilecek olan zevklerini de bu arada unutmamak, bu nedenle de üretimi ucuz ve değiştirilmesi kolay olabilecek donatılar üretmek gerekmektedir.

2.2. Çalışmanın Amacı

Çalışmanın amacı çocuk odasının çocuklar için önemini ve nasıl olması gerektiğini araştırmak ve günümüz çocuk odalarının durumlarını tespit ederek aşağıdaki sorulara cevap ara- maktır.

- Çocuk odasına ne kadar önem verildiği,
- Çocuk odasının yararları,
- Çocuk odasının çocuğa uygun olup olmadığı,

- . Çocuk odalarının metre karelerinin yeterli olup olmadığı,
- . Çocuk odalarında kaç kişinin barındığı,
- . Annelerin çocuk odalarının olup olmadığı ve şimdi çocuk olsalar nasıl bir oda istedikleri veya çocukken nasıl bir çocuk odası hayal ettikleri,
- . Çocukların hangi oyunları oynadıkları ve hangi mekânların oyun için yasak olduğu,
- . Çocukların ev içi ve dışı nerelerde ve hangi oyunları oynadıkları,
- . Odası olmayanların hangi mekânları kullandıkları,
- . Odası olan ve olmayanların şikâyetleri,
- . Konutun konumuna göre çocuk odasının kullanım süresinin etkisi

2.3. Araştırmada İzlenen Yol ve Yöntem

Çalışma alanı Trabzon kentinde 5 ayrı semtte yürütülmüştür. Bu semtler;

- . Atakent sitesi
- . K.T.Ü. Lojmanları
- . Pulathane
- . Esentepe
- . Dereiçi olarak seçilmiştir.

Çalışma için semtlerin seçiminde dikkat edilen kriterler ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri, konutların konumları, çocuk oyun alanları olarak belirlenmiştir. Yani farklı statülerdeki çocuklarla araştırmanın yapılması amaçlanmıştır. Bu alınan kriterler genel başlıklar halinde;

Sosyo-ekonomik kriterler:

- . Babanın mesleği/işi,

- . Annenin mesleği/iŖi,
- . Oturduğu semt,
- . Konutun metrekaresi,
- . Konutun oda sayısı.

Konutun konum kriterleri:

- . Bahçeli az katlı,
- . Bahçesiz az katlı,
- . Bahçeli apartman,
- . Bahçesiz apartman,
- . Yol üzeri,
- . Ara sokak.

Çocuk oyun alanlarının kriterleri:

- . Çocuk parkının varolup olmadığı,
- . Yeşil alanları,
- . Oyun alanları,

Bu alan çalışmasında anket tekniği veri toplamak amacıyla kullanılmıştır.

Anket, kalem-kâğıt yoluyla objenin, bireyin ya da grubun kendisi hakkında bilgi vermesi şeklindedir. Bu betimleme ya da survey yöntemleri içinde en çok kullanılanıdır. Bunun nedeni kolay, ucuz ve bilgileri doğrudan doğruya toplamaya uygun oluşudur. Eğer herhangi bir konuda başkalarının fikirleri alınmak isteniyor ise yapılacak işlerden biri onlara yazılı sorular vermektir. Bir bakıma bu fikirler, inanışlar, öneri ve bireysel yaşantılarla ilgili bilgilerin elde edilmesi için en uygun yol gibi görünmektedir, (3).

Ankette açık ve kapalı uçlu sorular birlikte kullanılmış olup, 6-12 yaş grubu çocuklarla tek oturumda yapılmıştır.

Çocuklara anketleri destekler düşüncesiyle resimler çizdirilmiştir. Resim çizdirmedeki amaç; çocukların hayalindeki çocuk odasını öğrenebilmektir. Bu yapılan çizimler biliş haritaları kapsamında ele alınmayıp değerlendirilmemiştir. Biliş haritaları insanların duygularını yapısal olarak bütünleyerek içinde barındıkları, yer ve yön buldukları zihinsel resimlerdir, (3).

Bu çizimlerde hedeflenen anketlerde istenilen çocuk odasına ilişkin soruların yanıtlarını desteklemektir. Ancak değerlendirmeler sırasında aynı yaş grubunu temsil etmediği için ve çalışmayı sınırlamak amacıyla kullanılmamıştır. Öte yandan çocukların hayal gücünü ve zihinsel imgelerinin zenginliğini yansıtmaları açısından ekte verilmesi uygun görülmüştür.

Çalışmanın amacına uygun pilot alanları belirlemek için Belediye İmar Müdürlüğüne gidilmiştir. Belirlenen kriterlere göre semtler seçilmiştir.

Numeretaj Müdürlüğünden bu semtlerin cadde, mahalle ve sokaklara göre konut sayılarının dökümanları çıkartılmıştır. Seçilen pilot mahallelerden 10'ar konut seçilmiştir. 5 pilot alandan toplam 50 konut belirlenmiştir. Fakat belirlenen konutlarda her zaman görüşmeci olarak anne ve çocuk birlikte bulunamamıştır. Bu durumda bitişik konutlardan görüşme sayısı denkleştirilmiştir.

Çalışmada görüşmecilerle ayrı ayrı anket yapılmıştır. Sorular çocuk odası olan ve olmayan olarak ayrılmıştır, (ek anket formu 1-5). Var olan çocuk odaları resimlenmiş ve ölçüleri tek tek alınıp planları çizilmiştir, (ek tablo 14-24). Çocukların antropometrik ölçüleri tespit edilmiştir.

Çocuklara özel hazırlanmış kağıtlar verilerek hayallerindeki çocuk odası çizdirilmiştir, (ek anket formu 6).

Anket sonuçları tek tek incelenerek tablolar halinde çıkartılmıştır. Çocuk odası olan ve olmayanların tablolarının grafik değerlendirilmeleri yapılmıştır, (ek şekil 1-6). Ayrıca bilgisayara veriler verilerek SPSS yöntemiyle karşılaştırmalar yapılmıştır. Sonuçlar tablolar şeklinde kişi sayısına ve yüzdeliği göre ayrı ayrı çıkartılmıştır, (ek tablo 1-13).

Çalışmada öğlenci olan çocuklar ankete dahil edilmemiştir. Bunun nedeni sabahları anneleri rahatsız etmemektir. Ayrıca çocuk odasının kullanım saatlerinin aynı zamanlara denk gelmesi sonucunda kullanım sürelerini daha net çıkarmak amaçlanmıştır.

Seçilen çocukların cinsiyetlerinin eşit çıkmamasının nedeni kız çocuklarının evde daha çok bulunmalarındır, (ek tablo 2, 5). Görüşmelerin hafta içi ve öğleden sonra yapılmış olması nedeniyle evde bulunabilen annelerin mesleğinin ev hanımı yüzdesi yüksek çıkmıştır, (ek tablo 1).

2.4. Çalışma Alanının Tanıtılması

Çalışma alanı için Trabzon'un farklı semtleri seçilmiştir. Bu seçimdeki amaç farklı statüdeki ailelerin bakınması ve bunlar arasında karşılaştırma yapabilmektir. Bu alanlardaki ailelerin kültür, gelir düzeyleri, konutların konumları, yeşil alanların durumu ve oyun alanlarının farklı olması gözönüne alınmış kriterlerdir. Seçilen semtler ve genel özellikleri aşağıdaki gibidir:

Birinci alan olarak Erdoğan semtinde yeni bir site olan Atakent sitesi alınmıştır. Site yeşil içinde az ve çok katlı

apartmanlarla oluşmaktadır. Alanda çocukların rahatlıkla oynayabileceği küçük ara sokaklar, apartman boşlukları, küçük bir orman ve araba park yeri diye yapılan oyun alanları bulunmaktadır. Heniz çocuk parklı tamamlanmamıştır.

İkincisi üniversite kampüsü içinde bulunan öğretim elemanlarının lojmanlarıdır. Lojmanlar, yeşil alanlara kurulu içinde ilkokulu ve kreşi olan az katlı bloklardan oluşmaktadır. Çocuklar burada okul çevresinde, bloklar arası yeşil alanlarda, sokaklarda ve çocuk parkında oynama imkânı bulmaktadırlar.

Üçüncü alan olarak Trabzon'un düzenli imârlı fakat havasız sokaklarından olan Yeni Mahallenin Pulathane sokakları seçilmiştir. Konutlar bitişik nizamda 5 katlı bloklar olarak yol üzeri konumlandırılmışlardır. Bloklar arası sokaklarda arabalar park etmektedir. Oyun alanı ve yeşil alan mevcut değildir. Çocuklar, arabalardan fırsat buldukça, sokakta oynayabilmektedirler.

Dördüncü alan, Esentepe semtinin Erzurum caddesi ile Seyran cadde üzerindeki evler alınmıştır. Konutlar bitişik nizamda yol üzeri konumlandırılmıştır. Yakın çevrede yeşil alan mevcut değildir. Çocuklar sokağın eğimli ve yoğun trafikli olmasından dolayı sokakta oynayamamaktadırlar. Ancak büyüklerden izin alma süretiyle Taksim Parkındaki çocuk parkına gidebilmektedirler.

Beşinci alan, Dere içi konutlarıdır. Az katlı ve apartmanlardan oluşan karışık bir yerleşmedir. Çocuk parkı ve yeşil alan mevcut değildir. Çocuklar ara ve çıkmaz sokaklarda, evler arası alanlarda ve trafik yoğunluğu az olan ana sokakta oynayabilmektedirler.

3. BULGULAR

3.1. Anket Çalışmasında Elde Edilen Bulgular

Konu	Seçenekler	Odası olan %	Odası olmayan %
Konut	Özel	56	22
	Kira	19	67
	Lojman	25	11
Konutun Konumu	Bahçeli az katlı	28	11
	Bahçesiz az katlı	3	4
	Bahçeli apartman	28	0
	Bahçesiz apartman	41	44
	Yol üzeri	13	11
	Ara sokak	31	67
Konutun Büyük- lülüğü	- 65 m2	3	44
	70 - 95 m2	13	50
	100 - 110 m2	31	0
	115 - 125 m2	38	0
	130 - 140 m2	9	6
	145 - 155 m2	6	0
Konutun oda sayısı	1 odalı	0	50
	2 odalı	31	28
	3 odalı	53	17
	4 odalı	16	6
Çocuğun kaldığı oda	Çocuk odası	100	0
	Salon	0	22
	Oturma odası	0	6
	Küçük oda	0	11
	Diğer	0	11
Odanın Büyük- lülüğü	7- 10 m2	34	39
	11- 13 m2	25	0
	13- 15 m2	31	0
	15- 18 m2	9	33
	18- 21 m2	0	0
	21- 25 m2	0	11
Odayı Paylaşan kişi sayısı	1 kişi	13	33
	2 kişi	69	28
	3 kişi	16	22
	4 kişi	3	11
	5 kişi	0	0
	6 kişi	0	6

Odayı	Yalnız	13	33
Paylaşan kişi yakınlığı	Küçük kardeş	53	50
	Büyük kardeş	37	22
	Dede/Nine	6	0
Odanın ısıtılması	Soba	13	61
	Elektrik sobası	3	0
	Kalorifer	69	22
	Katalitik	3	6
	Diğer	6	0
Odanın döşemesi	Boyan boyalı halı	19	17
	Parke üstü halı	34	6
	Marley	9	6
	Tahta	28	56
	Diğer	9	11
Odanın yönü	Kuzey	25	28
	Doğu	16	44
	Güney	34	0
	Batı	25	22
Boş zaman değerlendirilmesi	Oyun	56	100
	Televizyon	53	61
	Kitap	66	44
	Resim	13	17
	Arkadaş	13	6
	Diğer	41	11
Tercih edilen oyunlar	Top oyunları	59	72
	Yakalamaca	38	67
	Zihinsel oyun	19	6
	Fantazi oyun	25	6
	Arabalarla oyun	6	11
	Bebeklerle oyun	13	6
	Saklambaç	56	33
Dış çevrede kullanılan oyun alanları	Evin yakın çevresi	63	61
	Sokak	41	72
	Bahçe	16	11
	Çocuk bahçesi	31	33
	Oyun sahası	16	0
Evde oynanan oyun türleri	Top oyunları	16	6
	Zihinsel oyun	38	11
	Fantazi oyun	25	11
	Arabalarla oyun	19	33
	Bebeklerle oyun	38	6
	Diğer	19	17

Evde oyun için kullanı- lan me- kanlar	Çocuk odası		78	0
	Salon		41	44
	Oturma odası		25	39
	Mutfak		3	11
	Yatak odası		3	0
	Çalışma odası		6	0
	Diğer		16	17
Çocuk parkı	Bulunuyor		44	39
	Bulunmuyor		56	61
Çocuk Parkında Donatı	Yeterli		25	11
	Yetersiz		28	28
Oyun ve eğlence açısından	Tatminkar		25	11
	Değil		28	28
özel köşe	Bulunuyor		59	11
	Bulunmuyor		41	89
Başka çocuk odala- rına özeni- yor	Özeniyor		41	56
	Özenmiyor		59	44
En çok sevdiği renkler	Beyaz		47	11
	Kırmızı		59	50
	Sarı		34	39
	Mavi		53	89
	Yeşil		44	72
	Pembe		72	39
	Siyah		16	0
	Turuncu		19	11
	Diğer		38	50
Hayalin- deki odanın renkleri	Duvar	Beyaz	59	44
		Mavi	19	17
		Pembe	6	11
		Desenli	6	11
		Diğer	13	17
Donatı		Beyaz	38	11
		Sarı	3	17
		Kahve	44	67
		Yeşil	3	11
		Pembe	13	6
		Siyah	9	6
		Mavi	3	33
		Kırmızı	9	17

	Halı	Kahve	16	11
		Mavi	22	33
		Kırmızı	19	22
		Pembe	19	6
		Yeşil	9	17
		Beyaz	0	11
		Sarı	9	0
		K.Pastel	19	0
		K.Canlı	6	11
	Örtü	Beyaz	9	17
		Kırmızı	9	11
		Yeşil	9	22
		Pembe	44	6
		Mavi	13	28
		Kahverengi	13	6
		K.Canlı	33	11
	Perde	Beyaz	53	56
		Sarı	9	0
		Pembe	19	11
		Yeşil	6	0
		Krem	0	0
		Mavi	6	17
		Diğer	6	17
		Annenin çocuğa hazır- lamak istedi- ği oda- nın	Mekân	Büyük
Ferah	28			0
Bol oyun alanı	16			0
Her çocuğa ayrı	9			6
Diğer	3			0
	Duvar rengi	Beyaz	69	17
		Pembe	22	17
		Şampanya	9	28
		Diğer	3	39
	Donatı	Ceviz	9	50
		Çam	13	11
		Meşe	28	11
		Beyaz	44	28
		Canlı renkler	6	0
	Halı rengi	Halıfleks	13	6
		Pastel	13	6
		Pembe	31	11
		Kahve tonları	16	22
		Mavi	38	11
		Temel renkler	13	6
		Lila, Mor	13	6
		Diğer	0	0
		13	39	

Annenin hayalin- deki odanın	Perde rengi	Beyaz	59	56
		Mavi	9	6
		Pembe	22	17
		Sarı	6	6
		Diğer	13	22
	Örtü rengi	Beyaz	16	28
		Mavi	41	17
		Pembe	88	39
		Kırmızı	3	17
		Desenli	25	11
		Diğer	28	17
	Mekân	Büyük	16	0
		Ferah	9	0
		Bol oyun alanı	3	0
		Her çocuğa ayrı	3	0
		Diğer	3	0
	Duvar rengi	Beyaz	59	17
		Pembe	25	11
		Şampanya	6	28
		Diğer	3	39
Donatı rengi	Ceviz	19	44	
	Çam	9	6	
	Meşe	16	11	
	Beyaz	47	28	
	Canlı renkler	6	0	
		0	0	
Halı rengi	Halıfleks	22	0	
	Pastel	22	11	
	Pembe	28	17	
	Kahve tonları	19	28	
	Mavi	28	6	
	Temel renkler	3	6	
	Desenli	13	11	
	Lila, Mor	3	0	
	Diğer	16	33	
Perde rengi	Beyaz	44	67	
	Mavi	6	6	
	Pembe	22	11	
	Sarı	9	6	
	Diğer	19	22	
Örtü rengi	Beyaz	6	22	
	Mavi	28	6	
	Pembe	44	28	
	Kırmızı	9	28	
	Desenli	19	11	
	Diğer	25	22	

Annenin çocukluğunda odası	var	38	17
	yoktu	62	83
Donatının uygunluğu	uygun	13	
	orta uygun	7	
	uygun değil	12	
Donatının büyüebilirliliği	büyüyor	0	
	büyümüyor	32	
Oda metrekaresinin yeterliliği	yeterli	22	
	orta yeterli	1	
	yeterli değil	9	
Oyun alanının yeterliliği	yeterli	19	
	orta yeterli	4	
	yeterli değil	9	
Odada gerçekleştirilen eylemler	uyuma	100	
	oyun	50	
	ders	75	
	arkadaş	13	
	boş zaman değerlendirme	13	
Eylemlerin en çok gerçekleştiği mekânlar	çocuk odası	53	
	salon	47	
	oturma odası	37	
	mutfak	6	
	diğer	9	
Çocuk odasının kullanılma süresi	0	13	
	1-2 saat	31	
	2-3 saat	28	
	3-4 saat	19	
	4-6 saat	9	
Çocuk odasının sağladığı imkânlar	rahat uyuma	100	
	rahat ders çalışma	72	
	özgür olma	47	
	huzurlu, hoşnut olma	22	
	yalnız kalabilme	22	
	arkadaş ağırlayabilme	9	
	rahat oyun oynayabilme	6	
	kişilik gelişimi	9	
	dayaktan sığınabilme	3	
	misafirden rahatsız olmama	25	

Çocuklarının odası olan annelerin çocuk odasını genel değerlendirmesi	güzel	25
	idare eder	53
	güzel değil	16
	küçük	16
	yeterli	0
Çocuğun memnuniyeti	yeterli değil	16
	memnun	34
	memnun değil	16
Donatıları seçen kişiler	orta memnun	50
	anne	81
	baba	50
	çocuk	3
Donatıları düzenleyen kişiler	diğer	6
	anne	91
	baba	22
	çocuk	53
Çocukların odası olmamasından dolayı etkilenmeleri	diğer	3
	derslerinden geri kalma	7
	uyku bozukluğu	6
	kardeş rahatsızlığı	4
	misafir rahatsızlığı	6
	rahat ve özgür olamama	22
	arkadaşlarını ağırlayamama	22
	oyuncaklarını dağıtamama	11
	televizyon bağımlılığı	11
	büyüklerin mahremiyeti	17
	büyüklerin televizyon engeli	6
	yatak değişimi	33
televizyon rahatsızlığı	17	
etkilemiyor	6	
Çocuklar şikâyetinde	bulunuyor	72
	bulunmuyor	28
Çocukların şikâyetleri	ders çalışamama	67
	uyku uyuyamama	56
	misafirden rahatsız olma	44
	kardeştan rahatsız olma	22
	gürültüden rahatsız olma	22
	rahat olamama	22
	yalnız kalamama	17
	arkadaşları ile rahat olamama	11
	oyuncakları dağıtamama	11
	yatma zorunluluğu	6
	donatı eksikliği	6
	oyun oynayamama	6
	özel mekân olmaması	28
	şikâyet yok	28
Çocuk odasının düzen ve donatı beğenisi	beğeniyor	56
	orta beğeniyor	6
	beğenmiyor	38

Çocuğa imkân verilmesi halinde gerçekleşecek değişiklikler	değişiklik yok	31	
	donatı renginin değişikliği	13	
	düzen değişikliği	47	
	duvar rengi değişikliği	19	
	halı rengi değişikliği	6	
	y.örtüsü değişikliği	16	
	yeni donatı ekleme	22	
	lüzumsuz eşya atma	31	
	duvarları süsleme	9	
	yeni aksesuarlar alma	13	
perde rengi değişikliği	3		
Sığınılan mekânlar	yatak odası	17	
	bulunmuyor	78	
	diğer	6	
Odanın olmaması halinde çocuğun şikâyetleri	rahat uyuyamama	61	
	rahat ders çalışamama	56	
	rahat oyun oynayamama	17	
	arkadaş kabul edememe	6	
	özgür olamama	11	
	yalnız kalamama	22	
	gece yatağı taşınma	17	
	televizyon bağımlılığı	0	
	kardeş rahatsızlığı	33	
	misafirden rahatsız olma	39	
	oyuncakları dağıtamama	0	
	düzenli olma mecburiyeti	0	
	televizyondan rahatsız olma	33	
	donatı eksikliği	17	
	gürültüden rahatsız olma	11	
	şikâyet yok	39	
	Annenin kendine ve çocuğa hazırlamak isteğidi oda	şimdiki gibi	16
hayal etmiyor		6	6
çocuğa düşündüğüm gibi		44	67
Çocuk odası olmayan çocukların Ders-Oyun mekânları	Ders	salon	39
		oturma odası	56
		diğer	11
Oyun	salon	39	
	oturma odası	61	
	mutfak	6	
	diğer	6	

3.2. Bilgisayar Bulguları

F58/F3

	1	2	3	4	5	6	7	8	
1	1	1	2	3	2		1		
2		3	1	1	2	2		1	
3	2	4	1	2		1			
4		4	4	2					
5	3	4	4	1					
	6	10	10	9	4	3	1	1	50 kişi

F58/F8

	1	2	3	4	5	
1	10					
2	8	2				
3	5	1	3	1		
4	6		2	1		
5	3	1	5		1	
	32	4	10	2	2	32 kişi

F58/16, 17

	1	2	3	4	5	6	
1	5	4	1				
2	3	5					
3	1	2	1			1	
4	1	2	2	1			
5		2	1				
	10	15	5	1	0	1	32 kişi

F58/19,20

	1	2	3	4	
1	8	5		1	
2	7	4	1		
3	4	2			
4	5	3			
5	3	1		1	
	26	15	1	2	32 kişi

F58/F21,22

	1	2	3	4	
1	8	2	6	1	
2	8	3	5		
3	5	1	2		
4	5	2	2		
5	3		1		
	29	8	16	1	32 kişi

F58/F33,34,35,36,37

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	10	8	4	4	3	2	0	0	0	
2	8	6	7	3	1	2	1	1	0	
3	5	4	2	0	2	0	0	0	3	
4	6	5	0	0	1	0	0	0	1	
5	3	3	1	0	0	1	0	0	1	
	32	26	14	7	7	5	1	1	5	32 kişi

F58/F59

	1	2	3	4	
1	7	1			
2	8	1		1	
3	4	2	2	1	
4	3	3	3	1	
5		3	2	5	
	22	10	7	8	50 kişi

F58/F60

	1	2	3	4	5	
1			2	5	1	
2	3	2	1	4		
3	2	1		6		
4	3	1	3	3		
5	7		1	2		
	15	4	7	20	1	50 kişi

F58/F61,62

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	2	2	1		2		1		2	
2	3	3	3	2	1		3		1	
3	1		1	1	2	1		1	3	
4		3	3	2	3		1		1	
5			3	4			1		3	
	27	8	11	9	8	1	6	1	10	50 kişi

F58/F63

	1	2	3	4	5	
1	3	1	2	1	1	
2	9				1	
3	3	1	2	1	2	
4	5		2		3	
5	7		2		1	
	27	2	8	2	8	50 kişi

F58/F64,65

	1	2	3	4	5	6	
1	1	3			2	1	
2	2	2	4	2	3	3	
3		2	5		2	3	
4		3	4		1	3	
5	3		4	1		2	
	6	10	17	3	8	12	50 kişi

F66/F51

	1	2	3	4	
1	10	4	1		
2	14	7	6	8	
	24	11	7	8	50 kişi

F66/52

	1	2	3	4	5	6	
1	2	3	1	8		1	
2	10	3	10	11	1		
	12	6	11	19	1	1	50 kişi

F66/F53,54

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1	3	2	3		6	2	1	1	2	
2	2	3	9	9	8	3	2	2	5	
	5	5	12	9	14	5	3	3	7	

F66/F56,57

	1	2	3	4	5	6
1	2	8	5	2	7	3
2	6	9	16	2	3	9

8 17 21 4 10 12 50 kişi

F66/F59

	1	2	3	4
1	9	5	1	
2	13	5	6	8

22 10 7 8 50 kişi

F66/F61,62

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	6	3	5		2		2		3
2	2	3	6	9	6	1	4	1	8

8 6 11 9 8 1 6 1 11 50 kişi

F66/F63

	1	2	3	4	5
1	6	1	5	1	2
2	21	2	3	1	6

27 3 8 2 8 50 kişi

F66/F64,65

	1	2	3	4	5	6
1	3	3	9	3	4	1
2	3	6	11	4	4	11

6 9 20 7 8 12 50 kişi

F1/F11,12

	1	2	3	4
1	8	4	1	1
2	10	2	3	
3	6	5	2	
4	4	4	3	
5	3	5		

31 20 9 1 50 kişi

F1/F13,14

	1	2	3	4	5	6
1	8	5	1	3		2
2	10	3		3		1
3	8	5	1	1		
4	9	3				2
5	7	2	2			

32 18 4 7 0 5 50 kişi

F1/F17

	1	2
1	2	8
2	4	4
3	3	2
4	2	4
5	2	1

13 19 32 kişi

F1/F18,19

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	3		5		1	1	2	2	1
2	3	3	3		3	2	1	1	
3	2		3	2	1		1		
4	2		2			2	2		
5	1		1	1		1	1	1	

11 3 14 3 5 6 7 4 1 32 kişi

F1/F20

1 2 3

1			
2		2	
3	2	2	1
4		4	
5	1	6	

3 14 1 18 kişi

F1/F21

1 2

1		
2	2	
3	4	1
4	2	2
5	2	5

10 8 18 kişi

F1/F22,23,24,25,26

1 2 3 4 5 6 7 8

1								
2	2	2	1	2	1	1	1	
3	4	4	1		1	1	2	2
4	2	2	1	1		2	1	1
5	3				1	3	3	1

11 8 3 3 3 7 7 5 18 kişi

F1/F27,28,29,30

1 2 3 4 5 6 7 8 9

1	4	5	2	3	4	12	1	2	1
2	5	7	3	8	3	7	2		
3	2	6	4	5	6	7	2	2	
4	1	5	6	6	7	5			
5	2	5	4	8	7	4			

14 28 19 30 27 35 5 4 1 50 kişi

F1/F31,32,33

	1	2	3	4	5	6	7
1	10	3	2	10	2		2
2	8	2	2	7		1	2
3	4	1	1	3		3	3
4	4	1	1	5		1	1
5	1	1		2	1	1	2

27 8 6 27 3 6 10 32 kişi

F16/F17

	1	2
1	5	13
2		2
3	8	4

13 19 32 kişi

F16/F39

	1	2
1	15	3
2	1	1
3	7	5

23 9 32 kişi

F16/F40

	1	2	3	4	5	6	7
1	1	3	1	2	5	5	1
2			1			1	
3	1		2	2	2	2	2

2 3 4 4 7 8 2 32 kişi

F39/F17,21

	1	2
1	3	3
2	7	5

10 8 18 kişi

F39/F27,28,29,30

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	9	13	10	17	14	24	2	3	1
2	5	14	9	14	13	7	3		

14 27 19 31 27 31 5 3 1 50 kişi

F40/F27,28,29,30

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	1	4	2	2	3	2		
2	2	4	1	3	3	3	2	
3	4	3	6	4	4	3	1	3
4	1	5	4	5	5	4	1	
5	3	5	2	7	4	6		1
6	3	4	4	8	5	7	1	
7	1	3	2	4	4	5	1	

17 28 18 33 28 30 6 4 50 kişi

• Anket Çalışmalarından Elde Edilen Bulgular

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıdaki gibi sıralanabilir. Burada;

- . Çocuk odası olan görüşmecilerin bulguları,
- . Çocuk odası olan konutların %56'sı özel, %19'u kira, %25'i lojmandır.
- . Çocuk odası olan konutların %41'i bahçesiz apartman, %28'i bahçeli az katlı, %28'i bahçeli apartmandır.
- . Çocuk odası olan konutların %38'i 115-125 m², %31'i 100-110 m² arası büyüklüktedir.
- . Çocuk odası olan konutların %53'ü 3 odalı, %31'i 2 odalıdır.
- . Çocuk odalarının %34'ü (7-9)m², %31'i (13-15)m², %25'i (10-13)m² ve %9'u 15 m² den büyüktür.
- . Odasının %69'u 2 kişi, %16'sı 3 kişi, %13'ü 1 kişi ve %3'ü 4 kişi paylaşmaktadır.
- . Odaların %53'ü küçük kardeşi ile, %37'si büyük kardeş ile ve %13'ü yalnız kullanılmaktadır.
- . Odalar %69'u kalorifer ve %19'u soba ile ısıtılmaktadır.
- . Odaların döşemesinin %34'ü parke üzeri halı, %28'i tahta ve %19'u boydan boya halıdır.
- . Odaların yönleri %34'ü güney, %25'i kuzey, %25'i batı ve %16'sı doğu'dur
- . Odaları olan görüşmecilerin %53'ü idare ediyor, %25'i güzel, %26'sı güzel değil ve %16'sı yetersiz olarak çocuk odalarını nitelendirmişlerdir.
- . Odası olan çocukların %50'si orta memnun, %34'ü memnun ve %16'sı memnun değildir.

- . Odaların donatılarınının %81'i anne, %50'si baba ve %3'ü çocuk seçmiştir. Bunun içinde %34'ü anne-baba birlikte seçmişlerdir
- . Odaların donatılarını %51 anne, %53 çocuk ve %22 baba düzenlemiştir. Bunun yanında %9 anne-baba, %34 anne-çocuk ve %9'u anne, baba, çocuk birlikte düzenlemişlerdir.
- . Donatıların %13'ü uygun, %12'si uygun değil ve %7'si orta uygunlukta bulunmuştur.
- . Odası olan çocukların %100'ü çocukla büyüeyebilen donatılara sahip degillerdir.
- . Odası olan çocukların odalarının %22'si yeterli, %9'u yetersiz ve %1'i orta yeterli büyüklükte bulunmuştur.
- . Odası olan odaların oyun alanlarının %19'u yeterli, %9'u yetersiz ve %4'ü orta derecede yeterli bulunmuştur.
- . Odası olan çocukların %100'ü uyuma, %75'i ders ve %50'si oyun gibi faaliyetleri odalarında gerçekleştirmektedirler.
- . Odası olan çocukların ders, oyun gibi faaliyetlerinin %53'ü çocuk odalarında, %47'si salonda ve %37'si oturma odasında gerçekleştirmektedirler.
- . Odaların %31'i 1-2 saat, %28'i 2-3 saat, %19'u 3-4 saat, %13'ü sadece yatma ve %9'u 4-6 saat kullanmaktadır.
- . Odası olan çocukların %100'ü rahat uyumakta, %72'si rahat ders çalışabilmekte, %47'si özgür ve rahat olmakta, %25'i misafirden rahatsız olmamakta, %22'si kusurlu ve hoşnuttur ve %22'si yalnız kalabilmektedir.
- . Odası olan annelerin %16'sı çocuklarının odaları şimdiki gibi bırakmak istemektedir.
- . Hazırlanmak istenen odanın mekân %28'i ferah, %25'i büyük ve %16'sı bol oyun alanlı istemektedir.

- . Odası olan çocuğa hazırlamak istenilen odanın duvar rengi %69'u beyaz, %22'si pembe ve %9'u şampanya arzu edilmektedir.
- . Odası olan çocuğa hazırlamak istenilen odanın donatısı %44'ü beyaz, %28'i meşe, %13'ü çam, %9'u ceviz ve %6'sı canlı renklerde istenilmektedir.
- . 50 görüşmeciden 3 anne çocukluğunda odası olmamasına karşın şimdi ve o zamanda bir çocuk odası hayal etmemişlerdir.
- . Odası olan annelerin %44'ü çocuğa düşündüğü gibi bir çocuk odası hayal etmektedirler.
- . Odası olan annelerin hayalindeki odanın duvarı %59'u beyaz, %25'i pembe, %6'sı şampanya ve %3'ü diğer renklerde seçilmiştir.
- . Odası olan annelerin hayalindeki odanın halısı, %28'i pembe, %28'i mavi, %22'si halıfleks, %22'si kırmızı, %19'u kahve rengi tonları ve %16'sı diğer renklerde düşünülmüştür.
- . Odası olan annelerin hayalindeki odanın mekan özelliği arasında %16'sı büyük ve %9'u ferah gelmektedir.
- . Odası olan annelerin hayalindeki odanın donatısı %47 beyaz, %19 ceviz, %16 meşe, %9 çam ve %6 canlı renklerde istenilmiştir.
- . Odası olan annelerin hayalindeki odanın perdesi, %44 beyaz, %22 pembe, %19 diğer ve %9 sarı renklerinde düşünülmüştür.
- . Odası olan annelerin hayalindeki odanın yatak örtüsü %44 pembe, %28 mavi, %25 diğer, %19 desenli ve %9 kırmızı renklerde istenmiştir.

- . Odası olan annelerin seçeneklerde kırmızı renkte halı verirken odası olmayanlar pastel tonlarında halı vermişlerdir.
- . Odası olan anneler seçeneklerde beyaz ve kırmızı yatak örtüsünü isterken odası olmayanlar krem ve canlı renkte istemişlerdir.
- . Odası olan annelerin %38'inin çocukluğunda odası vardı.
- . Odası olan annelerin %62'sinin çocukluğunda odası yoktu.
- . Odası olan çocukların %66'sı kitap okuyarak, %56'sı oyun oynayarak, %53'ü televizyon seyrederek, %41'i diğer, %13 resim yaparak ve %13'ü arkadaşları ile gezerek boş zamanlarını değerlendirmektedirler.
- . Odası olan çocukların %59'u top, %56'su saklambaç, %38'i yakalamaca, %25'i fantazi oyunları, %19'u zihinsel oyunları ve %13'ü bebeklerle oynamayı tercih etmektedirler.
- . Odası olan çocukları %63'ü evin yakın çevresinde, %41'i sokaklarda, %13'ü çocuk bahçesinde, %16'sı bahçede ve %16'sı oyun sahalarında oyun oynamaktadırlar.
- . Odası olan çocukların %38'i zihinsel oyunları, %38'i bebeklerle, %25'i fantazi oyunları, %19'u ana-babalarlar ve %16'sı top oyunlarını evde oynamaktadırlar.
- . Odası olan çocukların %78'i çocuk odasını, %41'i solunu, %25'i oturma odasını ve %16'sı diğer mekânları oyun mekânları olarak kullanmaktadırlar.
- . Odası olan çocukların %84'ü yatak odası, %41'i salon, %22'i mutfak ve %9'u oturma odası oyun için yasaklanan mekânlardır.
- . Odası olan çocukların yakın çevrelerinde %44'ü çocuk parkı var ve %56'sı çocuk parkı yoktur.

- . Odası olan çocukların çocuk parkında, %28'i yetersiz ve %25'i yeterli donatı olduğunu vurgulamaktadırlar.
- . Odası olan çocukların çocuk parkında eğlence ve oyun açısından %29'u tatminkar değil ve %25'i tatminkar bulmuştur.
- . Odası olan çocukların %59'u özel köşesi var ve %41'i özel köşesi yoktur.
- . Odası olan çocukların %56'sı çocuk odasının düzenini ve donatısını beğenmekte, %38'i orta derecede bulmakta ve %6'sı beğenmemektedir.
- . Odası olan çocukların %41'i başka çocuk odalarına özenirken ve %59'u özenmemektedir.
- . Odası olan çocuklara imkân verilmesi halinde %47'si odalarının düzenlerini değiştirmek, %13'ü değişiklik istememekte, %31'i lüzumsuz gördüğü eşyaları atmak, %22'si yeni donatı eklemek, %19'u duvar rengini değiştirmek, %16'sı yatak örtüsünü değiştirmek, %43'ü donatılarının rengini değiştirmek ve %13'ü yeni aksesuar eklemek istemekteler.
- . Odası olan çocukların %72'si pembe, %59'u kırmızı, %53'ü mavi, %47'si beyaz, %44'ü yeşil, %38'i diğer, %34'ü sarı, %19'u turuncu ve %16'sı siyah renkleri seçmektedir.
- . Çocuk odalarında %88 kahve renginin tonları, %84 beyaz, %34 pembe, %34 diğer, %25 kırmızı, %19 siyah, %16 yeşil ve %13 mavi renkler bulunmaktadır.
- . Odası olan çocukların hayallerindeki odaların duvar renkleri arasında %59 beyaz, %19 mavi ve %13 diğer renkler gelmektedir.
- . Odası olan çocukların hayallerindeki odanın donatı renkleri arasında sırasıyla %44 kahve renginin tonları, %38 beyaz, %13 pembe, %9 siyah ve %9 kırmızı renkleri

düşünülmektedir.

- . Odası olan çocukların hayallerindeki odanın halısı %22 mavi, %19 kırmızı, %19 pembe, %19 pastel renklerde, %16 kahve renginin tonları, %19 yeşil ve %9 sarı renkler düşünülmemektedir.
- . Odası olan çocukların hayallerindeki odanın yatak örtüsünü %44 pembe, %13 mavi, %13 pastel renklerde, %9 beyaz, %9 kırmızı ve %9 yeşil renklerde istemektedirler.
- . Odası olan çocukların hayallerindeki odanın perdesini %53 beyaz, %19 pembe ve %9 sarı renklerde istemektedirler.
- . Odası olan çocukların hayallerindeki odanın perdesini %56 beyaz, %17 mavi ve %17'i diğer renklerde istenilmektedir.

● Çocuk odası olmayan görüşmecileri bulguları

- . Çocuk odası olmayan konutların %22'si özel, %67'i kira ve %11'i lojmandır.
- . Çocuk odası olmayan konutların %44'ü bahçesiz az katlı ve %44'ü bahçesiz apartmandır.
- . Çocuk odası olmayan konutların %50'si 70-95 m² ve %44'ü 0-65 m² arası büyüklüktedir.
- . Çocuk odası olmayan konutların %50'si 1 odalı ve %28'i 2 odalıdır.
- . Çocuk odası olmayan konutlarda çocukların %56'sı oturma odasında ve %22'si salonda yatmaktadırlar.
- . Çocukların kaldıkları mekânların (salon, oturma odası gibi) %39'u (8-11)m², %33'ü (16-18)m², %11'i (12-15)m² ve %11'i 22 m² den büyüktür.
- . Odaların (salon, oturma odası gibi) %33'ünü 1 kişi, %28'ini 2 kişi, %22'sini 3 kişi, %11'rini 4 kişi ve %6'sını

6 kişi kullanmaktadır.

- . Odaların %50'si küçük kardeş ile, %33'ü yalnız ve %22'si büyük kardeş ile paylaşmaktadır.
- . Odaların %61'i soba ve %22'si kalorifer ile ısıtılmaktadır.
- . Çocuk odası olmayan odaların döşemesinin %56'sı tahta ve %17'si boydan boya halıdır.
- . Odaların %44'ü doğuya, %28'i kuzeye ve %22'si batı yönlendirilmiştir.
- . Odası olmayan çocuklarının %56'sı oturma odasında, %39'u salonda ve %11'i diğer mekânlarda derslerini yapmaktadırlar.
- . Odası olmayan çocukların %56'sı salonda ve %39'u oturma odasında oyun oynamaktadırlar.
- . Odası olmayan çocukların %78'i derslerini rahat yapamamaktadır, %67'si uyku bozukluğu çekmektedir, %67'si misafirden rahatsız olmaktadır, %44'ü kardeşten rahatsız olmaktadır, %33'ü yatak değiştirmektedir, %22'si rahat ve özgür olamamaktadır, %22'si arkadaşlarını ağırlayamamaktadır ve %17'si televizyondan rahatsız olmaktadır.
- . Odası olmayan çocukların %72'si şikâyette bulunmaktadır.
- . Odası olmayan çocukların şikâyetleri arasında %67 ders çalışmama, %56 uyku uyuyamama, %44 misafirden rahatsız olma, %22 gürültüden rahatsız olma, %22 rahat ve özgür olamama ve %17 yalnız kalamama gelmektedir.
- . Odası olmayan çocuğa hazırlamak istenilen duvarın rengi, %39 diğer renkler, %28 şampanya, %17 beyaz ve %17 pembe seçilmiştir.

- . Odası olmayan annelerin %67'si çocuğa düşündüğü gibi bir çocuk odası hayal etmektedirler.
- . Odası olmayan annelerin hayalindeki odanın mekân özelliği hakkında birşey belirtmemişlerdir.
- . Odası olmayan annelerin hayalindeki odanın duvarın rengi %39 diğer, %28 şampanya, %17 beyaz ve %11 pembe düşünülmüştür.
- . Odası olmayan annelerin hayalindeki odanın donatısı %44 ceviz, %28 beyaz, %11 meşe ve %6 çam renklerinde seçilmiştir.
- . Odası olmayan annelerin hayalindeki odanın halı rengi %33 diğer, %28 kahve renginin tonları, %17 pembe ve %11 pastel seçilmiştir.
- . Odası olmayan annelerin hayalindeki odanın perde rengi %67 beyaz, %22 diğer ve %11 pembe seçilmiştir.
- . Odası olmayan annelerin hayalindeki odanın yatak örtüsü rengi %28 pembe, %28 canlı renkler, %22 krem ve %22 desenli olarak seçilmiştir.
- . Annelerin %17'sinin çocukluğunda odası vardı.
- . Annelerin %83'ünün çocukluğunda odası yoktu.
- . Odası olmayan çocukların %100'ü oyun oynayarak, %61'i televizyon seyrederek, %44'ü kitap okuyarak, %17'si resim yaparak ve %11'i diğer meşguliyetlerde boş zamanlarını değerlendirmektedirler.
- . Odası olmayan çocuklar %72'si sokaklarda, %61'i evin yakın çevresinde, %33'ü çocuk bahçesinde ve %11'si bahçede oynamaktadırlar.
- . Odası olmayan çocukların %33'ü arabalarla, %17'si diğer oyunlarla, %11'i zihinsel oyunlarla ve %11'i fantazi

oyunları evde oynamaktadırlar.

- . Odası olmayan çocukların %44'ü salonu, %39'u oturma odasını, %17'si diğer mekânları ve %11'i mutfağı oyun mekânları olarak kullanmaktadırlar.
- . Odası olmayan çocukların %83'üne yatak odası, %28'ine salon, %11'ine oturma odası ve %11'ine mutfaklar oyun için yasaklanan mekânlardır.
- . Odası olmayan çocukların yakın çevrelerinde %38 çocuk parkı var ve %61 çocuk parkı yoktur.
- . Odası olmayan çocuklar, çocuk parkında, %28 yetersiz ve %11 yeterli donatı olduğunu düşünmektedir.
- . Odası olmayan çocukların %11'in evin bir yerin özel köşesi var ve %89'un yoktur.
- . Odası olmayan çocukların %78'inin sığındığı mekân bulunmamaktadır ve %17'si yatak odasına sığınmaktadır.
- . Odası olmayan çocukların %56'sı başka çocuk odalarına özenirken ve %44'ü özenmemektedir.
- . Odası olmayan çocukların şikâyetleri arasında %61 rahat uyuyamama, %56 rahat ders çalışamama, %39 misafirden rahatsız olma, %33 kardeşinden rahatsız olma, %33 televizyondan rahatsız olma, %22 yalnız kalamama, %17 rahat oyun oynayamama, %17 gece taşınma ve %17'si donatı eksikliği nedenleri gelmektedir.
- . Odası olmayan çocukların %39'unun şikâyetleri yoktur.
- . Odası olmayan çocukların %89'u mavi, %72'i yeşil, %50'si kırmızı, %50'si diğer, %39'u sarı, %39'u pembe, %17'si turuncu ve %11'i beyaz renkleri seçmektedirler. Siyah renk seçilmemiştir.
- . Odası olmayan çocukların hayallerindeki odaların duvar

renkleri arasında sırasıyla, %44 beyaz, %17 mavi, %17 diğler ve %11 pembe renkler sıralanmaktadır.

- . Odası olmayan çocukların hayallerindeki odanın donatı renkleri arasında sırasıyla %67 kahve renginin tonları, %33 mavi, %17 sarı, %17 kırmızı, %11 beyaz ve %11 yeşil renklerini istemektedir.
- . Odası olmayan çocukların hayallerindeki odanın halı rengi %22 kırmızı, %17 yeşil, %13 mavi, %11 kahve renginin tonları, %11 beyaz ve %11 canlı renklerde seçilmiştir.
- . Odası olmayan çocukların hayallerindeki odanın yatak örtüsünü %28 mavi, %22 yeşil, %17 beyaz, %11 kırmızı ve %11'i canlı renklerde seçilmektedir.

4. IRDELEME VE TARTIŞMA

4.1. Anket Çalışmalarının İrdelenmesi

. Çocuk odası olan konutların m²'leri olmayanlardan daha yüksek çıkmaktadır (ek tablo 3, 4). Çok doğaldır ki küçük konutların 1-2 odalı olması nedeniyle çocuklara ayrı bir oda sunulamamaktadır.

. 50 konutun yarısından fazlası çocuk odasına sahiptir. Çocuk odası olmayan konutlardaki çocuklar en çok oturma odasında ve salonda yatmaktadırlar.

. Çoğu çocuk odalarının m²'leri düşük çıkmıştır (görüşme ci 3, 16, 21, 23, 24, 28, 29, 30, 32). Çok az çocuk büyük bir odaya sahiptir. Çocuk odası olmayan çocukların çoğu düşük m²'li oturma odasında kalmaktadırlar.

. Çocukların büyük bir bölümü odalarında 2 kişi kalmaktadır. Çocuk odası olmayan çocukların çoğu yalnız başına oturma odasında veya salonda yatmaktadırlar.

. Odası olan ve olmayan çocukların çoğunluğu odalarını küçük kardeşleri ile paylaşmaktadır, (ek tablo 6, 7).

. Çocuk odası olan çocukların yarısından fazlasının odaları kaloriferle ısıtılmaktadır. Odası olmayanlar ise en fazla odun-kömür sobası ile ısınmaktadır. Bunun nedeni, odası olan çoğu ailelerin sosyo-ekonomik durumları iyi olan bir çevrede yaşamalarından kaynaklanmaktadır. Gelir düzeyi iyi olan aileler m²'si yüksek, konforlu konutlarda oturmaktadırlar.

. Çocuk odası olan konutların döşeme malzemesi parke üzeri halı ile kaplanmıştır. Odası olmayanlarda ise tahta üzeri halı ile döşenmiştir.

. Odanın yönlenmesinde odası olanların çoğu güneye bakmaktadır. Odası olmayanlar da en fazla doğuya bakmaktadır. Odası olmayan çocuklar oturma odasında veya salonda kaldıkları için yönleri en çok doğu ve kuzey çıkmıştır, (ek tablo 6, 7).

. Çocuk odası olan çocukların annelerinin büyük bir bölümü çocuklarının odasını orta derecede güzel bulmakta, ellerinden ancak bu kadar geldiğini vurgulamaktadırlar.

. Çocuk odası olan çocukların yarısı orta derecede memnundur. Yarısından azı odasından memnundur. Çocuk odası denilen odaların içinde çalışma masası, dolap, oyuncak rafları yerine çamaşır makinesi, ütü masası, yorgan gibi ev eşyaları depolanmaktadır, (ek tablo 8), (görüşmeci 3, 16, 21, 23, 24, 26, 28, 30, 32).

. Toplumumuzda kadın evin her alanında söz sahibi ve karar vericidir. Bu nedenle de çocuk odasının donatı seçiminde ve düzenlenmesinde annenin katılımı çok yüksektir. Babalar çocuk odası donatısı alırken etkili olurken, donatıların düzenlenmesine fazla katılmamaktadırlar. Annelerin neredeyse hepsi donatıların düzenlenmesindeki kararları kendileri vermektedir. Çocukların yarısı bu düzenlemede ve karar vermede faal olmaktadır, (ek tablo 8, 9).

. Çocuk odasına sahip olan çocukların hiç biri büyüye-bilen donatıya sahip değildir, (ek tablo 8).

. Çocukların odalarındaki faaliyetler arasında en çok uyumak ve ders çalışmak gelmektedir. Çocukların sadece yarısı odalarında oyun oynayabilmekte, dersleri için ayrıca salon ve oturma odasını kullanmaktadırlar. Bunun sebebi çocuğun annesine soru sorarak derslerini yapması veya çocuk odasında rahat bir çalışma ortamı mevcut olmamasındandır, (ek tablo 8).

. Çocukların çoğu odalarında 1-2 saat süre geçirmektedirler. Bunun nedeni çocuk odalarının küçük veya uygun donatılmış olmamasındandır. Çocuk bu süre içinde en çok ders yapmaktadır. Odası daha büyük olan çocuklar odalarında daha fazla zaman geçirmektedirler. Bu çocuklar odalarında her türlü faaliyet için uygun ortam buldukları için başka mekânlara ihtiyaç duymamaktadırlar, (ek tablo 8).

. Odası olmayan çocuklar derslerini oturma odasında veya salonda yapmaktadırlar. Oyunlarını da en fazla salonda veya oturma odasında oynamaktadırlar, (ek tablo 9).

. Odası olan çocuklar odasının faydaları arasında sırası ile rahat uyuma, rahat ders çalışma, özgür olma, misafirden rahatsız olmama, huzurlu olma ve yalnız kalabilme gibi nedenler gelmektedir.

. Çocuk odası olmayan çocukların şikâyetleri arasında sırası ile ders çalışamama, uyku bozukluğu, misafirden rahatsız olma, kardeşten rahatsız olma, yatak değiştirme, özgür olamama arkadaşlarını ağırlayamama ve televizyondan rahatsız olma gelmektedir, (ek tablo 9).

. Çocuk odası olmayan çocukların çoğunluğu şikâyet etmemektedirler. Çocuklar ailenin ekonomik durumunu gözönünde bulundurarak ısrarcı ve şikâyetçi olmamaktadır. Çünkü ne kadar isteseler de bunun gerçekleşmeyeceğinin farkındadırlar.

. Çocuk odası güzel olan veya daha farklı yapamayacakları düşünen annelerin %16'sı çocuk odasını farklılaştırmayı düşünmüyor, (ek tablo 10).

. Çocuk odası olan anneler çocuklarına en çok ferah, beyaz duvarlı, beyaz donatılı, mavi halılı, beyaz perdeli, pembe yatak örtülü oda hazırlamak istemektedirler, (ek tablo 10)

. Çocuk odası olmayan anneler çocuklarına en çok şampanya rengi duvarlı, ceviz rengi donatılı, kahve renginin tonları halılı, beyaz perdeli ve pembe yatak örtülü oda hazırlamak istemektedirler, (ek tablo 11).

. Ekonomik durumları iyi olmayanların beyaz donatıyı seçmemesinin nedenleri; beyaz kaplı donatı, meşe, ceviz, çam kaplamalı donatılardan daha fazla işçilik ve maliyet gerektiği için daha pahalıdır. Ayrıca beyaz donatının daha çabuk kirlendiği ve çok temizlik ve dikkat gerektirdiği için tercih edilmemektedir. Birde evin içinde ve yakın çevrelerinde hep kahve renginin tonları donatı görülmektedir ve bu renk donatı onlar için alışıl gelmiştir, (ek tablo 11).

. Çocuk odası olan çocukların çoğu boş zamanlarını en çok kitap okuyarak geçirirken, odası olmayan çocukların hepsi televizyon seyrederek geçirmektedir. Bunun nedeni çocuk odası olan çocuğun odasına çekilip aktivitelerini istediği gibi sessiz bir ortamda gerçekleştirme imkânına sahip olmalarıdır. Odası olmayan çocuklar oturma odasında televizyona bağımlı kalmaktadırlar, (ek tablo 8, 9).

. Çocuk odası olan çocukların yarısından fazlası top oyunlarını tercih ederken, odası olmayanların çoğu top oyunlarını oynamaktadırlar. Bunun nedeni odası olmayanların zamanların çoğunu sokakta geçirmeleridir. Evde annelerini rahatsız ettiği ve evi dağıttığı için dışarı gitmeye mecbur kalmaktadırlar.

. Çocuk odası olanlar odasında zihinsel ve fantazi oyunları oynayabilmektedir. Odası olmayanlar zihinsel ve fantazi oyunları çok az tercih etmektedirler. Çünkü odası olan aileler ekonomik durumları itibarıyla çocuklarına bilgisayar,

tetris gibi oyuncaklar alabilmektedir. Ayrıca odası olan çocuklar odalarını istediği biçime sokup fantazi oyunları oynayabilmektedirler, (ek tablo 8, 9).

. Evin içi en fazla fantazi ve zihinsel oyunlara, evin dışı ise aktif oyunlara daha iyi imkân tanımaktadır.

. Çocuk odası olan çocuklar en fazla evin yakın çevresinde oynamaktadırlar. Buna karşın odası olmayanlar sokakta oynamak zorunda kalmaktadırlar. Bunun nedeni sosyo-ekonomik statüye bağlı olarak odası olanların oturduğu çevrelerin daha iyi konumlanmış ve yeşil alanlara sahip olmasıdır. Böylece odası olan çocuk evin yakın çevresinde oynayabilmekte, odası olmayanlar ise evlerine yakın sokaklarda oynamaktadır.

. Çocuk odası olan çocuklar oyun mekânları olarak en çok çocuk odasını kullanmaktadırlar. Fakat m²'si düşük çocuk odaları oyun için yetmemektedir. Bu gibi çocuk odaları sadece yatmadan yatmaya veya ders çalışmak için kullanılmaktadır. Odası olmayanlar yeterli büyüklükte ki salon ve oturma odalarında oynamaktadırlar, (ek tablo 8).

. Çocuk odası olan ve olmayan çocuklara yasaklanan mekânların başında yatak odası gelmektedir. İkinci sırada salon gelmektedir. Türk toplumun örf, adet ve mahremiyetten dolayı çocukların "annemin odası" dediği yatak odalarında oyun oynamaya izin verilmemektedir, (ek tablo 8, 9).

. Odası olan çocukların annelerinin yarısı çocuklarını salonda oynatmamaktadırlar. Salonun lüks ve kırılacak eşyalarla dolu olması ve halâ misafir için saklanması dolayısıyla oyun oynatılmamaktadır, (ek tablo 8).

. Günümüz kentlerinde çocuk parkı açığı halâ bulunmaktadır. Çocukların ancak yarısı çocuk parkında oynayabilmektedir. Çocuk parkı olsa bile büyük çocukların donatıları tahrip etmesinden dolayı çocuklar tarafından yetersiz bulunmaktadır. Çocuk parkına giden çocukların hepsi parkı eğlence ve oyun açısından aynı oranda yeterli bulmuşlardır.

. Çocuk odasına sahip olan çocukların sadece yarısından biraz fazlası odasında özel köşelere sahiptir. Odası olmayanlar ise evin herhangi bir yerinde özel bir yere sahip değildir.

. Çocukların yarısından fazlası çocuk odalarının düzenini ve donatısını beğenmektedir. Aslında bu rakam daha da düşüktür. Fakat çocuk ailenin ekonomik durumunu bilmektedir ve buna göre ses çıkarmamaktadır. Ayrıca çocuk çevresinde daha güzel bir çocuk odası görme imkânı bulmamıştır. Sahip olduğu ile yetinmektedir, (ek tablo 8).

. Günümüzde çocukların çoğu dayakla terbiye edilmemektedir ki, çocukların çok azı sığınma için bir mekâna ihtiyaç duymakta veya annelerinden çekindikleri için anketlerde açık vermemektedirler, (ek tablo 9).

. Odası güzel olmayan veya hiç sahip olmayan çocuklar başka çocuk odalarına özenmemekte. Bunun nedeni çocuğun elindekiyle mutlu olması ve daha iyisini hayal edememesidir. Ayrıca çocuk ailesinin ekonomik durumu, kardeşlerinin çokluğu ve oda sayısının az olması nedeniyle istemesi engellenmektedir.

. Çocuk odalarının donatı ve düzeni anneler tarafından karar verilmiş olduğu için çocuklara imkân verildiğinde en çok odaların düzenini değiştirmek istemektedirler. Sonra

çamaşır makinası, ütü masası, eski dolapları, komidin, sandık, yorgan gibi eşyaları çocuk odasından dışarı atmak istemektedirler. Donatıların eksik olması nedeniyle çocukların bir kısmı yeni donatı eklemek istemektedirler. En son duvar, yatak örtüsü ve donatı rengini değiştirmeyi arzulamaktadırlar.

. Çocuk odalarının olmamasının çocuklara bir çok etkileri olmaktadır. Çocuklar salonda veya oturma odalarında televizyonun karşısında ders çalışmaktadırlar. Misafir gelince hem ders hem de uykusu engellenmiş olmaktadır. Misafir gidinceye kadar çocuklar annelerinin yatağında geçici bir süre için yatmaktadırlar. Fakat çocuk en tatlı uyuduğu bir anda kaldırılıp yatağına yatırılmaktadırlar, (ek tablo 9).

. Ayrıca çocuklar küçük kardeşlerinden ve her türlü gürültüden rahatsız olmaktadır. Çocukların bir kısmı yalnız kalamamaktan ve rahat oyun oynayamamaktan şikâyetçi olmaktadır. Çalışma masalarının olmaması çocukların kambur bir şekilde halının üzerinde veya uygun ölçülerde olmayan yemek masasının üstünde çalışmak zorunda bırakılmaktadır.

. Buna karşı çocukların %39'u şikâyetçi olmamaktadır. Bunun nedenlerinin başında yine ailenin ekonomik durumu, kardeşlerin fazlalığı ve oda sayısının azlığı gibi faktörler gelmektedir.

. Çocuk odası olan çocuklarda önem sırasına göre pembe, kırmızı, beyaz, turuncu ve siyah renkler seçilmektedir. Odası olmayan çocuklar en çok sevdikleri renkler önem sırasına göre mavi, yeşil, kırmızı, sarı, pembe, beyaz ve turuncu gelirken siyah hiç seçilmemiştir, (ek tablo 12, 13).

. Çocuk odasındaki mevcut renklerin başında kahverengi, beyaz, pembe, diğer, kırmızı, siyah, yeşil ve mavi gelmektedir. Çocuk odasındaki donatıların çoğunu meşe, ceviz ve çam malzemelerden olması çocuk odasında kahve renginin tonlarının yüksek oranda seçilmesine neden olmuştur, (ek tablo 12).

. Sosyo-ekonomik durumları iyi olan çocukların odalarındaki duvar beyaza boyanmıştır. Deneklerin yarısından fazlası kız olması odalarındaki pembe rengin 3'üncü sırada yer almasında etkili olmuştur, (ek tablo 5, 12).

. Odası olan çocukların yarısından çoğu hayallerindeki duvar rengini beyaz seçerken, odası olmayanların yarısından azı beyazı seçmektedirler. Bunun nedeni ekonomik durumları çok iyi olmayan ailelerin çocuk sayısının çok olması ve duvar renginin çabuk kirlenmemesi için beyazdan çok şampanya rengini ve açık maviyi seçmektedirler, (ek tablo 12).

. Çocuk odası olmayan çocukların çoğu hayalindeki donatı rengini en çok kahve renginin tonlarında istemektedirler. Odası olanlarda yine en çok kahve renginin tonlarını seçmektedirler. Bu değerden biraz daha düşük olarak beyaz renk seçilmektedir. Fakat beyaz renk odası olmayanlarda çok düşük çıkmıştır. Bunun nedenleri arasında beyaz donatının maliyetinin daha yüksek oluşu ve çabuk kirlenmesi gelmektedir, (ek tablo 13).

. Hayallerindeki halının rengini odası olanlar en çok mavi seçerken, odası olmayanlar kırmızıyı tercih etmektedirler. Odası olanlar pembe halı rengini tercih ederken, odası olmayanlar tercih etmemektedirler, (ek tablo 12, 13).

. Hayallerindeki yatak örtüsü odası olanlarda en çok pembe renk, odası olmayanlarda mavi renk tercih edilmektedir.

. Hayallerindeki perde rengi, odası olanlar ve olmayanlar tarafından en çok beyaz seçilmektedir. İkinci sırada odası olanlarda pembe, olmayanlarda mavi gelmektedir, (ek tablo 12, 13).

. Çocuklarının odası olan anneler, çocuklarına en çok beyaz duvarlı, beyaz donatılı, mavi halılı, beyaz perdeli, pembe örtülü oda hazırlamak istemektedirler, (ek tablo 10).

. Çocuklarının odası olmayan anneler, çocuklarına en çok şampanya renk duvarlı, ceviz rengi donatılı, kahve rengi tonlu halı, beyaz perdeli ve pembe yatak örtülü bir oda hazırlamak istemektedirler.

4.2. Bilgisayar Çıktılarının İrdelenmesi

. F58/F3

Çalışma alanları içinde en yüksek gelir düzeyi KTÜ. Lojmanlarında tespit edilmiştir. Arkasından sırayla, Atakent, Esentepe, Pulathane ve en düşük gelir düzeyi olan Dere İçi gelmektedir.

.F58/F8

En çok çocuk oda sayısı Atakent sitesinde çıkmıştır.KTÜ. Lojmanlarında daha az çıkmasının nedeni bekar lojmanlarında ailelerin barınmasıdır. Arkasından Esentepe, Pulathane ve Dere İçi sıralanmaktadır.

. F58/F16,17

Çocuk odasını beğenenlerin çoğunluğu Atakent'tedir. KTÜ. Lojmanlarında orta güzel bulunmaktadırlar. Bu değer Pulathane'de, Esentepe'de ve Dere İçi'nde düşmektedir.

. F58/ F19,20

Bütün çalışma alanlarında donatıları anneler seçmektedir. Babaların katılımı Atakent'te en yüksekken bu değer KTÜ.

Lojmanları, Pulathane, Esentepe ve Dere İçi'nde düşmektedir.

. F58/F21,22

Bütün alanlarda annelerin donatı düzenlemedeki katılımı en yüksektir. Babaların katılımı çok azdır. Dere İçi'nde babanın katılımı hiç yoktur. Çocukların en yüksek katılımı Atakent'te dir. Bu değer KTÜ. Lojmanları, Pulathane, Esentepe ve Dere İçi'ne doğru düşmektedir.

. F58/F33,34,35,36,37

Atakent ve KTÜ. lojmanlarındaki çocuklar odalarında daha çok faaliyet gösterirken Esentepe ve Dere İçi'ndeki çocukların çoğu odalarını yatmak ve ders çalışmak için kullanmaktadırlar.

. F58/F39

Atakent ve KTÜ. lojmanlardaki anneler beyaz renkli duvarı ağırlıklı seçerken, Dere İçi'ndeki anneler şampanya renkli duvarı seçmişlerdir.

. F58/F60

Atakent'deki anneler hayalindeki odanın donatısını beyaz, Lojmanlarda beyaz, ceviz, Pulathane'de beyaz, Esentepe'de ceviz, meşe, beyaz, Dere İçi, ceviz ağırlıklı tercih etmişlerdir.

. F66/F63

Çocukluğunda odası olan annelerin hayal ettiği odanın halısını en çok halıfleks ve pembe renkli isterken odası olmayan anneler kahve rengi tonlarında istemişlerdir.

. F1/F11,12

Atakent, Lojmanlar, Pulathane'de oturan çocukların çoğunluğu odalarında oyun oynamaktadırlar. Dere İçi'ndeki çocuk

ise en fazla oturma odasında oynamaktadırlar.

. F1/F13,14

Çocuklara yatak odasının en çok yasaklandığı yer lojmanlardır. En az yasaklandığı yer ise Dere İçi'ndeki konutlardır.

. F1/F21

Pulathane'deki odası olmayan çocukların çoğu başka odalara özenirken, Dere İçi'ndeki çocukların çok azı özenmektedir.

. F1/F27,28,29,30

Atakent'teki çocukların en çok sevdiği renk pembe, Lojmanlar da mavi, Pulathane'de pembe, Esentepe'de yeşil, Dere İçi'nde mavi dir.

. F16/F39

Çocuk odası olan kızlar odalarını daha çok beğenirken, erkeklerin çoğunluğu beğenmemektedir.

. F39/F17,21

Çocuk odası olmayan erkeklerin çoğunluğu başka çocuk odalarına özenirken, kızların yarısı özenmektedir.

. F39/F27,28,29,30

Kızların en çok sevdiği renkler sırası ile pembe, mavi, yeşil, kırmızı, sarı'dır. Erkeklerin en çok sevdiği renkler sırası ile mavi, kırmızı, yeşil'dir. Kızlar turuncu rengi seçerken, erkekler hiç seçmemiştir.

. F40/27,28,29,30

6 ve 7 yaşındaki çocuklar en çok kırmızı'yı,

8 yaşındaki çocuklar en çok sarı'yı,

9 yaşındaki çocuklar en çok kırmızı, mavi, yeşil'i,

10 ve 11 yaşındaki çocuklar en çok mavi'yi,

12 yaşındaki çocuklar en çok pembe'yi sevmektedirler.

5. SONUÇLAR

. Evin yakın çevresinde yeşil alan ve çocuk parkı oluşu çocuk odasının kullanımında etkili olmaktadır.

. Evin özelliği ve konumu çocukların oyun tercihlerini etkilemektedir.

. Odası olmayan çocuklar ya televizyon seyretmeye ya da sokaklara itilmektedir.

. Çocuk odalarının küçük olması çocukların oyun alanlarının salonlara ve oturma odalarına taşınmasına neden olmaktadır.

. Salonlarda kırılacak eşyaların olması ve temiz kalması için çocukların bu mekânlarda oyun oynamalarına izin verilmemektedir.

. Şehirlerimizde halâ park ve yeşil alan açığı bulunmaktadır.

. Çocuk parkındaki donatılar çocuk sayısının fazlalığına rağmen ya azdır ya da var olanlar tahrip edilmektedir.

. Çocuk odasına sahip olmayan çocukların çoğunun evin herhangi bir yerinde özel köşesi yoktur.

. Çocuk odası olanların bile hepsinin odasında özel bir köşesi yoktur.

. Çocuk odasına sahip olan çocukların hepsi odalarından memnun değildir.

. Çocuklar ailenin ekonomik durumlarına göre ellerindeki çocuk odalarını beğenmeseler bile ses çıkaramamaktadırlar.

. Beyaz donatı kullanmak sosyo-ekonomik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

. Çocuk odasının büyüklüğü kullanım süresini etkilemektedir.

. Çocukların çoğunluğu odalarında 2 kardeş olarak kalmaktadır.

. Sosyo- ekonomik düzey konutun m2'ye ve oda sayısına bağlıdır.

. Çocuk odası olmayan çocuklar genelde oturma odasında yatmaktadırlar.

. Çocuk odalarının çoğunluğunun alanı küçüktür.

. Sosyo- ekonomik düzeye göre çocuk odalarının konforu artmaktadır.

. Çocuk odaların çoğunluğu doğru yönlendirilmiştir.

Tablo 12'de görüldüğü gibi çocuk odası olan ve olmayanların hayallerindeki odanın özelliğinde duvar, donatı ve yatak örtüsünün renkleri birbirinden ayrılmaktadır. Sadece ilk seçenekleri göz önünde bulundurursak yalnızca yatak örtüsünün renklerinde bağdaşmamaktadırlar.

. Çocuk odası olan ve olmayan annelerin çocuklarına hazırlamak istediği odaların duvar, donatı, halı renkleri farklılaşmaktadır.

. Çocuk odası olan ve olmayan annelerin hayallerindeki odanın, duvar, donatı, halı, yatak örtüsü renkleri birbirini tutmamaktadır.

. Çocuk odası olan annelerin çocuğa hazırlamak istediği oda ile çocuğun hayalindeki odanın renkleri birbirine benzemektedir. İkinci seçenekleri gözönüne alırsak donatı renginde farklılaşmaktadır.

. Çocuk odası olmayan annelerin çocuğa hazırlamak istediği oda ile çocuğun hayalindeki odanın duvar, donatı, halı

ve yatak örtüsünün renkleri birbirini tutmamaktadır. Çocuk açık kahve rengini tonlarında donatı arzu ederken, anneler koyu kahve tonlarını istemektedirler.

. Çocuk odası olan annelerin çocuğa hazırlamak istediği oda ile hayallerindeki odanın renkleri birbirine benzemektedir. Sadece halının ikinci seçenekteki renkler birbirini tutmamaktadır.

. Çocuk odası olmayan annelerin çocuğa hazırlamak istediği oda ile hayallerindeki odanın renkleri birbirine benzemektedir. Sadece yatak örtüsünün ikinci seçenekteki rengi birbirini tutmamaktadır.

. Çocuk odası olmayan çocuklar, genellikle ailenin ekonomik düzeyinin düşük olması ve ayrıca durumun bilincinde olması nedeniyle durumlarından şikâyetçi olmamaktadırlar.

Tablo 12. Annenin ve Çocuğun Hayalindeki Odanın Renkleri ile Annenin Hazırlamak İsteddiği Odanın Renkleri

Odanın elemanları	Çocuğun hayalindeki odanın renkleri		Annenin çocuğa hazırlamak istediği odanın renkleri		Annenin hayalindeki odanın renkleri	
	odası olan	odası olmayan	odası olan	odası olmayan	odası olan	odası olmayan
Duvar	beyaz	beyaz şampanya	beyaz	şampanya	beyaz	şampanya
Donatı	kahverengi beyaz	kahverengi	beyaz	koyu kahverengi	beyaz	koyu kahverengi
Halı	mavi	mavi	mavi	kahverengi	mavi, pembe	kahverengi
Perde	beyaz	beyaz	beyaz	beyaz	beyaz	beyaz
Y.örtüsü	pembe	mavi	pembe	pembe	pembe	pembe mavi
Mekan	-	-	ferah	-	büyük	-

6. ÖNERİLER

Araştırılan konu kapsamında yaptırılan çizimler, resimler, bilişharitaları kapsamında ele alınıp incelenebilir.

. 1/1 ölçekte yapılacak çocuk odası donatılı için biçim, renk, doku,düzenleme vb. gibi nitelikler bellirle yaş gruplarına göre tercihler açısından irdelenebilir.

. Yukarıdaki nitelikler aile büyükleri (anne-baba) açısından da irdelenip, çocuk-anne, baba tercihleri arasındaki ortak ya da farklı özellikler saptanabilir.

. Çocuk odalarının düzenlenmesinde donatı kadar mekânın büyüklüğü de çok önemli bir faktördür. Bu açıdan konu ele alınıp donatı-mekân büyüklüğü kapsamında kullanıcı tercihlerine göre incelenebilir.

. Konuyu çok geniş tutacağı nedeniyle ve konuyu kısıtlama amacıyla ele alınamayan ışıklandırma, havalandırma ve yönlendirilmesi konuları tek tek ele alınıp, araştırılabilir.

. Büyüeyebilen donatının yanısıra biçim açısından değişebilen donatılar üzerinde uygulamalı bir araştırma yapılabilir.

. Yine mekân büyüklüklerinin yanısıra önemli olan bir konuda mekânın biçimidir. İdeal mekân büyüklüğü ve donatıların yanısıra ideal mekân biçimi (yumuşak hatlı, girintili, çıkıntılı, tavanı üçgen vb.) tercihlere göre saptanabilir.

7. KAYNAKLAR

- (1) Yavuzer, H., Çocuk Psikolojisi, Evrim Matbaacılık, İstanbul, 1987.
- (2) Yörükoğlu, A., Çocuk Ruh Sağlığı, Özgür Yayın Dağıtım, İstanbul, 1989.
- (3) Bozkaya, J., Çocuğun Oyun Mekânları İçin Olanakların Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1992.
- (4) Piaget, J., The Child's Conception of Space, W.M. Norton and Company Inc., New York, 1967.
- (5) Jersild, A. ve Günce, G., Çocuk Psikolojisi, 2. cilt, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yay., No:22, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1972.
- (6) Ertürk, S., Mimari Mekânın Algılanması Üzerine Deneysel Bir Çalışma, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 1984.
- (7) Caudwell, C., Yanılsama ve Gerçeklik, Çev., M.H.Doğan, Payel Yayınevi, İstanbul, 1974.
- (8) Erkman, U., Mimaride Etki ve Görsel İdrak İlişkisi, İ.T.Ü, Fak. Matbaası, İstanbul, 1973.
- (9) Baymur, F., Genel Psikoloji, İnkılâp ve Aka Kitapevi, İstanbul, 1976.
- (10) Sandstrom, C.J., Çocuk ve Gençlik Psikolojisi, Çev. Refia Semin, Edebiyat Fakültesi Matbaası, Yayın No:1614, İstanbul, 1971.
- (11) Burnette, C., Designing for Human Behavior, Edi., Jon Lang, Community Development Series Strausburg, Pennsylvania, 1974.
- (12) Katz, D., Gestaltpsychologie, Çev. W.Metzger, M.Stadler, H., Grabus, 4.baskı, Schwabe Co Verlag, Basel Stuttgart, 1969.
- (13) Gür, Ş., Konutta Yaşam Niteliğini Belirleyen Boyutlara Genel Bir Bakış, DPT. DKB. de Nitelikli Konut Araştırması, KTÜ, Trabzon, 1993.
- (14) Kanbay, H., Yurtlarda Çocuk Oyun Mekânları, Tasarım 7-8 (1994) 103-105.
- (15) Akarsu, F., Piaget'ye Göre Çocukta Mekân Kavramının Gelişimi, Mimarlık, 207, 9 (1984) 31-33.
- (16) Yavuzer, H., Resimleriyle Çocuk, 3. Basım, Remzi Kitabevi, Evrim Matbaacılık, İstanbul, 1983.

- (17) Barre, F., Çocuk ve Mekân Yada Yitirilmiş Kent, Mimarlık 207, 9 (1984) 15-17.
- (18) Ellis, M.J., Why People Play, Prentice Hall Inc., Newjersey, 1973.
- (19) Şahin, K., Çocuğun Yasaklı Mekânı Üzerine Notlar, Mimarlık, 207, 9 (1984) 24-27.
- (20) Grandjean, E., Huser, S. und Suchantke, T., Psychologische Grundlagen des Wohnungsbaues, Karl Kramer Verlag, Bern, 1971.
- (21) Alp, T., İç Mekânda Renk Kuramı, İç Mekân Düzenleme Bilim Dalı Konferansları, Mimar Sinan Üniversitesi, Mimarlık Fak., Yayın No:4, İstanbul, 1984, 83-89.
- (22) Güngör, H., Temel Tasar, AFA Matbaacılık, İstanbul, 1983.
- (23) Şirel, Ş., Kuramsal Renk Bilgisi, IDMM. Akademi Yayınları, Kurtuluş Matbaası, İstanbul, 1974.
- (24) Ural, S., Sosyo-Kültürel Bir Alt Grubun Soyut Bir Mimari Ögeye Tepkiler; Renk, Uluslararası Yapı ve Yaşam 93 Kongresi, Mayıs 1993, Bursa, Bildiriler Kitabı, 156-165.
- (25) Muci, S., Yapay Aydınlatmanın Mimari Tasarımla İlişkili Yönleri, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü., Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1994.
- (26) Friedling, H., Psychologische Raumgestaltung und Farbdynamik, 5. Baskı, Musterschmidt Verlag, Göttingen, 1963.
- (27) Friedling, H. und Auer, X., Mensch Farbe Raum, 3. Baskı, Verlag Georg D.W., Callwey Verlag, München, 1961.
- (28) Friedling, H., Farbe im Raum, Callwey Verlag, München, 1974.
- (29) Temel Britanica, Cilt 12, Ana Yayıncılık Aşt., İstanbul, 1993.
- (30) Dinçel, K. ve Işık, Z., Mobilya Sanat Tarihi, İstanbul Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1979.
- (31) Özdemir, I., Yaşama Mekân Donatıları Üzerine Bir inceleme, Yüksek Lisans Tezi, KTÜ.Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1988.
- (32) Alyanak, Ş., Tutan Kamon'dan Starck'a Sandalye, Arredamento Dekorasyon, 2, 3 (1989) 83-90.
- (33) Kantoğlu, F. ve Özer, B., Çağdaş Dizayn, Mimarlık, TMMOB. Mimarlar Odası Yayını, 1967.
- (34) Tanyeli, U., Toplumsal Bilinçaltı ve Art Deco,

Arredamento Dekorasyon, 1991.

- (35) Mang, K., Geschichte des Modernen Möbels, Verlag Gerd Hatje, Stuttgart, 1978.
- (36) Sarıyer, A., Mobilyanın Yüzüne Renk Geldi, Memphis, Arredamento Dekorasyon, 1 (1989) 70-71.
- (37) Meier, E. ve Oberist, E., Kulturgeschichte des Wohnens im Abendlandischen Raum, Ferdinand Holzmann Verlag, Hamburg, 1956.
- (38) Christensen, S.M., Alte Möbel, Verlag F.Brackmann, 9.Baskı, München, 1981.
- (39) Neufert, E., Yapı Tasarımı Temel Bilgileri, 30.Baskı, Güven Yayıncılık A.Ş., 1983.
- (40) Hayward, H., World Furniture, Edit., Hill Am, Paul Hamilyn Limited., Verona, 1965.
- (41) Anonim, Arredamento Dekorasyon, Mobilya 94, 12 (1993-94) 2-3.
- (42) Austen, B., Englische Möbel im Lauf der Jahrhunderte, Kaysirsche Verlagsbuchhandlung, München, 1973.
- (43) Winzer, F., Mont's Lexikon der Möbelkunde, Du Mont Buchverlag, Köln, 1982.
- (44) Ritz, G.M., Alte Bemalte Bauer Möbel, Callwey Verlag, München, 1980.
- (45) Ritz, G.M., Alte Geschnitzte Bauer Möbel, 3. baskı, Verlag George D.W. Callwey, München, 1981.
- (46) Behal, V.J., Möbel des Jugendstils, Prested Verlag, München, 1981.
- (47) Bahn, J., Biedermeier Möbel, Kayser Verlag, München, 1973.
- (48) Hatje, U., Knaurs Wohnbuch, Droemershe Verlagsanstalt, München, 1961.
- (49) Fath, C., Clipper Waechts mit , Möbel Interior Design, 9 (1991) 99-103.
- (50) Anonim, Wohnen zum Mitnehmen, Hin und Mit, Stuttgart, 8 (1994) 38-45.
- (51) Anonim, Design-Arena, "Çocuk Mobilyası 92", Tasarım 34 (1993) 130-133.
- (52) Anonim, Wohnidee, Mobilya Satış Dergisi, 86 (1990) 79-86
- (53) Anonim, Mobelfakta, IKEA, (1994) 182-183.

- (54) Young, D.B., Furniture in Britain Today, Arthur Niggli Verlag, London, 1964.
- (55) Kanbay, H., Çocuk Odaları, Art Dekor AD, 3, 6 (1993) 46-62.
- (56) Hatje, G., New-Furniture, Neue Möbel, Verlag Gerd Hatje, Stuttgart, 1967.
- (57) Arcan, E. ve Evci, F., Mimari Tasarıma Yaklaşım 1-Bina Bilgisi Çalışmaları, Yıldız Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1987.
- (58) Dökmecibaşı, E., Bina Bilgisi, Basılmamış Ders Notları, DGSA-MYO, Akşam Bölümü, İstanbul, 1978.
- (59) Schneck, A.G., Neue Möbel und Jugendstil, Verlag F.Bruckman, München, 1962.
- (60) Juvenil, E., Childrens Furniture, Expomuebbe: Annual of Furniture, Innovation 12, London, 1991
- (61) Sembach, K.J., Neue Möbel, Ein Internationaler Querschnitt von 1950 bis heute, Gerd Hatje Verlag, Stuttgart, 1974.
- (62) Stolper, H., Einbauten Planung Form Konstruktion, Verlag Juliuss Hoffmann, Stuttgart, 1960.
- (63) Karamustafaoglu, G., Çağdaş Yataklar, Arredamento Dekorasyon, 68, 3 (1995) 126.
- (64) Kızıl, F., Toplumsal Geleneklerin Konut İçi Mekân Tasarlamasına Etkisi ve Toplumsal Geleneklerimizi Daha İyi Karşılıyacak Konut İçi Fiziksel Koşullarının Belirlenmesi, I.D.G.S.A., Yayın No:81, İstanbul, 1978.
- (65) Thiersch, H.R., Die Wahl des Richtigen Grundrisses des Planen und Wohnen, Bauverlag GmbI, Berlin, 1977.
- (66) Grandjean, E., Wohnphysiologie, Verlag für Architectur Artemis, Zürich, 1973.
- (67) Matler, S., Innenarchitektur-Elemente des Baues, Verlagsanstalt Alexander Koch, Stuttgart, 1976.
- (68) Kayış, B., İlkeğitim Yapılarına Yönelik Donatımların Ergonomik Tasarımı, İç Mekân Donatım Elemanları ve Tasarım Sempozyumu, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimari ve Çevre Tasarımı Anasanat Dalı, Ankara, 1987.

ÖZGEÇMİŞ

1967'de Manisa'da doğdu. 1972'de Almanya'ya gitti. 1975'te Pezталotzzi Grundschule'yi bitirdi. 1984 Ludwigsburg'da Gottlieb Daimler Realschule'de orta öğrenimini tamamladı. 1984'de Türkiye'ye dönerek, İzmir Özel Fatih Koleji'nde Lise'yi bitirdi. 1988'te Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümüne girdi. 1992'te Yüksek Lisans'a başladı. 1993'te Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'ne Araştırma Görevlisi olarak atandı. Halen aynı göreve devam etmektedir. Almanca ve İngilizce bilmektedir. Evli ve bir çocuk annesidir.

* E K L E R

Ek Tablo 5. Çalışma Alanına Göre Çocukların Cinsiyet ve Yaş Dağılımı

ÇALIŞMA ALANI	CİNSİYET		YAŞ						
	KIZ	ERKEK	6	7	8	9	10	11	12
ATAKENT	8	2	1	-	3	-	2	2	2
K.T.Ü. LOJMAN.	6	4	-	1	-	2	2	3	2
PULATHANE	4	6	-	4	1	1	2	1	1
ESENTEPE	6	4	-	1	2	4	1	2	-
DEREİÇİ	5	5	4	-	2	-	1	2	1
TOPLAM	29	21	5	6	8	7	8	10	6

Ek Tablo 11. Çocuk Odası Olmayan Annelerin Çocuğa Hazırlamak İstedığı Oda ve Hayallerindeki Çocuk Odası

YÜZDE	TOPLAM	DERE İÇİ					ESENTEPE				PULATHANE			KTÜ		ÇALIŞMA ALANI			
		D50	D49	D48	D47	D46	D45	D44	D43	D42	D41	D40	D39	D38	D37	D36	D35	D34	D33
0	0																		Şimdiki gibi
0	0																		Büyük
0	0																		Ferah
0	0																		Bol oyun alanlı
6	1																		Her çocuğa ayrı
0	0																		Diğer
17	3																		Beyaz
17	3																		Pembe
28	5																		Şampanya
39	7																		Diğer
50	9																		Ceviz rengi
11	2																		Çam rengi
11	2																		Meşe rengi
28	5																		Beyaz
0	0																		Canlı renkler
0	0																		Modüler
6	1																		Halıflex
6	1																		Pastel renkler
11	2																		Pembe
22	4																		Kahve tonları
11	2																		Mavi
6	1																		Temel renkler
6	1																		Desenli
0	0																		Lila , Mor
39	7																		Diğer
56	10																		Beyaz
6	1																		Mavi
17	3																		Pembe
6	1																		Sarı
22	4																		Diğer
28	5																		Krem
17	3																		Mavi
39	7																		Pembe
17	3																		Canlı renkler
11	2																		Desenli
17	3																		Diğer
6	1																		Hayal etmiyorum
0	0																		Büyük
0	0																		Ferah
0	0																		Bol oyun alanlı
0	0																		Her çocuğa ayrı
0	0																		Diğer
17	3																		Beyaz
11	2																		Pembe
28	5																		Şampanya
39	7																		Diğer
44	8																		Ceviz rengi
6	1																		Çam rengi
11	2																		Meşe rengi
28	5																		Beyaz
0	0																		Canlı renkler
0	0																		Modüler
0	0																		Halıflex
11	2																		Pastel renkler
17	3																		Pembe
28	5																		Kahve tonları
6	1																		Mavi
6	1																		Temel renkler
11	2																		Desenli
0	0																		Lila, Mor
33	6																		Diğer
67	12																		Beyaz
6	1																		Mavi
11	2																		Pembe
6	1																		Sarı
22	4																		Diğer
22	4																		Krem
6	1																		Mavi
28	5																		Pembe
28	5																		Canlı renkler
11	2																		Desenli
22	4																		Diğer
67	12																		Çocuğa düşünülen oda gibi
17	3																		Vardı
83	15																		Yoktu

ÇOCUĞA HAZIRLANMAK İSTENİLEN ODA RENKLERİ

ANNENİN HAYALİNDEKİ ODA RENKLERİ

Annenin çocuk odası

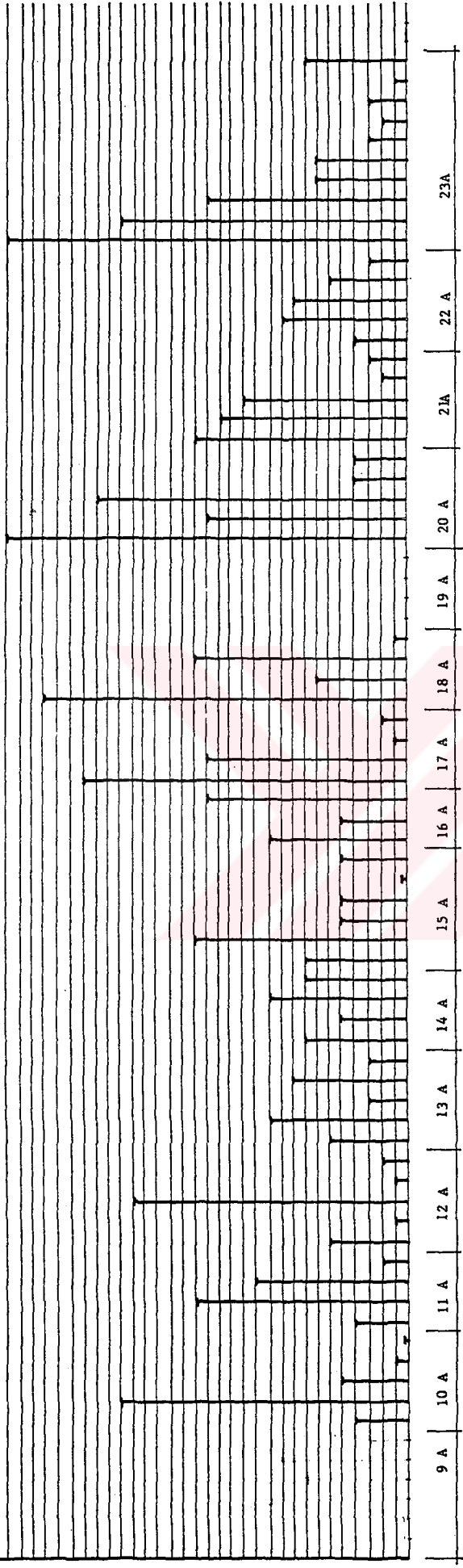

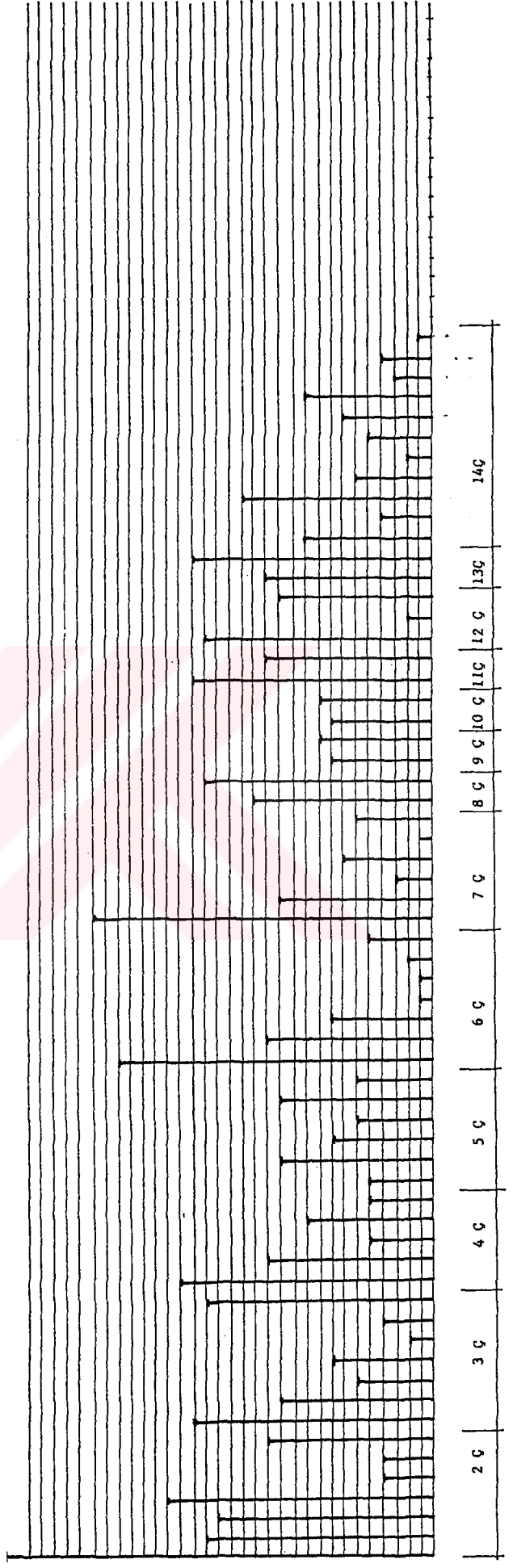
Ek Tablo 13. Çocuk Odası Olmayan Çocukların Renk Beğeni ve Hayalindeki Odasının Renklerinin Değerlendirmesi

ÇALIŞMA ALANI	RENK VE DONATI																																																				
	EN ÇOK SEVİLEN RENKLER										HAYALİNDEKİ ODANIN DONATIM VE AKSESUAR RENKLERİ																																										
	GÖRÜŞMECİ NO										DUVAR RENGİ					DONATI RENGİ					HALI RENGİ					ÖRTÜ RENGİ					PERDE RENGİ																						
KTU	BEYAZ.	KIRMIZI	SARI	MAVİ	YEŞİL	PEMBE	SİYAH	TURUNCU	DİĞER	BEYAZ	MAVİ	PEMBE	DESENL	DİĞER	BEYAZ	SARI	KAHVE	YEŞİL	PEMBE	SİYAH	MAVİ	KIRMIZI	KAHVE	MAVİ	KIRMIZI	PEMBE	YEŞİL	BEYAZ	SARI	K.PAST.	K.CANLI	BEYAZ	KIRMIZI	YEŞİL	PEMBE	MAVİ	KAHVE	K.CANLI	BEYAZ	SARI	PEMBE	YEŞİL	KIRMIZI	MAVİ	DİĞER								
G33	●	●	●	●	●			●						●																																							
G34	●	●	●	●	●			●						●																																							
G35	●	●	●	●	●			●						●																																							
G36	●	●	●	●	●			●						●																																							
G37	●	●	●	●	●			●						●																																							
G38	●	●	●	●	●			●						●																																							
G39	●	●	●	●	●			●						●																																							
G40	●	●	●	●	●			●						●																																							
G41	●	●	●	●	●			●						●																																							
G42	●	●	●	●	●			●						●																																							
G43	●	●	●	●	●			●						●																																							
G44	●	●	●	●	●			●						●																																							
G45	●	●	●	●	●			●						●																																							
G46	●	●	●	●	●			●						●																																							
G47	●	●	●	●	●			●						●																																							
G48	●	●	●	●	●			●						●																																							
G49	●	●	●	●	●			●						●																																							
G50	●	●	●	●	●			●						●																																							
Toplam	2	9	7	16	13	7	0	3	9	8	3	2	2	3	2	2	3	2	1	1	6	6	2	2	4	1	3	2	0	0	0	0	3	3	2	2	4	1	5	1	2	10	0	2	0	0	3	3					
Yüzde	11	50	39	89	72	39	0	11	50	44	17	11	11	17	11	17	67	11	6	6	33	17	17	33	22	6	17	11	0	0	11	17	17	11	22	6	28	6	11	56	0	11	0	0	17	17							

Ek Şekil 1. Çocuklarının Odası Olan Annelerin Anket Sonuçları

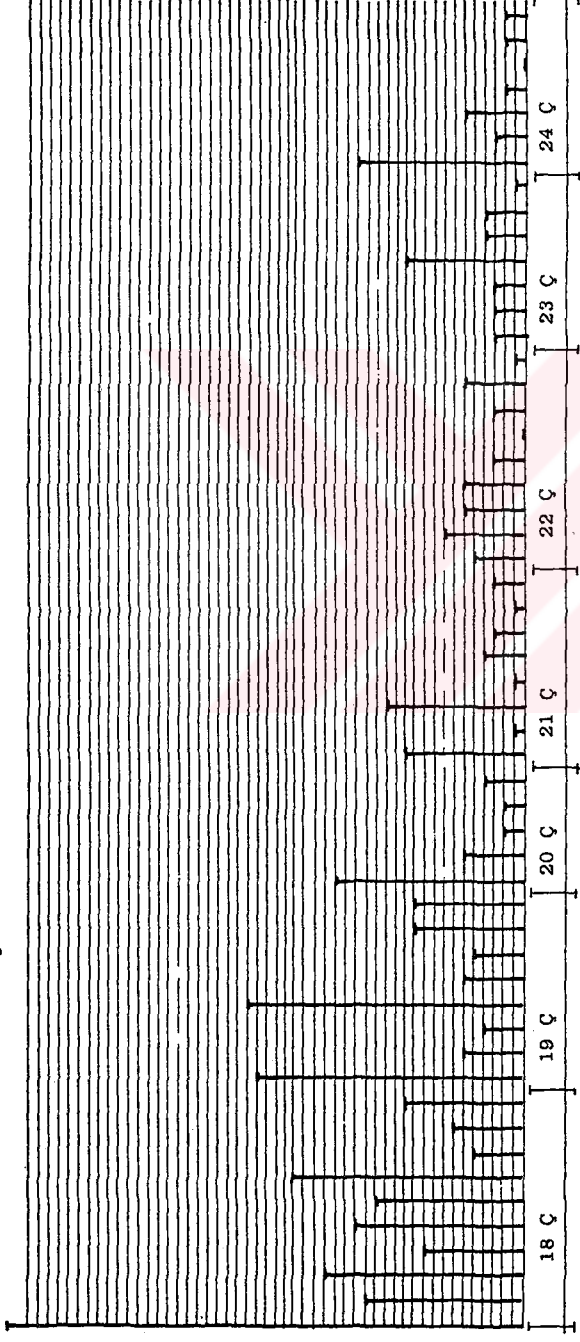

Ek Şekil 2. Çocuk Odası Olan Çocukların Anket Sonuçları

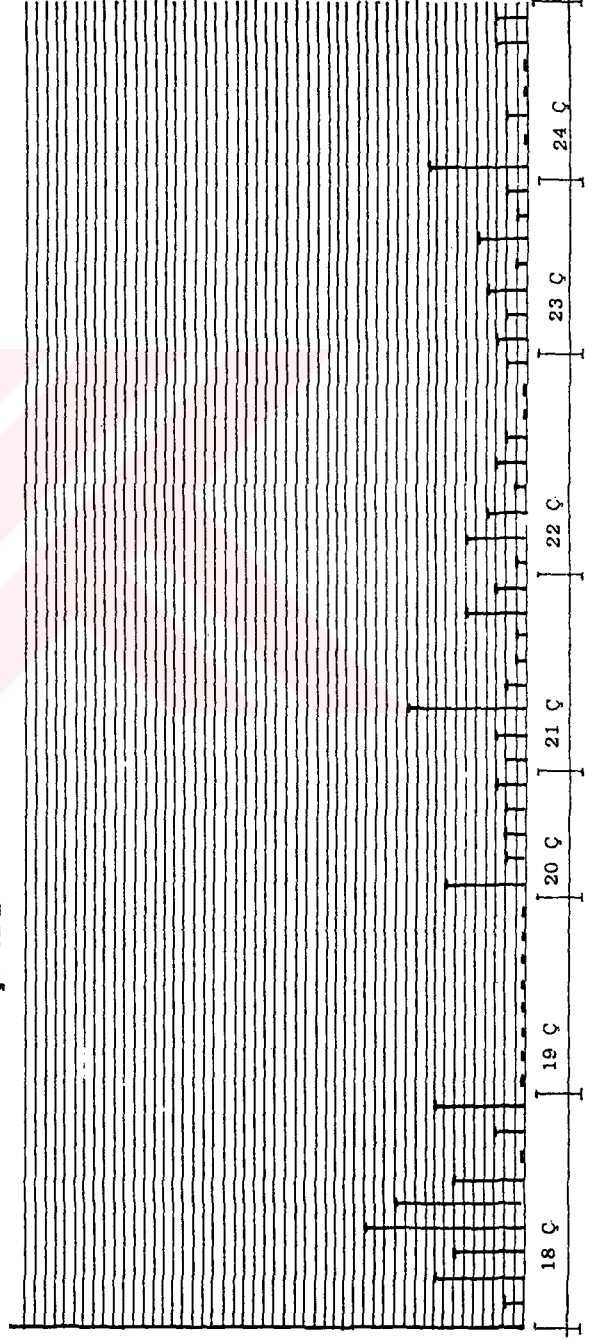

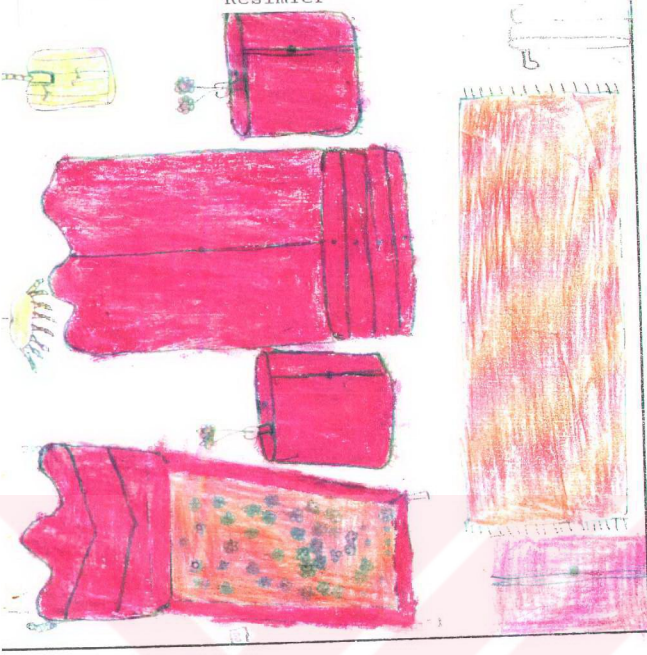
Ek Şekil 5. Çocuk Odası Olan Çocukların Renk Tercihleri ve Hayalindeki Oda Renklerinin Değerlendirilme Sonuçları

Ek Şekil 6. Çocuk Odası Olmayan Çocukların Renk Tercihleri ve Hayalindeki Oda Renklerinin Değerlendirilme Sonuçları

Ek Şekil 7. Çocuk Odası Olmayan Çocukların Yapmış Olduğu Resimler

...25 (CEFENTEPE)

DENEK NO

...GÜLAY İKİKANDER

ADI SOYADI

...10

YAŞ

VAR YOK

ÇOCUK ODASI

...14 (KATU)

DENEK NO

...BETÜL DEĞER

ADI SOYADI

...11

YAŞ

VAR YOK

ÇOCUK ODASI

Ek Şekil 8. Çocuk Odası Olan Çocukların Yapmış Olduğu Resimler

...31. (DİREKÇİ)

DENEK NO

ADL SOYADI

YAŞ

ÇOCUK ODASI

...ELİF...ZENGİL

...11

: VAR

: YOK

...7. (TATAMENT)

DENEK NO

ADL SOYADI

YAŞ

ÇOCUK ODASI

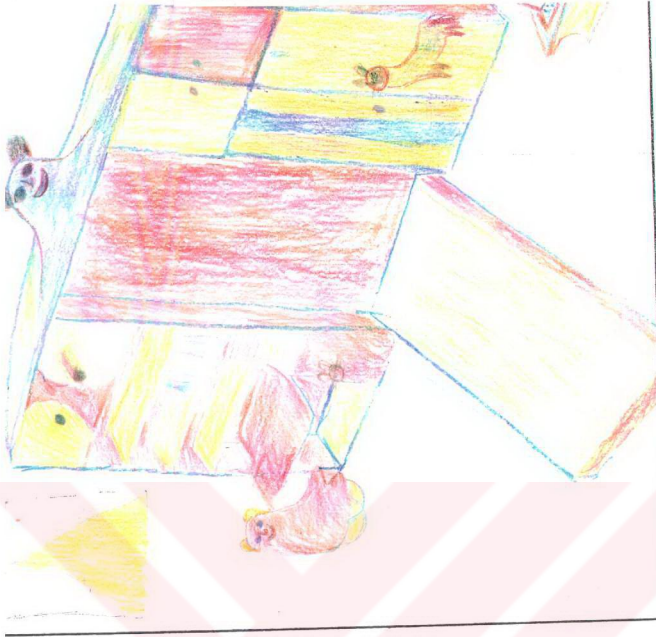
...BENGİSÜL...BEKAZIT

...8

: VAR

: YOK

Ek Şekil 9. Çocuk Odası Olan Çocukların Yapmış Olduğu Resimler

..35 (PULATHANE)

DENEK NO

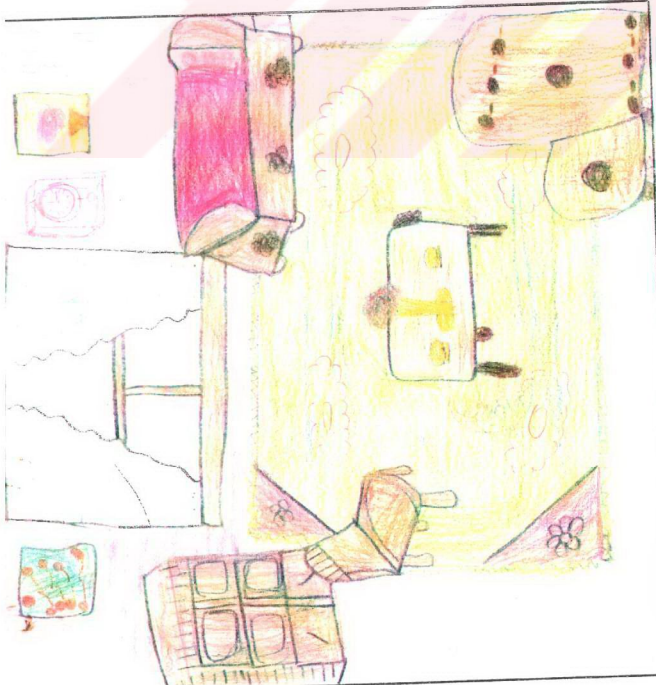
ADI SOYADI

YAŞ

ÇOCUK ODASI

: VAR

: YOK

..40 (EŞENTEPPE)

DENEK NO

ADI SOYADI

YAŞ

ÇOCUK ODASI

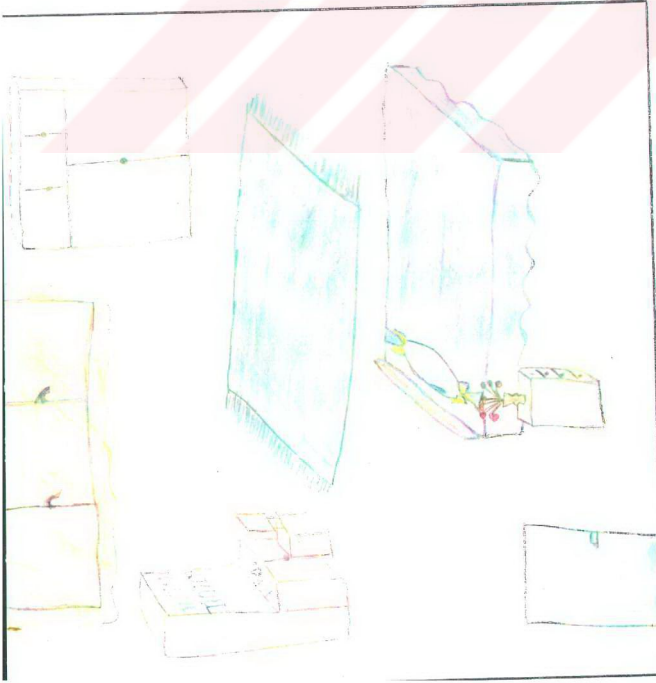
: VAR

: YOK

..MERVE ÖNAL

: 8

Ek Şekil 10. Çocuk odası Olmayan Çocukların Yapmış Olduğu Resimler

DENEK NO : 38 (GÜLŞAHANE)

ADI SOYADI : NURGÜL GÜLERLÜZ

YAŞ : 10

ÇOCUK ODASI : VAR YOK

DENEK NO : 49 (DEREİÇİ)

ADI SOYADI : ZERKAN ÇOĞAK

YAŞ : 11

ÇOCUK ODASI : VAR YOK

Ek Anket 1. Annelerle Yapılan Anket Formu

ANKET (ANNE)

- 1) Denek ile ilgili özel bilgiler
- a) Ad, soyad .....
- b) Yaş .....
- c) Meslek .....
- d) Eşinizin mesleği ve geliri .....
- e) Kaç çocuğunuz var Kız Erkek
- f) Çocukların yaşları .....
- g) Adres .....
- 2) Konut ile ilgili bilgiler
- a) Oturduğunuz konut kime ait şahıs kira
- b) Oturduğunuz konut
- bahçeli az katlı bahçeli apartman yola bitişik
- bahçesiz az katlı bahçesiz apartman ara sokak
- c) Oturduğunuz konut kaç metrekare .....
- d) Oturduğunuz konut kaç odalı .....
- 3) Çocuk odası ile ilgili bilgiler
- a) Çocuğunuzun kendine ait veya kardeşleri ile paylaştığı bir oda var mı?
- Varsa
- b) Oda kaç metre kare .....
- c) Kaç kişi ile kalıyor .....
- d) Kimlerle kalıyor .....
- e) Odanın ısıtılması ne şekilde yapılıyor
- soba elek.soba .....
- kalorifer katalitik
- f) Oda döşemesinin malzemesi nedir
- boydan boya halı marley tahta
- parke üzeri halı parke
- g) Oda hangi yöne bakıyor
- kuzey doğu
- güney batı

Ek Anket 2.

4) Donatı ve düzenleme ile ilgili bilgiler

- a) Çocuğunuzun odasını nasıl buluyorsunuz
.....
- b) Çocuğunuz odasından memnun mu
.....
- c) Çocuk odasındaki donatıları kim seçti.....
- d) Çocuk odasındaki donatıları kim düzenledi.....
- e) Çocuğunuzun fikrini aldınız mı .....
- f) Donatılar çocuğa uygun mu seçildi.....
- g) Çocuğun gelişimine göre donatı değişebiliyor mu
.....
- h) Barınan çocuğa göre metre kare yeterli mi .....
- ı) Yeterli oyun olanı kalıyor mu .....

5) Çocuk ve çocuk davranışı ile ilgili bilgiler

Varsa çocuk odası

- a) Çocuğunuz odasında hangi faaliyetleri gerçekleştiriyor
.....
- b) Çocuğunuz evde oyun, ders... gibi faaliyetleri en çok
hangi mekânları kullanıyor
.....
- c) Günde kaç saat odasında geçiriyor.....
- d) Çocuğunuzun odasının olması onu nasıl etkiliyor
.....

Yoksa

- 5a) Çocuğunuz nerde yatıyor .....
- 5b) Çocuğunuz kimlerle birlikte aynı odayı paylaşıyor
.....
- 5c) Çocuğunuz evde nerelerde oynuyor
.....
- 5d) Çocuğunuz derslerini nerelerde yapıyor
.....
- 5e) Kaldığı odanın metrekaresi kaçtır.....
- 5f) Kaldığı odanın ısıtması ne şekilde yapılıyor
 soba elek.soba
 kalorifer katalitik
- 5g) Kaldığı odanın döşemesinin malzemesi nedir tahta
 boydan boya halı marley
 parke üzeri halı parke
- 5h) Kaldığı oda hangi yöne bakıyor
 kuzey doğu
 güney batı
- 5i) Çocuğunuz odası olması onu nasıl etkiliyor
.....
- 5j) Odası olmadığından dolayı size şikâyetle bulundu mu
.....

Ek Anket 3.

5k) Şikâyetleri nelerdir

.....
.....

5l) Elinize olanaklar verilseydi çocuğunuza nasıl bir oda düzenlerdiniz.

Donatı .....

Duvar .....

Halı .....

Y.Örtüsü .....

5m) Çocukluğunuzda kendinize ait bir odanız var mıydı?

Varsa nasıldı?.....
Yoksa nasıl bir oda hayal ederdiniz?

.....
.....

Ek Anket 4. Çocuklarla Yapılan Anket Formu

ANKET (ÇOCUK)

- 1) Denek ile ilgili özel bilgiler
- a) Ad, Soyad .....
- b) Yaş .....
- c) Cinsiyet .....
- d) Çocukların kaçınıncısı .....
- 2) Oyun alanları ile ilgili bilgiler
- a) Boş zamanlarını nasıl değerlendiriyorsun .....
- b) En çok hangi oyunları tercih ediyorsun .....
- c) Dış çevrede nerelerde oynuyorsun .....
- d) Evde hangi oyun türlerini oynuyorsun .....
- e) Evde oyunlarını en çok nerelerde oynayabiliyorsun .....
- f) Sana oyun için yasak olan odalar hangileridir .....
- 3) Çocuk parkı ile ilgili bilgiler
- a) Yakın çevrenizde çocuk parkı var mı var yok
- b) Çocuk parkında yeterli donatı var mı var yok
- c) Oyun ve eğlence açısından tatmin ediyormu .....
- 4) Çocuk odası ile ilgili bilgiler
- Kendine ait veya başkaları ile var yok
paylaştığın özel bir odan var mı
Yoksa eğer
- 4a) Nerde yatıyorsun .....
- 4b) Yattığın odada kiminle ve kaç kişi ile kalıyorsun .....
- 4c) Nerde ders çalışıyorsun.....
- 4d) Kendine ait evin bir yerinde özen köşen var mı ve nerede.....
- 4e) Herhangi bir nedenden dolayı sığındığın yerler nerelerdir.....
- 4f) Odanın olmamasından dolayı rahatsızlık duyduğun noktalar nelerdir .....
- 4g) Başka çocukların odalarına özeniyor musun .....
- 4h) Hayalindeki çocuk odasını çizermisin veya anlatır mısın .....
- .....
- .....
- .....

Ek Anket 5.

- 5) Varsa eğer
5a) Çocuk odasını kiminle paylaşıyorsun.....
5b) Çocuk odasını kaç kişi ile paylaşıyorsun.....
5c) Çocuk odasında kendine ait özel bir köşen var mı.....
5d) Çocuk odasının düzenini ve donatısını beğeniyor musun
.....
5e) Çocuk odasının donatısını kim seçti.....
5f) Çocuk odasının donatısını kim düzenledi.....
5g) Büyüklerin düzenlediyse, senin fikrini aldılar mı
.....
5h) Sen düzenleseydin, ne gibi değişiklikler yapardın
.....
5ı) Odan olduğu halde başka çocukların odalarına özeniyor-
musun Evet Hayır
5j) Hayalindeki odayı çizer misin veya anlatırmısın
.....
.....
6) Renk ile ilgili bilgiler
a) En çok sevdiğin renkler hangileridir
.....
b) Odanda mevcut olan renkler hangileridir
Donatı.....
Duvar .....
Halı .....
Y.örtüsü.....
c) Hayalindeki odanın donatılarını ve diğer öğeleri
hangi renklerde istersin
Donatı .....
Duvar .....
Halı .....
Y.örtüsü.....

Ek Anket 6. Çocuklara Verilen Resim Formu

DENEK NO : .....

ADI SOYADI : .....

YAŞ : .....

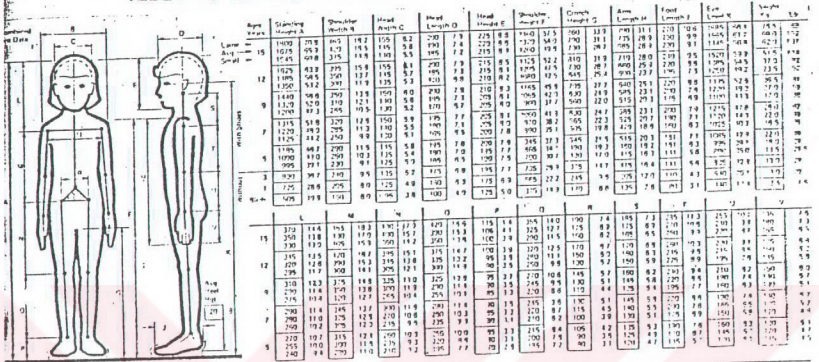
ÇOCUK ODASI : VAR

YOK

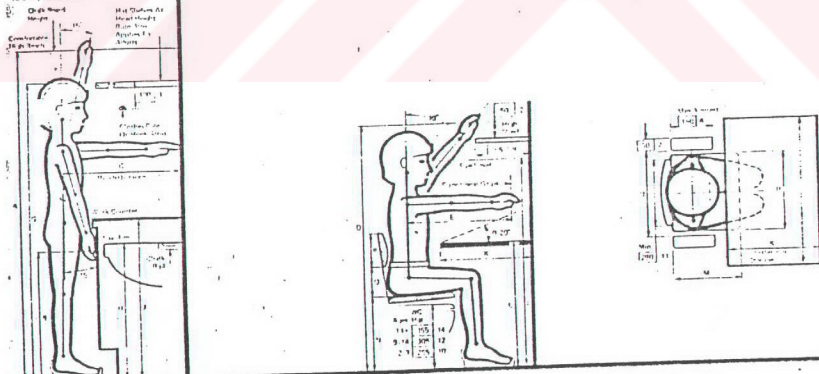

APPENDIX V

Table 4: ANTHROPOMETRIC DATA OF CHILD

Age	Hand Length	Wrist Length	Elbow Length	Upper Arm Length	Forearm Length	Hand Breadth	Wrist Breadth	Elbow Breadth	Upper Arm Breadth	Forearm Breadth	Hand Circumf.	Wrist Circumf.	Elbow Circumf.	Upper Arm Circumf.	Forearm Circumf.	Hand Circumf.	Wrist Circumf.	Elbow Circumf.	Upper Arm Circumf.	Forearm Circumf.
15	190	175	215	285	315	100	100	130	160	190	215	235	265	305	335	215	235	265	305	335
14	185	170	210	280	310	98	98	128	158	188	210	230	260	300	330	210	230	260	300	330
13	180	165	205	275	305	96	96	126	156	186	205	225	255	295	325	205	225	255	295	325
12	175	160	200	270	300	94	94	124	154	184	200	220	250	290	320	200	220	250	290	320
11	170	155	195	265	295	92	92	122	152	182	195	215	245	285	315	195	215	245	285	315
10	165	150	190	260	290	90	90	120	150	180	190	210	240	280	310	190	210	240	280	310
9	160	145	185	255	285	88	88	118	148	178	185	205	235	275	305	185	205	235	275	305
8	155	140	180	250	280	86	86	116	146	176	180	200	230	270	300	180	200	230	270	300
7	150	135	175	245	275	84	84	114	144	174	175	195	225	265	295	175	195	225	265	295
6	145	130	170	240	270	82	82	112	142	172	170	190	220	260	290	170	190	220	260	290
5	140	125	165	235	265	80	80	110	140	170	165	185	215	255	285	165	185	215	255	285
4	135	120	160	230	260	78	78	108	138	168	160	180	210	250	280	160	180	210	250	280
3	130	115	155	225	255	76	76	106	136	166	155	175	205	245	275	155	175	205	245	275
2	125	110	150	220	250	74	74	104	134	164	150	170	200	240	270	150	170	200	240	270
1	120	105	145	215	245	72	72	102	132	162	145	165	195	235	265	145	165	195	235	265

Prepared by the Bureau of Census, U.S. Department of Commerce, Washington, D.C., 1952. Reprinted by permission of the Bureau of Census, U.S. Department of Commerce, Washington, D.C., 1952.